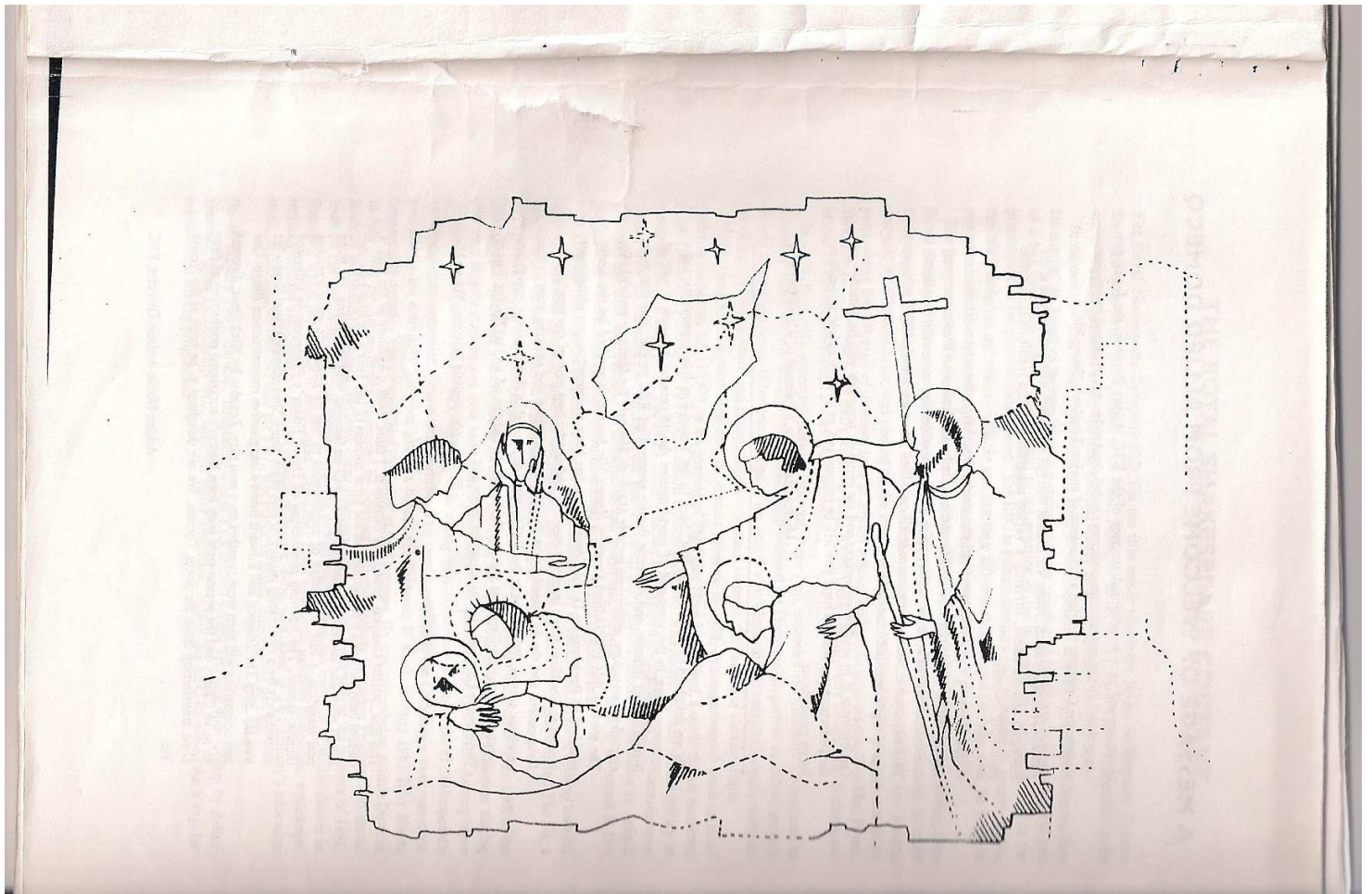

ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗ

του David Edgar

μετάφραση

Ισμήνη Κακούρα- Βαρακλή

Σχεδιάγραμμα της τοιχογραφίας του έργου

ΠΕΝΤΗΚΟΣΤΗ

David Edgar

Μετάφραση: Ισμήνη Κακούρα -Βαρακλή

Χαρακτήρες

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ Πεκς, έφορος τέχνης
ΌΛΙΒΕΡ Ντάβενπορτ, ιστορικός τέχνης
Πάτερ Σεργκέι ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ, Ορθόδοξος
Πάτερ Πετρ ΚΑΡΟΛΙ, καθολικός
Μιχαήλ ΚΖΑΜΠΑ, υπουργός
ΠΟΥΣΜΠΑΣ, πρόεδρος της «Κληρονομιάς»
ΔΙΟ Κατζ, ιστορικός τέχνης
Άννα ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ, πρώην αντικαθεστωτική
ΤΟΝΙ Νιούσομ, τηλεοπτική παρουσιάστρια

ΈΦΗΒΗ

ΣΟΥΗΔΟΣ

ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ του Κζαμπά

ΣΥΝΤΗΡΗΤΗΣ

ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ γυναίκα

ΟΔΗΓΟΣ

ΠΡΩΤΟΣ ΚΟΜΑΝΤΟ

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΟΜΑΝΤΟ

ΓΙΑΣΜΙΝ, Σύρια, Κουβέιτ

ΡΑΪΦ, Αζερμπαϊτζάν

ΑΝΤΟΝΙΟ, Μοζαμβίκη

ΑΜΙΡΑ, Βοσνία

ΛΥΔΙΑ, Βοσνία

ΜΑΡΙΝΑ, Ρωσία

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ, Ουκρανία

ΑΜΠΝΤΟΥΛ, Αφγανιστάν

ΤΟΥΝΟΥ, Σρι Λάνκα

ΝΙΚΟ, «Βόσνιος» Ρομά

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ, «Βόσνια» Ρομά

ΦΑΤΙΜΑ, Κούρδη

Συντηρητές, Στρατιώτες, Κομάντο

Τοποθεσία

Το έργο διαδραματίζεται σε μια εγκαταλελειμμένη εκκλησία της Ρομανικής περιόδου σε ανώνυμη χώρα της νότιο- ανατολικής Ευρώπης. Στη μία μεριά βρίσκεται μια μεγάλη πόρτα, η κύρια είσοδος. Απέναντί μας ένας επιβλητικός τοίχος πάνω στον οποίο έχει ζωγραφιστεί μια επαναστατική τοιχογραφία. Υπάρχει ακόμη ένα μεγάλο παράθυρο απ' το οποίο φαίνεται οποιοσδήποτε πλησιάζει την κύρια είσοδο. Στην αρχή υπάρχει ένας προβολέας, μια σκάλα σκεπασμένη με ύφασμα και χαλάσματα που μαρτυρούν την ταραχώδη ιστορία της εκκλησίας.

Το φρέσκο που ανακαλύπτεται πίσω απ' ην τοιχογραφία φαίνεται ολόκληρο μόνο στο τέλος του έργου: στην Σκηνή 1 αποκαλύπτεται ένα μικρό του κομμάτι, στη σκηνή 2 καθαρίζεται, στη Σκηνή 3 καλύπτεται με γάζα και καμβά, διαδικασία η οποία ολοκληρώνεται στη Σκηνή 4. Στη δεύτερη πράξη το κάλυμμα απομακρύνεται, αλλά η εικόνα παραμένει στο σκοτάδι μέχρι την αρχή της Σκηνής 7. Παρ' όλα αυτά βλέπουμε αναπαραστάσεις και σχεδιαγράμματα τμημάτων της εικόνας, καθώς και το σύνολό της σε φωτογραφία υπό μεγέθυνση.

Αν και στυλιστικά βυζαντινή, η εικόνα ως σύνθεση είναι σαφώς παρόμοια με το Θρήνο (επιτάφιος θρήνος ή θρήνος για το Χριστό) του Τζιότο στο παρεκκλήσι της Αρένας στην Πάντοβα (οι βασικές εικονογραφικές διαφορές περιγράφονται στο κείμενο). Είναι σημαντικό το τμήμα που αποκαλύπτεται στην Σκηνή 1 να περιλαμβάνει στοιχεία προοπτικής και βέβαια φιγούρες.

Γλώσσα

Όλοι οι χαρακτήρες μιλούν τις γλώσσες που ξέρουν, είτε τις μητρικές τους, είτε αγγλικά. (τα αγγλικά μεταφέρονται στη μετάφραση στα ελληνικά). Όλες οι υπόλοιπες γλώσσες ακούγονται ως έχουν, δηλώνονται στο κείμενο, και δίνεται μετάφρασή των λεγομένων σε παρένθεση, η οποία φυσικά δεν ακούγεται.

Οι γλώσσες με μη λατινική βάση έχουν αποδοθεί φωνητικά με λατινικούς χαρακτήρες. Η γλώσσα της «χώρας μας» είναι τα βουλγαρικά, αν και η «χώρα μας» δεν είναι η Βουλγαρία.

Η φωνητική απόδοση έχει σκοπό να κάνει τις γλώσσες προσβάσιμες στους ηθοποιούς, να μεταφέρει τους ήχους των γραμμάτων, και όχι να διατηρήσει την ορθογραφία.

ΠΡΩΤΗ ΠΡΑΞΗ

Σκηνή 1

Φθινόπωρο, νύχτα στην εκκλησία. Το φεγγαρόφωτο μπαίνει από τα ψηλά παράθυρα. Από την πόρτα φαίνονται τα φώτα των αυτοκινήτων που περνούν από τον κοντινό αυτοκινητόδρομο. Ένας Άγγλος μεταξύ 40 και 50 χρονών στέκεται ανάμεσα στα χαλάσματα. Κοντά του βρίσκεται μια τριαντάρα γυναίκα που κρατά ένα φακό, ντόπια. Είναι και οι δύο ντυμένοι κομψά, όχι όμως επίσημα, για δείπνο. Φορούν παλτά και κασκόλ. Ο άντρας λέγεται ΟΛΙΒΕΡ ΝΤΑΒΕΝΠΙΟΡΤ και είναι ιστορικός τέχνης. Η γυναίκα είναι η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ ΠΕΚΣ, του Εθνικού Μουσείου.

ΟΛΙΒΕΡ. Αυτό είναι λοιπόν?

Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ γνέφει καταφατικά.

Αυτό είναι το μέρος?

Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ γνέφει.

Πού είμαστε?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. ΟΚ.

Κλείνει την πόρτα, κόβοντας το περισσότερο φως και το θόρυβο απ' τα αυτοκίνητα.

Ένα λεπτάκι.

ΟΛΙΒΕΡ. (στον εαυτό του). ΟΚ.

Την κοιτάζει που κλείνει την πόρτα, ελέγχει το ρολόι του.

Έχω, ξέρετε, κι εκείνο το δείπνο..

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Ναι, ναι, είμαι κι εγώ καλεσμένη.

ΟΛΙΒΕΡ. Εγώ επίτιμος καλεσμένος. Να σας ρωτήσω—

Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ βρίσκει το φως και το ανάβει.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Voilà.

Το φως αποκαλύπτει την εντυπωσιακή επαναστατική τοιχογραφία.

ΟΛΙΒΕΡ. Χριστέ μου. Οι ηρωικές επαναστατικές μάζες.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Αγρότες,εργάτες και προοδευτικοί διανοούμενοι.

Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ βγάζει το ύφασμα από τη σκάλα για να ανέβει στον τοίχο.

ΟΛΙΒΕΡ. Κοιτάξτε, πραγματικά πρέπει να—

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Ίλιτς.

Μικρή παύση.

ΟΛΙΒΕΡ. Συγγνώμη?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Ρωτήσατε που είμαστε. Απάντηση: σ' ένα παλιοχώρι, 20 χιλιόμετρα από την πρωτεύουσα, 17 από τα σύνορα.

ΟΛΙΒΕΡ. Ίλιτς?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Είναι το όνομα του πατέρα του Λένιν.

ΟΛΙΒΕΡ. Το ξέρω. Γι' αυτό απορώ, που δεν το άλλαξαν ακόμη.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Έξυπνη ερώτηση. Δυστυχώς οι κάτοικοι δεν μπορούν να συμφωνήσουν σε ένα καινούριο όνομα. Το ιστορικό όνομα, για τους Ούγγρους είναι Κόλοβαρ, για τους Σάξονες Κλόζενντορφ, για τον υπόλοιπο κόσμο Κλοπ.

Ο ΟΛΙΒΕΡ γελάει. Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ ανεβαίνει στη σκάλα.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Μόνο πέντε λεπτά, παρακαλώ.

Ο ΟΛΙΒΕΡ δεν μπορεί να φέρει αντίρρηση ενώ η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ έχει αρχίσει να βγάζει τούβλα απ' την τοιχογραφία.

ΟΛΙΒΕΡ. ΟΚ.

Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ του δίνει τούβλα από τη σκάλα.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Είναι λοιπόν μια εγκαταλειμμένη εκκλησία, που τώρα χρησιμοποιείται σαν αποθήκη για πατάτες . Στοιβάξετε τούβλα, παρακαλώ. Και πριν από τις πατάτες, ήταν Μουσείο Αθεϊσμού και Προοδευτικού Πολιτισμού. Και πριν γίνει μουσείο, ήταν φυλακή.

ΟΛΙΒΕΡ. Φυλακή?

Ο ΟΛΙΒΕΡ παίρνει τα τούβλα. Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ φανερώνει ένα τμήμα σοβατισμένου τοίχου με χαραγμένες λέξεις επάνω του.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. «Κέντρο Μεταγωγών». Του Γερμανικού στρατού. Φαίνονται οι υπογραφές των φυλακισμένων στους τοίχους. Εκεί, στον τοίχο υπάρχει ένα σημάδι από καρφί, που οι Καθολικοί κρεμούσαν εικόνες, πως το λέτε, *Via Dolorosa*.

ΟΛΙΒΕΡ. Τα πάθη του Χριστού.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Και πίσω από το σοβά, έχει αγιογραφίες από την ορθόδοξης εκκλησία.

Λίγο πιο δίπλα αποκαλύπτει κεφάλια αγίων.

ΟΛΙΒΕΡ. Δηλαδή, η εκκλησία ήταν ορθόδοξη παλιότερα?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Όταν ανήκαμε στην Ουγγαρία, ήταν καθολική. Όταν είμαστε Σλάβοι, ήταν Ορθόδοξη. Όταν οι καλοί μας γείτονες, οι Τούρκοι, πέρασαν από δω για μερικούς αιώνες, έγινε τζαμί. Όταν έρχεται ο Ναπολέων, ήταν μέρος για άλογα.

ΟΛΙΒΕΡ. Στάβλος. Αλλά υποθέτω πρωτοχτίστηκε—

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Στην αρχή του δέκατου τρίτου αιώνα. Μαντεύετε τώρα γιατί σας έφερα εδώ?

Πύση. Ο ΟΛΙΒΕΡ κοιτά το ρολόι του.

ΟΛΙΒΕΡ. Κοιτάξτε, ελικρινά, κυρία —Πες—

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Πεκς. ΟΚ. Θα σας πω.

Όσο λέγονται τα παρακάτω, η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ βγάζει τούβλα από διαφορετικά τμήματα του τοίχου.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Το 1989 έχουμε τη μεγάλη ανατροπή.

ΟΛΙΒΕΡ. Σύμφωνα.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Και έρχονται όλα στο φως. Μαζί και τα αρχεία της μυστικής αστυνομίας.

Μικρή παύση. Ο ΟΛΙΒΕΡ της κάνει νόημα να συνεχίσει.

Τα περισσότερα είναι—καινούρια, της κομμουνιστικής εποχής. Αλλά επειδή η μυστική αστυνομία είναι πολύ συστηματική στη χώρα μας, έχουν διασωθεί και πού παλιά αρχεία. Εκατοντάδων χρόνων. Μερικά είναι ακόμη και στην παλιά Ναγολιτική γλώσσα, πριν απαγορευτεί να τη μιλάς.

ΟΛΙΒΕΡ. (προσπαθώντας να επισπεύσει τη συζήτηση) Και λοιπόν?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Και λοιπόν, η αστυνομία έστειλε τα αρχεία σ' εμάς στο Εθνικό Μουσείο. Και τότε, βρήκα τα πρακτικά της δίκης ενός ιταλού εμπόρου, του Leonello Vegni, από το 1425, απ' όταν είμαστε δηλαδή Οθωμανική επαρχία. Αυτός είχε έρθει από την Πάντοβα και δικάστηκε ως κατάσκοπος της Αγίας Ρωμαϊκής εκκλησίας, τον έκριναν ένοχο και ξεκεφαλίστηκε.

ΟΛΙΒΕΡ. Μάλλον αποκεφαλίστηκε.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Αποκεφαλίστηκε, ναι.

ΟΛΙΒΕΡ. Και τα πρακτικά είναι στα Ναγολιτικά?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Όχι βέβαια. Αφού λέμε απαγορεύτηκαν, κανείς δεν τα μιλάει μετά το χίλια τριακόσια. Αν και αξίζει να σημειώσουμε ότι μετά την αλλαγή καθεστώτος, κάποιες παλιές λέξεις ξανάρχονται—

Ο ΟΛΙΒΕΡ κοιτάει επιδεικτικά το ρολόι του.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Τέλος πάντων, η περίληψη της δίκης, σε ωραία και καλά σλαβικά, μας λέει πώς ο κύριος Vegni κατασκόπευε παριστάνοντας τον κριτικό τέχνης και έστελνε αναφορά στον κύριό του για καθετί σπουδαίο που έβλεπε. Αλλά βέβαια, είναι πραγματικά κριτικός τέχνης μαζί με κατάσκοπος, οπότε μπερδεύει την αλήθεια με το ψέμα. Οπότε είναι δύσκολο να καταλάβεις όταν λέει ότι είδε μια «οκταγωνική βασιλική με φρέσκο της Παναγίας με το νεκρό Χριστό» αν χρησιμοποιεί κώδικα για στρατιωτικά θέματα ή αν εννοεί αυτό που λέει.

Ο ΟΛΙΒΕΡ κοιτά τη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ.

Και λέει: «μια εικόνα τόσο κοντά στην πραγματικότητα, που τη νομίζεις αληθινή.» Μπορεί να συγκριθεί με την εξαιρετική δουλειά του μεγάλου Τζιόττο¹, μέχρι τώρα μοναδική σε όλο τον κόσμο.

ΟΛΙΒΕΡ. Μάλιστα. Και τι σας κάνει να πιστεύετε ότι δεν πρόκειται για στρατιωτική αναφορά?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Καλή ερώτηση.

ΟΛΙΒΕΡ. Σύντομη απάντηση?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Τηλεγράφημα. Λοιπόν δεν είναι περίεργο νομίζω που η χώρα μας έχει ένα μεγάλο εθνικό πατριωτικό ποίημα.

ΟΛΙΒΕΡ. Καθόλου.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Και στην τέταρτη στροφή υπάρχει ένας διάσημος μύθος για ένα ταξιδιώτη που έρχεται από την Περσία και φτάνει σε ένα χωριουδάκι είκοσι χιλιόμετρα από το Ζαμπότς. Και ο ταξιδιώτης πιάνεται αιχμάλωτος – αυτό στα Ναγολιτικά λέγεται ακούσιος φιλοξενούμενος- και απειλούν να τον αποκεφαλίσουν. Και τη στιγμή που είναι κάτω από το τσεκούρι, υψόσχεται, αν του χαρίσουν τη ζωή, αυτός να δώσει στο χωριό πολυτιμότερο δώρο. Και για να το αποδείξει παίρνει πινέλο και ζωγραφίζει στην εκκλησία μια τοιχογραφία με το Χριστό και τους πιστούς του, και την Παναγία να θρηνεί το νεκρό σώμα του, τόσο φυσικό που θα νόμιζες ότι οι μορφές είναι ζωντανές κι αναπνέουν. Και λοιπόνοι χωριανοί κρίνουν πως κράτησε την υπόσχεσή του και τον αφήνουν να φύγει. Και όλοι ήταν πολύ χαρούμενοι, εκτός από το σοφό του χωριού που λέει, -- Γείτονες, φοβάμαι πως θα πάθουμε μεγάλη συμφορά μ' αυτή την εικόνα, ότι θα μας βρουν μεγάλα κακά στους αιώνες, και κάθε μάνα που βλέπει την Παναγία με το νεκρό γιο της, μια μέρα θα θρηνήσει και το δικό της γιο.

ΟΛΙΒΕΡ. Και είχε δίκιο?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Ε, λοιπόν. Πάντα λέγαν ότι η εικόνα είναι στην Κουλάδα των Εφτά Εκκλησιών.

ΟΛΙΒΕΡ. Η οποία βρίσκεται που?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Οποία είναι πράγματι κοντά στο Ζαμπότς.

ΟΛΙΒΕΡ. Και η οποία—

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Και η οποία καταστράφηκε από τους Τούρκους το 1392.

Μικρή παύση.

ΟΛΙΒΕΡ. Υποθέτω όμως πως πιστεύετε ότι η αγιογραφία βρίσκεται κάπου αλλού.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Ακριβώς. Γιατί, ξέρετε, τα Ναγολιτικά έχουν ιδιαιτερότητες. Οι λέξεις για το «από» και το «προς» είναι ίδιες.

¹ Τζιόττο ντι Μποντόνε (1267-1337). Μεγάλος Ιταλός θρησκευτικός ζωγράφος. Συνέβαλε στην Αναγέννηση απορρίπτοντας το βυζαντινό στυλ στη ζωγραφική και εισάγοντας τη φυσικότητα και την προοπτική.

Ο ΟΛΙΒΕΡ αποφασίζει να δραστηριοποιηθεί.

ΟΛΙΒΕΡ. Οπότε... εσείς – φαντάζομαι- είστε πεπεισμένη ότι η εικόνα στο ποίημα μπορεί να μην καταστράφηκε από τους Τούρκους, αλλά να ήταν αυτή που είδε ο Vegni το χίλια τετρακόσια τόσο. Και αν όντως ήταν, τότε είναι δυνατό, αν και καθόλου πιθανό, βέβαια- να υπάρχει ακόμα. Και αν βρίσκεται σε κάποιο μέρος το οποίο είναι 20 χιλιόμετρα «προς», δηλαδή πριν, το Ζαμπότς αντί για από – ανάλογα και από πού ξεκινάς βεβαίως—

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Αυτό είναι. Και λοιπόν, γυρνάω τις εκκλησίες σε—κύκλο?—είκοσι χιλιομέτρων...

ΟΛΙΒΕΡ. Ακτίνα.

Τώρα του κατεβάζει τούβλα πάλι.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Γύρω από Ζαμπότς. Και λέω στους φίλους μου ότι επισκευάζω ένα παλιό εξοχικό, για να δανειζομαι εργαλεία και να σκαλίζω τοίχους και να τρίβω σοβάδες και να ξεκολλάω γύψο και να βγάζω τούβλα.. και μου πήρε καιρό αλλά τελικά βρήκα—voilà.

Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ έχει αποκαλύψει ένα τμήμα σοβά στη μέση του οποίου ένα οβάλ τμήμα έχει καθαριστεί. Μέσα στο οβάλ φαίνεται το πρόσωπο της Παναγίας που κρατάει τον νεκρό Ιησού, του οποίου το σώμα κρύβεται μερικώς από ένα βράχο στο προσκήνιο. Υπάρχει προοπτική, η οποία είναι εμφανής σε ένα τεντωμένο χέρι, και το πρόσωπο της Παναγίας προδίδει έντονο συναίσθημα.

Νομίζω πως αν προχωρήσω προς τα εδώ θα βρω τον άγιο Ιωάννη.

Κατεβαίνει τη σκάλα.

Προοπτική, φιγούρες σε φυσικό μέγεθος, πρόσωπα με συναίσθημα. Οπότε, με λίγα λόγια—

Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ έχει κατέβει. Μικρή παύση.

ΟΛΙΒΕΡ. Με λίγα λόγια, ο Ιταλός σας ήξερε τι του γινόταν. Φαίνεται—μέχρι στιγμής τουλάχιστον- όμοιο με το Θρήνο του Τζιόττο στο παρεκκλήσι της Αρένας, στην Πάντοβα. Ίσως είναι κάποιο αντίγραφο.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Αντίγραφο? Νομίζετε πως είναι αντίγραφο?

ΟΛΙΒΕΡ. Ε, βεβαίως θα πρέπει να δω και το υπόλοιπο.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Μα δεν είναι δυνατόν.

ΟΛΙΒΕΡ. Σας διαβεβαιώ, δεν είναι σπάνιο.

Παύση.

ΟΛΙΒΕΡ. Πότε συντέθηκε το—εθνικό πατριωτικό σας- αυτό?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Στην αρχή δέκατου τρίτου αιώνα.

ΟΛΙΒΕΡ. Ο Τζιόττο άρχισε να ζωγραφίζει στην Αρένα το 1305.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Κάπου τότε.

Κρατάει τη σκάλα, σαν πρόσκληση για τον ΟΛΙΒΕΡ ν' ανέβει.

Θέλετε να ρίξετε ματιά τώρα?

ΟΛΙΒΕΡ. Κυρία Πεκς, γιατί με φέρατε εδώ?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Γιατί αν έχω δίκιο αυτή εικόνα με προοπτική έχει φτιαχτεί πριν γεννηθεί ο Τζιόττο, και τότε έχω κάνει ΤΗ φοβερή ανακάλυψη.

ΟΛΙΒΕΡ. Για να το θέσετε επεικώς.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Οπότε φυσικά θέλω να ξέρω αν είναι αλήθεια. Και αν ναι, πώς να προχωρήσω.

Γνέφει προς τη σκάλα. Ο ΟΛΙΒΕΡ ανεβαίνει αρκετά για να δει την τοιχογραφία.

ΟΛΙΒΕΡ. Τι διαλυτικό χρησιμοποιήσατε?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. *(περήφανα)* Υπεροξειδίο του υδρογόνου.

ΟΛΙΒΕΡ. Τι?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Η αδερφή μου είναι κομμώτρια. Είναι πολύ αποτελεσματικό.

ΟΛΙΒΕΡ. Έτσι φαίνεται.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Δεν είναι καλό?

Ο ΟΛΙΒΕΡ γυρνάει την πλάτη του στην τοιχογραφία.

ΟΛΙΒΕΡ. Και—το μουσείο σας ξέρει γι' αυτό?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Κανείς δεν ξέρει γι' αυτό.

Ο ΟΛΙΒΕΡ κατεβαίνει απ' τη σκάλα.

ΟΛΙΒΕΡ. Δεν θα έπρεπε να τους ενημερώσετε?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Ενημερώνω εσάς.

ΟΛΙΒΕΡ. Κοιτάξτε, είμαι σίγουρος, θα έχετε στη χώρα σας πολλούς ειδικούς—

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Αυτά είναι βλακείες.

ΟΛΙΒΕΡ. Και ειλικρινά, δεν είναι το αντικείμενό μου—

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Συγγνώμη? Εσείς, ο καθηγητής του Ινστιτούτου Ράσκιν?

ΟΛΙΒΕΡ. Μόνο επίκουρος, δυστυχώς. Στο τμήμα μελέτης σύγχρονης τέχνης. Συνεπώς. Βλέπετε—

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Μάλιστα. Όμορφα. Αφήστε το στο μεγάλο εθνικό μας μουσείο. Εξ' άλλου, δική μας είναι η εικόνα. Κι εμείς είμαστε υπεύθυνη δημοκρατία. Και ή δεν έχει καμία αξία κι εμείς είμαστε άχρηστοι, ή είναι πολύτιμο έργο τέχνης κι εμείς οι χωριάτες που το καταστρέφουμε με οξυζενέ.

ΟΛΙΒΕΡ. Δεν είπα ποτέ—

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Λέτε δεν ξέρω τι είπατε? Ανατολική Ευρώπη. Εδώ που ούτε οι κλέφτες δεν ξέρουν τι αξίζουν οι εικόνες. Που αγοράζεις αριστούργημα για χάντρες. Που όλα είναι άσχημα και θλιβερά. Που τα 'καναν θάλασσα με το σοσιαλισμό και τώρα το ίδιο με την οικονομία, ε?

ΟΛΙΒΕΡ. Με συγχωρείτε, εγώ—

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Οπότε, εδώ? Έχουμε εδώ σπουδαία εικόνα που αλλάζει την ιστορία της τέχνης? Τι, εδώ? Σε μια χώρα που τα κάνει όλα θάλασσα?

Πάυση.

ΟΛΙΒΕΡ. Ναι.

Πάυση.

Με συγχωρείτε.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Και τώρα φαντάζομαι γυρνάμε στο μεγάλο σας δείπνο.

Ακούγεται ένα αυτοκίνητο που σταματάει έξω από την πόρτα. Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ γρήγορα πάει να σβήσει τον προβολέα.

ΟΛΙΒΕΡ. Τι συμβαίνει?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. σσσς.

ΟΛΙΒΕΡ. *(ψιθυρίζει)* Αστυνομία?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ *(ψιθυρίζει)* Μπορεί. Ή... είμαστε πολύ κοντά στην εθνική.

ΟΛΙΒΕΡ. Που σημαίνει...

Η πόρτα της εκκλησίας ανοίγει. Μια ΕΦΗΒΗ μπαίνει με ένα μεσήλικα ΣΟΥΗΔΟ. Δεν βλέπουν ούτε τη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ ούτε τον ΟΛΙΒΕΡ, που έχουν κρυφτεί στις σκιές.

ΕΦΗΒΗ. *(στη γλώσσα της χώρας μας)*. Tona e myastoto. Bezopasno e, nikoy ne idva took. [Αυτό είναι το μέρος. Είναι ασφαλές, κανείς δεν έρχεται εδώ]

Η ΕΦΗΒΗ μαζεύει τα υφάσματα και τα διπλώνει φτιάχνοντας ένα πρόχειρο στρώμα.

ΣΟΥΗΔΟΣ. Do you have English?

ΕΦΗΒΗ. Ne. [Όχι.]

ΣΟΥΗΔΟΣ. *(Γερμανικά)* Oder Deutsch? [Ή Γερμανικά?]

ΕΦΗΒΗ. *(Γερμανικά)* Ein bisschen. [Λίγο]

ΣΟΥΗΔΟΣ. Wir machen es hier? [το κάνουμε εδώ?]

ΕΦΗΒΗ. Richtig. [σωστά]

Η ΕΦΗΒΗ έχει φτιάξει το «κρεβάτι».

ΟΛΙΒΕΡ. *(ψιθυριστά)* Τι γίνεται?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. *(ψιθυριστά)* Εσείς τι λέτε?

ΕΦΗΒΗ. Es ist zwanzig Mark. [Είναι 20 μάρκα]

ΣΟΥΗΔΟΣ. *(Ανοίγει το πορτοφόλι του.)* Ich habe Krone. Es ist so egal wie Deutschmark. [Έχω σουηδικές κορόνες. Έχουν ίδια αξία με μάρκα]

ΕΦΗΒΗ. Nein. Es muss Deutschmark sein. [Όχι. Πρέπει να είναι μάρκα.]

ΣΟΥΗΔΟΣ. Dollars? [Δολάρια?]

ΕΦΗΒΗ. Ja. Fünf Dollars ist gut. [Ναι. Πέντε δολάρια είναι εντάξει.]

Περιμένει τον ΣΟΥΗΔΟ να της δώσει τα χρήματα αλλά αυτός τα διπλώνει και τα βάζει στην εξωτερική τσέπη του σακακιού του για πληρωμή αργότερα. Η ΕΦΗΒΗ σηκώνει τους ώμους και ξαπλώνει ανάσκελα.

ΟΛΙΒΕΡ. (ψιθυριστά) Είναι Γερμανός?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Σουηδός νομίζω.

ΣΟΥΗΔΟΣ. Um- Darf ich von hinten? [Ε, μπορώ να το έχω από πίσω?]

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. (ψιθυριστά) Το θέλει από πίσω.

ΕΦΗΒΗ. Es ist mir gleich. [Δεν έχω πρόβλημα]

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Δεν την πειράζει.

Η ΕΦΗΒΗ γυρνάει στα τέσσερα.

ΣΟΥΗΔΟΣ. Verstehst? Ich will Arsch ficken. [Καταλαβαίνεις- θέλω πρωκτικό σεξ.]

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. (ψιθυριστά) Ρωτάει αν κατάλαβε ότι θέλει πρωκτικό σεξ.

ΕΦΗΒΗ. Es ist mir gleich.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Δεν την πειράζει.

Ο ΣΟΥΗΔΟΣ γονατίζει πίσω απ' την ΕΦΗΒΗ.

ΣΟΥΗΔΟΣ. Ich habe kein Gummi. [Δεν έχω προφυλακτικό]

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. (ψιθυριστά) Δεν έχει προφυλακτικό.

ΕΦΗΒΗ. Es ist OK. [Είναι εντάξει]

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. (ψιθυριστά) Δεν την πειράζει.

Καθώς ο ΣΟΥΗΔΟΣ σηκώνει τη φούστα της ΕΦΗΒΗΣ, ο ΟΛΙΒΕΡ μιλάει αρκετά δυνατά ώστε να τον ακούσουν.

ΟΛΙΒΕΡ. Του Αγίου Ιωάννη του ποιου?

Ο ΣΟΥΗΔΟΣ και η ΕΦΗΒΗ κοκαλώνουν.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Συγχωρείτε παρακαλώ?

ΟΛΙΒΕΡ. Είπατε ότι η εκκλησία είναι αφιερωμένη στον Άγιο Ιωάννη τον κάτι. Στον Άγιο Ιωάννη τον ποιον?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Στην αρχή, στον Άγιο Ιωάννη της Κλίμακος. Οι Καθολικοί την αφιέρωσαν στον Άγιο Ιωάννη τον Ευαγγελιστή. Όταν ήταν τζαμί, δεν ξέρω πώς το έλεγαν.

Ο ΣΟΥΗΔΟΣ σηκώνεται και φεύγει τρέχοντας. Η ΕΦΗΒΗ τινάζεται κι αυτή, αλλά δεν τον προλαβαίνει.

ΟΛΙΒΕΡ. Μας συγχωρείτε-?

Ακούμε την πόρτα του αυτοκινήτου να κλείνει με δύναμη και βλέπουμε τα φώτα του αμαξιού καθώς στρίβει και απομακρύνεται. Η ΕΦΗΒΗ στρέφεται στον ΟΛΙΒΕΡ και τη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ.

ΕΦΗΒΗ. Πούστηδες.

Βγαίνει εξοργισμένη. Παύση.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Γιατί ρωτάτε?

Μικρή παύση.

ΟΛΙΒΕΡ. Γιατί ακόμη δεν είμαστε σίγουροι ότι αυτή είναι η εικόνα που είδε ο Vegni. Και ένας τρόπος να σιγουρευτούμε θα ήταν αν έγραφε στο γράμμα του το όνομα της εκκλησίας.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Μα δεν έχουμε γράμμα. Μόνο τα πρακτικά της δίκης.

ΟΛΙΒΕΡ. Επομένως, κατά πάσα πιθανότητα θα το είχε στείλει. Και προφανώς θα είχε φτάσει κιόλας.

Μικρή παύση.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Οπότε, θα με βοηθήσετε?

ΟΛΙΒΕΡ. Ναι.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Απίστευτο.

Ο ΟΛΙΒΕΡ κοιτάει το ρολόι του.

ΟΛΙΒΕΡ. Αρκεί βέβαια να—

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Ναι. Φυσικά.

Αρχίζει να βάζει πίσω τα τούβλα.

Να ρωτήσω γιατί?

Ο ΟΛΙΒΕΡ κοιτάει τα τσαλακωμένα υφάσματα στο πάτωμα.

ΟΛΙΒΕΡ. Γιατί... γιατί...Εδώ είναι Ιλλυρία, κυρία μου.

Σκηνή 2

Σκαλωσιές έχουν στηθεί μπροστά στην εικόνα. Υπάρχει μια πλατφόρμα στη βάση της εικόνας περίπου 2 μέτρα από το έδαφος, και μία σκάλα. Τα τούβλα έχουν αφαιρεθεί, ο περισσότερος από τον σοβά και μέρος από τον ασβέστη. Έτσι αντιλαμβανόμαστε τη γενική σύνθεση του θρήνου. Επίσης στην πλατφόρμα υπάρχουν καθαριστικά και κουτιά με ηλεκτρονικό εξοπλισμό, μερικά απ' τα οποία είναι ανοιγμένα. Στο έδαφος βρίσκονται κι άλλα κουτιά, ένας υπολογιστής αναμμένος με φωτάκια που αναβοσβήνουν, ένα τηλέφωνο (με μόντεμ) και ένας άδειος πίνακας ανακοινώσεων.

Στο έδαφος, βρίσκονται 2 ιερείς: ο Ορθόδοξος, ο μεσήλικας και με μούσι Πατήρ Σεργκέι ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ και ο νεότερος Καθολικός Πατήρ Πετρ ΚΑΡΟΛΙ. Κρατούν χαρτοφύλακες και – όπως οι περισσότεροι άνθρωποι- τα ραδιόφωνα των αυτοκινήτων τους. Υπάρχει ακόμη ένας ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ κοντά στον υπολογιστή, με ένα αυτόματο όπλο. Ένας ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ στέκεται «φυλώνοντας» τον εξοπλισμό.

Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ κάθεται στην πλατφόρμα, με τα πόδια της να κρέμονται στην άκρη. Ο ΟΛΙΒΕΡ, που στέκεται όρθιος, κινείται για να παρατηρήσει από πιο κοντά ένα τμήμα της εικόνας. Ο ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ το αντιλαμβάνεται.

ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ. *(Κουνώντας το όπλο του προς τον ΟΛΙΒΕΡ)* Ήι!

Εξοργισμένος, ο ΟΛΙΒΕΡ πηγαίνει στη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ.

ΟΛΙΒΕΡ. Βανδαλισμός!

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Σας το είπα εγώ.

ΟΛΙΒΕΡ. Μα βανδαλισμός?

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ, που βαριέται, κοιτάει μέσα σ' ένα απ' τα ανοιχτά κιβώτια.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Σας το είπα. Αυτό λένε.

ΟΛΙΒΕΡ. Με κατηγορούν για βανδαλισμό.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Αλλά-- έτσι το λένε στο νομικό κώδικα. Όπως αν είσαι αντιφρονών σε λένε «χούλιγκαν» ή «παράσιτο».

ΟΛΙΒΕΡ. Νόμιζα ότι είχαν αλλάξει όλα αυτά.

Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ ανασηκώνει τους ώμους καθώς ο ΟΛΙΒΕΡ παρατηρεί το ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ.

ΟΛΙΒΕΡ. *(Στο ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ.)* Με συγχωρείτε. Με συγχωρείτε.

Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ κοιτάει απορημένος την ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ, που του κάνει νόημα να αφήσει τον εξοπλισμό. Υπακούει, μ' ένα περιφρονητικό ανασήκωμα των ώμων. Ο ΟΛΙΒΕΡ, δείχνοντας τους ιερείς:

ΟΛΙΒΕΡ. Και ποιοι στο καλό είναι αυτοί?

Μικρή παύση.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Ε, αυτός με το μούσι προφανώς της Ανατολική εκκλησία. Αυτό που λέτε Ορθόδοξος. Ο ξυρισμένος συνήθως Καθολικός.

ΟΛΙΒΕΡ. Τουλάχιστον είχατε τις επιλογές σας.

Ο ΟΛΙΒΕΡ έχει δει τον ΠΡΩΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ, στο έδαφος, να παίζει με τον υπολογιστή.

Με συγχωρείτε ένα λεπτό.

Ο ΟΛΙΒΕΡ κατεβαίνει τη σκάλα.

Μήπως μπορείτε να το σταματήσετε αυτό, παρακαλώ?

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ συνεχίζει να πατάει πλήκτρα.

ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ. Νομίζω..

ΟΛΙΒΕΡ. Δεν είναι ιδιοκτησία σου αυτό.

ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ. Νομίζω—έχεις μήνυμα.

ΟΛΙΒΕΡ. Απλά μη το αγγίζεις.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ. Έχεις μήνυμα, μέσω μόντεμ.

ΟΛΙΒΕΡ. Σε παρακαλώ. Άφησέ το.

Ο ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ υπακούει σηκώνοντας τους ώμους. Ο ΟΛΙΒΕΡ προσπαθεί να κλείσει τον υπολογιστή αλλά δεν τα καταφέρνει. Ο ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ, αυτόματα, πάει να βοηθήσει.

ΟΛΙΒΕΡ. Άστο.

Ο ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ σηκώνει πάλι τους ώμους. Ο ΟΛΙΒΕΡ κοιτάει τη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ, που του κάνει νόημα να έρθει να κάτσει πάλι δίπλα της. Αναστενάζοντας, ο ΟΛΙΒΕΡ ανεβαίνει τη σκάλα και κάθεται μαζί της.

ΟΛΙΒΕΡ. Μια που λέγαμε για χούλιγκανς.

Μικρή παύση. Ο ΟΛΙΒΕΡ κοιτάει το ρολόι του.

Είναι δέκα και μισή. Και ο υπουργός έπρεπε να είναι εδώ απ' τις εννιά.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Γιατί όλο κοιτάτε το ρολόι σας? Δεν το βγάζετε ποτέ να χαλαρώσετε λίγο?

Ο ΟΛΙΒΕΡ την κοιτάει εκνευρισμένος.

ΟΛΙΒΕΡ. Εδώ προβλέπεται να περάσουμε ανάκριση από ολόκληρο τον κλήρο της χώρας σας. Ομολογώ πως δυσκολεύομαι να συμμεριστώ τη ζηλευτή σας βαλκανική ηρεμία, κι ας είμαι ένας κρυόκωλος Βρετανός.

Μικρή παύση.

Και δεν είναι η πρώτη φορά που με στήνει ο υπουργός σας.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Δεν είστε και ο μόνος. Για να το θέσω επιεικώς.

Το εντυπωσιακό κλείσιμο μιας πόρτας αυτοκινήτου κάνει όλους να στραφούν προς την πόρτα. Ένας μεσήλικας με μαύρο δερμάτινο μπουφάν μπαίνει, κρατώντας το ραδιόφωνο του αυτοκινήτου του. Ο άντρας –που λέγεται ΠΟΥΣΜΠΑΣ– στρέφεται στον ΚΑΡΟΛΙ.

ΠΟΥΣΜΠΑΣ. (Στη γλώσσα της χώρας μας.) Pristigna li ministrut? [έχει φτάσει ο υπουργός?]

ΚΑΡΟΛΙ. (Κοιτάζοντας το ρολόι του.) Oshte ne. [Όχι ακόμα.]

Ο ΠΟΥΣΜΠΑΣ βλέπει τον ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ, περπατάει προς το μέρος του δείχνοντας τον ΟΛΙΒΕΡ.

ΠΟΥΣΜΠΑΣ. Tova li e groopata razboynitsi? [Αυτοί είναι οι βάνδαλοι?]

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Khorata na izkoostvoto, da. Ministrut pristigna. [Οι της τέχνης, ναι. Ο υπουργός έρχεται.]

ΠΟΥΣΜΠΑΣ. Choodo e, che sa gi poosnali dotook. [Είναι μυστήριο που τους επέτρεψαν να είναι εδώ.]

ΟΛΙΒΕΡ. Αυτός είναι ο υπουργός?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Όχι. Είναι ομάδα που λέγεται 'Nasledstvo'. Γυρνάνε από δω και κει και ξεθάβουν ανθρώπους που σκοτώθηκαν κάτω από άγνωστες συνθήκες και νομίζουν ότι όλα είναι συνομωσία παγκόσμιας μασονίας.

ΟΛΙΒΕΡ. Nas- ledso?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. 'Stvo'. Στη γλώσσα σας μάλλον 'Κληρονομιά' ή '-Παράδοση'?

Μπαίνει ο Μιχαήλ ΚΖΑΜΠΑ, ο υπουργός. Είναι σχεδόν 30, ντυμένος με μοδάτα φαρδιά ρούχα, και κρατάει ραδιόφωνο αυτοκινήτου. Τον ακολουθεί η εκθαμβωτικά όμορφη ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ του μέχρι το κέντρο της εκκλησίας.

ΚΖΑΜΠΑ. (Βλέποντας τους μαζεμένους ανθρώπους, στον εαυτό του.) Πω, ρε πούστη μου.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Αυτός είναι ο υπουργός.

ΟΛΙΒΕΡ. Για φαντάσου.

ΚΖΑΜΠΑ. (Στη γλώσσα της χώρας μας.) E, gospoda, kakvo e tova? [Λοιπόν, κύριοι, τι γίνεται εδώ?]

Ο ΠΟΥΣΜΠΙΑΣ, ο ΚΑΡΟΛΙ και ο ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ πλησιάζουν τον ΚΖΑΜΠΑ χειρονομώντας με τα ραδιόφωνα του αυτοκινήτου τους, και μιλώντας σχεδόν ταυτόχρονα. Οι ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ κινητοποιούνται, ο ΟΛΙΒΕΡ και η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ στέκονται ακίνητοι.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Uvazhaemi gospodin ministur, vizhdate kakvo stava. Tozi chovek oonishtozhava tsurknata. [Αξιότιμε υπουργέ. Βλέπετε τι συμβαίνει. Αυτός ο άνθρωπος καταστρέφει την εκκλησία.]

Ταυτόχρονα με:

ΚΑΡΟΛΙ. Iskut za sobstvenost na pravoslavnata tsurkva e yavno nevaliden. [Ο ισχυρισμός της ορθόδοξης εκκλησίας ότι η εκκλησία τους ανήκει είναι προφανώς ψευδής.]

Ταυτόχρονα με:

ΠΟΥΣΜΠΙΑΣ. Nie ot Nasledstvo nastoyavame tezi choozhdentsi da budut izgoneni! [Εμείς στη Παράδοση απαιτούμε αυτοί οι ξένοι να απελαθούν!]

ΚΖΑΜΠΑ. Ta znachi tova e rabotata? [Και η δουλειά που γίνεται εκεί πάνω?]

Ο ΚΖΑΜΠΑ δίνει το ραδιόφωνό του στη ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ του –που το βάζει στην τσάντα της- και αρχίζει να σκαρφαλώνει τη σκάλα για την πλατφόρμα.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Te veche oonishtozhikha beztsenno izkoostvoto s dookhovno stoinost. [Έχουν ήδη καταστρέψει ένα έργο τέχνης μεγάλης πνευματικής αξίας.]

ΚΑΡΟΛΙ. Me interesoona dali sudut e oovedomen i, kakvo vie predlagate da se napravi po vuprosa. [Η ανησυχία μου είναι αν έχουν ειδοποιηθεί τα δικαστήρια και ποιο σχέδιο δράσης προτείνετε.]

ΠΟΥΣΜΠΙΑΣ. Koi e naredil tezi khorata da budut dopoosnati took? Po chiya zapoved sa vneseni tezi su'orozheniya? [Με ποιανού τις εντολές έχει επιτραπεί σ' αυτούς τους ανθρώπους να βρίσκονται εδώ? Με ποια εξουσιοδότηση έχει εισαχθεί αυτός ο εξοπλισμός?]

Ο ΚΖΑΜΠΑ έχει φτάσει στον ΟΛΙΒΕΡ και τη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ στην πλατφόρμα.

ΚΖΑΜΠΑ. Dobro ootro, kazvam se Mikhail Czaba. [Καλημέρα, είμαι ο Μιχαήλ Κζαμπά.]

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Kazvam se Gabriella Pecs. [Είμαι η Γκαμπριελα Πεκς.] Και από δω, δρ. Όλιβερ Ντάβενπορτ, του Ινστιτούτου Ράσκιν στο Λονδίνο.

ΚΖΑΜΠΑ. Dobur den. [Καλημέρα σας.] Γεια σας, χαίρομαι που—

ΠΟΥΣΜΠΑΣ. (Διακόπτει.) Gospodin ministur, nastoyavam da ropitate tozi chovek—[Κύριε υπουργέ, πρέπει να επιμείνω να ρωτήσετε αυτόν τον άνδρα--]

ΚΖΑΜΠΑ. (Σηκώνοντας το δάχτυλό του.) Τώρα, από ευγένεια προς εξέχοντα καλεσμένο μας, εγώ λέω να σταματήσουμε να μιλάμε στη γλώσσα μας. Έχει κανείς αντίρρηση?

ΠΟΥΣΜΠΑΣ. Εγώ βεβαίως έχω αντίρρηση.

ΚΖΑΜΠΑ. Όχι βέβαια.

ΠΟΥΣΜΠΑΣ. Θεωρητικά.

ΚΖΑΜΠΑ. Αλλά προφανώς όχι πρακτικά. Ακούστε τώρα. Έχω αργήσει, οπότε φοβάμαι έχουμε μόνο δέκα λεπτά. Κύριε Ντάβενπορτ, πρέπει να με συγχωρήσετε, πριν τρεις βδομάδες έπρεπε να είμαι σε δείπνο μαζί σας. Δυστυχώς, νόμισμά μας διάλεξε εκείνο το βράδυ για να κάνει μπάντζι-τζάμπινγκ, και είχα άλλες υποχρεώσεις. Το όνομά μου είναι Κζαμπά, είμαι Υπουργός Πολιτισμού.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Αυτή εκκλησία χτίστηκε για πίστη του έθνους.

ΚΑΡΟΛΙ. Αλλά η πιο πρόσφατη χρήση της ήταν, φυσικά, καθολική.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Και το 1940 ο καθολικός επίσκοπος την παρέδωσε στα Ες-Ες.

ΠΟΥΣΜΠΑΣ. Εγώ έχω να πω ότι μόνο η Σιδηρά Λεγεώνα² δεν έσκυψε το κεφάλι.

ΚΑΡΟΛΙ. Δεν παραδόθηκε, αλλά επιτάχθηκε.

ΚΖΑΜΠΑ. Ελάτε τώρα, παιδιά...

ΚΑΡΟΛΙ. Ούτως ή άλλως, αυτά δεν έχουν καμία σχέση με τη ανακάλυψη του δόκτορα Ντάβενπορτ. Συμφωνούμε λοιπόν ότι πρόκειται για ένα έργο που ολοκληρώθηκε στην αρχή του 13^{ου} αιώνα—

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Δεν συμφωνούμε καθόλου.

ΚΑΡΟΛΙ. —Από έναν περιπλανώμενο Ιταλό που ταξίδευε προς την ανατολή—

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Ή από άγνωστο εθνικό καλλιτέχνη της Βυζαντινής περιόδου—

ΚΑΡΟΛΙ. — και που προηγείται σημαντικά όλων των άλλων έργων της εποχής του—

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. — με στοιχεία πρώιμο Ιταλικό στυλ.

ΠΟΥΣΜΠΑΣ. Και φυσικά αν καλλιτέχνης χώρας μας, πρέπει να είναι αντίγραφο.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Μα δεν νομίζω ότι είπα—

ΠΟΥΣΜΠΑΣ. Ενώ αν νωρίτερα πρέπει είναι ξένος.

ΟΛΙΒΕΡ. Κατ' αρχάς, όποια κι αν είναι τελικά η ιστορία της, η εικόνα δεν είναι δική μου 'ανακάλυψη'. Εγώ βρίσκομαι εδώ ως σύμβουλος της κυρίας Πεκς, που είναι Έφορος του τμήματος σύγχρονης τέχνης του Εθνικού Μουσείου.

² Ακροδεξιό κόμμα της Ρουμανίας (1927- αρχές Β Παγκοσμίου Πολέμου). Είχε χαρακτήρα εθνικιστικό, αντισημιτικό, φασιστικό.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Βοηθός Εφόρου, αν δεν κάνω λάθος.

ΟΛΙΒΕΡ. Η οποία, με έναν μοναδικό συνδυασμό διορατικότητας, προσήλωσης και –θα έλεγα– οραματισμού, ανακάλυψε ένα έργο τέχνης τεχνοτροπίας παρόμοιας με του Τζιόττο, που μπορεί να αποδειχτεί εξαιρετικού ενδιαφέροντος για τους ιστορικούς τέχνης.

Μικρή παύση.

Αν λοιπόν βοηθάει τον έφορο, το κάνει πολύ καλά.

ΚΖΑΜΠΑ. Με συγχωρείτε—του Τζιόττο?

ΟΛΙΒΕΡ. Ο μεγάλος Ιταλός δάσκαλος του Τρετσέντο—του 14^{ου} αιώνα.

ΚΖΑΜΠΑ. Και λέτε ότι αυτό το πράμα ζωγραφίστηκε πριν από 14^ο αιώνα?

ΟΛΙΒΕΡ. Είναι αμφιλεγόμενο.

ΚΖΑΜΠΑ. Ε, άι στο – καλό.

ΟΛΙΒΕΡ. Αλλά αν θέλετε τη γνώμη μου για το μέλλον του κτιρίου...

ΚΖΑΜΠΑ. Παρακαλώ.

ΟΛΙΒΕΡ. Θα έλεγα να επιστρέψει στην πιο πρόσφατη λειτουργία του, ως μουσείο, μη θρησκευτικό φυσικά.

ΚΖΑΜΠΑ. Νόμιζα ότι η πιο πρόσφατη λειτουργία του ήταν σκουπιδότοπος.

ΟΛΙΒΕΡ. Μέσα στο οποίο η ανακάλυψη της κυρίας Πεκς θα μπορέσει να συντηρηθεί, και να μελετηθεί, και να εκτιμηθεί.

ΚΑΡΟΛΙ. Κύριε Κζαμπά, είναι προφανές σε όλους—

ΟΛΙΒΕΡ. Ή τουλάχιστον αυτό νόμιζα μέχρι που αντελήφθην το ενδιαφέρον που υπάρχει γι' αυτήν την υπόθεση.

ΠΟΥΣΜΠΑΣ. Τι εννοείτε?

Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ γνέφει στον ΟΛΙΒΕΡ με ανησυχία.

ΟΛΙΒΕΡ. Διότι σίγουρα οι χορηγοί μας δεν θα ήθελαν καθόλου να παραβιάσουν τα δικαιώματα κανενός. Κυρίως τα θρησκευτικά δικαιώματα. Τόσο πολύ που ίσως και να αναθεωρήσουν την προσφορά τους.

Μικρή παύση.

Οι Ιταλοί, και – Γερμανοί χορηγοί μας.

Παύση.

ΚΖΑΜΠΑ. Καθηγητά Ντάβενπορτ, να κάνουμε ένα διαλειμματάκι?

Ο ΚΖΑΜΠΑ στην κορυφή της σκάλας.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Ιδιαιτέρως?

ΚΖΑΜΠΑ. Μάλιστα.

Καλεί τον ΚΑΡΟΛΙ, τον ΜΠΟΓΓΙΟΒΙΤΣ και τον ΠΟΥΣΜΠΙΑΣ να ανέβουν, και τον ΟΛΙΒΕΡ να κατέβει:

Ίσως όσο λείπουμε η κυρία Πεκς να σας πει γι' αυτήν την εικόνα. Και να σας ενημερώσει γιατί και πού και πότε ζωγραφίστηκε. Α, και φυσικά από ποιον.

Τώρα ο ΚΖΑΜΠΑ, ο ΟΛΙΒΕΡ, και η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ είναι στο κάτω επίπεδο, ενώ ο ΜΠΟΓΓΙΟΒΙΤΣ, ο ΠΟΥΣΜΠΙΑΣ, ο ΚΑΡΟΛΙ και η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ βρίσκονται επάνω.

ΚΖΑΜΠΑ. Σκάλα της Βαβέλ.

ΟΛΙΒΕΡ. Συγγνώμη?

ΚΖΑΜΠΑ. Στη Βαβέλ δεν ήταν, που ο Θεός έκανε όλες διαφορετικές τις γλώσσες για να σταματήσει τους ανθρώπους που έφτιαχναν σκάλα για τον Παράδεισο?

ΟΛΙΒΕΡ. Νομίζω ότι λεγόταν Πύργος της Βαβέλ.

ΚΖΑΜΠΑ. Α, ναι. Είχα στο μυαλό μου το Stairway to Heaven, των Led Zeppelin.

Ο ΟΛΙΒΕΡ δεν το έχει πιάσει, αλλά κάνει πως καταλαβαίνει.

ΟΛΙΒΕΡ. Κοιτάξτε τώρα—

ΚΖΑΜΠΑ. Τώρα μήπως να κόψουμε τις μαλακίες και να ξεκαθαρίζουμε τα πράγματα.

ΟΛΙΒΕΡ. Συγγνώμη?

ΚΖΑΜΠΑ. Εννοώ είναι φανερό τι θέλουν οι ρασοφορεμένοι φίλοι μας. Θέλουν δική τους την εκκλησία με την ανεκτίμητη ζωγραφιά στον τοίχο. Και εσείς το ίδιο, φαντάζομαι.

ΟΛΙΒΕΡ. Εγώ θέλω μόνο—να βρω την αλήθεια.

ΚΖΑΜΠΑ. Ναι, ναι. Κι εγώ. Και όπως μας διδάσκει και ο μεγάλος Λένιν, συχνά ο καλύτερος τρόπος για να μάθεις την αλήθεια είναι ρωτήσεις ποιανού τα συμφέροντα εξυπηρετούνται.

ΟΛΙΒΕΡ. Εκπλήσσομαι που μαθαίνετε απ' τον Λένιν.

ΚΖΑΜΠΑ. Μα φυσικά. Αλλά εκ του αντιθέτου, για μένα, το να εξυπηρετείς τα συμφέροντά σου είναι καλό. Και ειλικρινά κύριε καθηγητά εγώ δεν τα χάβω αυτά για «εξαιρετικού ενδιαφέροντος». Νομίζω αν αυτή εικόνα είναι αυτό που λέτε, έχετε και γαμώ τις ανακαλύψεις?

Μικρή παύση.

ΟΛΙΒΕΡ. Και δεν είμαι καθηγητής. Απλός δόκτωρ.

ΚΖΑΜΠΑ. Ε, όχι και τόσο απλός.

ΟΛΙΒΕΡ. Αλλά ναι. Έχετε δίκιο. Αν αυτή η εικόνα είναι προγενέστερη του Τζιόττο τότε θα μπορούσε να θεωρηθεί το σημείο εκκίνησης 600 χρόνων δυτικής τέχνης.

ΚΖΑΜΠΑ. Και το βρήκατε εσείς και η κυρία Πεκς. Και θα το καθαρίσετε και θα το φωτίσετε και θα το αποκαλύψετε σε μεγάλη τελετή και θα γράψετε μεγάλο βιβλίο και θα γυρνάτε σε πανεπιστήμια και θα βγάξετε λόγους και θα γράφτετε στην ιστορία ως οι άνθρωποι που έκαναν τη μεγαλύτερη ανακάλυψη μετά τον Τουταγχαμών ή ακόμα και την ανασκαφή της Πομπηίας. Και αυτά για την ψυχή της μανούλας σας, όχι για το συμφέρον σας?

ΟΛΙΒΕΡ. Δεν είναι—μόνο για το δικό μου συμφέρον.

ΚΖΑΜΠΑ. Α, ναι, βέβαια. Και για αλήθεια ομορφιά και Ευρωπαϊκές αξίες.

Μικρή παύση.

Ακούστε. Ξέρω. Καταλάβατε πως δεν ξέρω ποιος ήταν ο μεγάλος σας ζωγράφος. Σκέφτεστε— αυτός ο άνθρωπος που δεν έχει ακούσει ποτέ το μεγάλο Ιταλό ζωγράφο είναι Υπουργός Πολιτισμού. Και θυμάστε τις παλιές μέρες, -θα είχατε έρθει για καμιά διάλεξη στο Πανεπιστήμιο- και λέγατε τι ωραία Αγγλικά μιλούν όλοι εδώ και ότι ξέρουν περισσότερα για το αντικείμενό σας απ' ότι οι μαθητές σας στην πατρίδα σας. Και ανεβαίνατε στο φθηνό τραμ και βλέπετε όμορφες κοπέλες με ωραία ρούχα και ωραία μαλλιά και διαβάζουν Τολστόι και Τουργκένιεφ και σκέφτεστε στην Αγγλία ντύνονται σα τσούλες και διαβάζουν φυλλάδες. Και φυσικά είναι θλιβερό να γυρίζετε και να βλέπετε πως -ναί, όταν έχουν επιλογή, ο Τουργκένιεφ πάει στα σκουπίδια και στη θέση του είναι το Σταρ Τρεκ αν όχι Εξολοθρευτής 2. Και εντάξει, καταλαβαίνω την αποψη σας. Αλλά σας λέω, αξίζει το τίμημα.

ΟΛΙΒΕΡ. Αλήθεια?

ΚΖΑΜΠΑ. Πιο αλήθεια δεν γίνεται κύριε Ντάβενπορτ.

Μικρή παύση.

Σας σοκάρει?

ΟΛΙΒΕΡ. Όχι.

ΚΖΑΜΠΑ. Έλα τώρα.

ΟΛΙΒΕΡ. Όχι, σοβαρά. Για την ακρίβεια, ποτέ μου δεν θεωρούσα ότι υπάρχει μεγάλη διαφορά μεταξύ τέχνης και τεχνήματος. Δεν πιστεύω ότι ένα έργο χάνει την αξία του αν λειτουργεί μέσα στα πλαίσια της αγοράς. Πιστεύω πως το Σταρ Τρεκ, γι' αυτό που είναι, είναι εξίσου καλό με το Περηφάνια και Προκατάληψη. Ή με αυτό εκεί πάνω.

ΚΖΑΜΠΑ. Άστο αυτό εκεί πάνω.

ΟΛΙΒΕΡ. Αυτό όμως έχει γίνει -*μπορεί να έχει γίνει*—το λιγότερο 100 χρόνια νωρίτερα απ' ότι νομίζαμε. Που σημαίνει ότι εξυπηρετεί τα συμφέροντα και των δυο μας αλλά και του Υπουργείου Τουρισμού σας -να μην αναφέρω φυσικά το συνάλλαγμά σας—να αφαιρεθεί από 'δω και να τοποθετηθεί στο εθνικό σας μουσείο. Και έτσι ένα μέρος του κλήρου παίρνει την εκκλησία, το εθνικό μουσείο παίρνει την εικόνα, και εσείς έχετε τη μεγαλύτερη τουριστική ατραξιόν μετά τον Πήλινο Στρατό. Κι έτσι όλοι είναι χαρούμενοι. Ακόμα και ο Λένιν.

ΚΖΑΜΠΑ. Πόσο χρόνο χρειάζεστε?

ΟΛΙΒΕΡ. Ένα μήνα?

ΚΖΑΜΠΑ. Το πολύ.

Όπως γυρίζει για ν' ανέβει τη σκάλα, ο ΚΖΑΜΠΑ παρατηρεί το μήνυμα που αναβοσβήνει στον υπολογιστή.

Νομίζω έχετε μήνυμα.

Καθώς ο ΟΛΙΒΕΡ γυρίζει να δει την οθόνη το βλέμμα του συναντά αυτό του ΠΡΩΤΟΥ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ. Ο ΚΖΑΜΠΑ ανεβαίνει τη σκάλα.

ΟΛΙΒΕΡ. Εε...

ΚΖΑΜΠΑ. Νομίζω το πατάς και μετά εκτυπώνεις. Σαν φαξ, μόνο που έρχεται κατευθείαν στο σκληρό δίσκο.

Κάνει νόημα στη ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ, να βοηθήσει τον ΟΛΙΒΕΡ. αυτή τον πλησιάζει.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ. Με συγχωρείτε?

ΟΛΙΒΕΡ. Σας ευχαριστώ, ναι.

Η ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ δεν είναι σίγουρη για το πρώτο βήμα στο πληκτρολόγιο.

ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ. Mislya, che tryabva da vlezete v 'action menu'. [Νομίζω ότι πρέπει να μπειτε στο action menu]

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ. Yasno. [σωστά.]

Ο ΚΖΑΜΠΑ έχει φτάσει στην πλατφόρμα:

ΚΑΡΟΛΙ. E, ministre? [Λουπόν, υπουργέ?]

ΚΖΑΜΠΑ. Gospoda, izvinyavam se, gospozho I gospoda. Sama sudut mozhe da reshi vuprosa za sobstvenostta na sgradata. Mislay, che tryabva da pozzvolim na doctor Davenport da produlzhi sledstviето moо. [Κύριοι, συγγνώμη, κυρίες και κύριοι. Μόνο το δικαστήριο μπορεί να αποφασίσει για την ιδιοκτησία του κτιρίου. Νομίζω ότι πρέπει να επιτρέψουμε στον κύριο Ντάβενπορτ να συνεχίσει την έρευνά του.]

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Oovazhaemi gospodin ministur, oomolyavam vi da prerazgledate reshenieto si. [Αξιότιμε κύριε υπουργέ, σας εκλιπαρώ να αναθεωρήσετε.]

ΚΑΡΟΛΙ. Tova e bezobrazie! Az protestiram nai-kategorichno! [Αυτό είναι σκάνδαλο! Διαμαρτύρομαι!]

ΠΟΥΣΜΠΙΑΣ. Predooprezhdavam vi, che moyata organizatsiya nyama de se ogranichi samo s protesti! [Πρέπει να σας πω, θα υπάρξουν παραπάνω από διαμαρτυρίες από την οργάνωσή μου!]

Μόλις λεχθούν τα παραπάνω:

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ. OK.

ΟΛΙΒΕΡ. Είναι—μπορούμε να το διαβάσουμε?

Ο εκτυπωτής αρχίζει να τυλώνει.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ. Είναι το γρασίδι πράσινο?

ΟΛΙΒΕΡ. Μπράβο σας.

Πηγαίνουν στον εκτυπωτή, ενώ ο ΟΛΙΒΕΡ πιάνει πάλι τον ΠΡΩΤΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ να τους κοιτάει.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ. Δεν είμαι και πολύ συνηθισμένη σε συμβατούς με IBM.

ΟΛΙΒΕΡ. Υποτίθεται πως είναι —τελευταία λέξη της τεχνολογίας.

Παρατηρούν μαζί τη βίαια γρήγορη εκτύπωση. Από πάνω τους, ο ΚΖΑΜΠΑ συνεχίζει το λογύδριό του.

ΚΖΑΜΠΑ. Razberete, che sum s vurzani rutse. Neshtata ostavat vuv vlastta na sudut. [Πρέπει να καταλάβετε ότι τα χέρια μου είναι δεμένα. Το θέμα είναι του δικαστηρίου.]

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Ami ako ima oshte shteti? [Μα αν γίνει μεγαλύτερη ζημιά?]

ΚΖΑΜΠΑ. Az opredeleno smyatam, che sgradata e v sigurni rutse. A sega tryabva da vurvya. [Πιστεύω ότι το κτίριο είναι σε καλά χέρια. Τώρα, πραγματικά, πρέπει να φύγω.]

Ο ΚΖΑΜΠΑ κατεβαίνει τη σκάλα, ακολουθούμενος από τον ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ, τον ΚΑΡΟΛΙ, τον ΠΟΥΣΜΠΑΣ και τη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ.

ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ. Τα πολλά λεφτά τώρα είναι στο AppleMac.

Βγάζει το μήνυμα και το δίνει στον ΟΛΙΒΕΡ.

ΟΛΙΒΕΡ. Έτσι, ε?

Ο ΚΖΑΜΠΑ φτάνει στο χώρο εργασιών.

ΚΖΑΜΠΑ. Κύριε Ντάβενπορτ, πήρατε το μήνυμά σας?

ΟΛΙΒΕΡ. Ναι...

Απορροφημένος γνέφει στην ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ.

Ναι, ευχαριστώ πολύ...

ΚΖΑΜΠΑ. Όλοι υπουργοί παίρνουν κουκλάρα γραμματέα. Αλλά η δικιά μου ξέρει υπολογιστή και στενογραφία 100 λέξεις το λεπτό. Όλη η βουλή με ζηλεύει.

Οι περισσότεροι ιερείς έχουν φτάσει:

Είπα στους φίλους μας ότι έχετε την έγκρισή μου να συνεχίσετε την έρευνά σας, μέχρι να βγει η απόφαση του δικαστηρίου. Αρκεί βέβαια να μην γίνουν μεγάλες αλλαγές στο κτίριο.

ΟΛΙΒΕΡ. (Σιγά.) Η στρώση της μπογιάς έχει πάχος ένα χιλιοστό.

ΚΖΑΜΠΑ. (Σιγά.) Μη το λέτε.

Πιο δυνατά, για να το καλύψει:

Ξέρετε, έχω τη θεωρία ότι το πρόβλημα με ψηλή τέχνη είναι ότι σε κάνει να σκέφτεσαι πολύ παρελθόν. Πας σε όπερα, βλέπεις πίνακα, και όλη την ώρα σου θυμίζουν απαίσιο παρελθόν, πόσο χάλια ήταν όλα πριν. Γι' αυτό αν θες πραγματική αλλαγή, βάζεις βάρβαρους για εξουσία. Ανθρώπους που δεν ξέρουν ότι μια μέρα όλοι τοίχοι θα πέσουν. Που δεν ξέρουν ιστορία για τον πύργο της Βαβέλ.

Ο ΟΛΙΒΕΡ μοιάζει απορημένος. Ο ΚΖΑΜΠΑ χαμηλώνει πάλι τη φωνή του:

Θα έλεγα, έχετε δυο βδομάδες.

Ο ΚΖΑΜΠΑ φεύγει, ακολουθούμενος από τη ΓΡΑΜΜΑΤΕΑ του.

ΠΟΥΣΜΠΑΣ. (Στον ΟΛΙΒΕΡ.) Μην ανησυχείς. Θα γυρίσουμε.

Ο ΠΟΥΣΜΠΑΣ και ο ΚΑΡΟΛΙ φεύγουν. Ο ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ κάνει νόημα στον ΔΕΥΤΕΡΟ. Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ φεύγει, αλλά ο ΠΡΩΤΟΣ αποφασίζει να περιμένει στην πόρτα της εκκλησίας.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Αγαπητέ κύριε Ντάβενπορτ, πρέπει καταλάβετε κάτι γι' αυτή τη χώρα. Θα είναι πάντα τελευταίο προπύργιο. Για τη Ρωσία από πάνω, για Μουσουλμάνους από κάτω. Όπως ήταν πάντα, από βυζαντινά χρόνια. Στέκεστε στους προμαχώνες της Ευρώπης. Να προσέχετε.

Ο ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ γυρνάει και πάει προς την πόρτα της εκκλησίας. Όταν φτάνει στην πόρτα, ο ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ τον πιάνει να του μιλήσει, δείχνοντας τον ΟΛΙΒΕΡ και βγαίνουν μαζί, ενώ ο ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ μιλάει. Εντωμεταξύ:

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Λοιπόν? Λοιπόν?

Παύση.

ΟΛΙΒΕΡ. Βρήκαν το γράμμα. Ήταν σε ένα αρχείο που είχε να ανοιχτεί από την εποχή του Αυτοκράτορα Μαξιμιλιανού. Και υπήρχε όντως μια περιγραφή της εικόνας, αρκετά λεπτομερής, και ανέφερε το βράχο και ότι το χέρι του αγίου Ιωάννη ήταν απλωμένο προς την Παρθένο, σαν να την παρηγορεί. Και ενώ ο Vegni δεν κάνει καμία σύγκριση με το Θρήνο του Τζιόττο, αναφέρει κάτι για την ομοιότητα με τους «μεγάλους μας ιταλούς ζωγράφους του τελευταίου αιώνα». Το οποίο όπως λέει και ο ίδιος είναι αξιοθαύμαστο, αν σκεφτεί κανείς ότι υπάρχουν αναφορές για την εικόνα σε πασίγνωστο εθνικό ποίημα που συντέθηκε το αργότερο το 1220.

Μικρή παύση.

Και ονομάζει και την εκκλησία. Τη λέει 'San Giovanni de la Scala'. Δηλαδή «Άγιος Ιωάννης της Κλίμακος».

Ανεβαίνει τη σκάλα προς την πλατφόρμα.

Τελικά είναι ένα μεγάλο έργο τέχνης. Το σημείο εκκίνησης των επόμενων 600 χρόνων. Και μάλιστα εδώ. Στο μεταίχμιο ανάμεσα στο μεσαιωνικό και το σύγχρονο κόσμο.

Φτάνει στην πλατφόρμα και κοιτάει τη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ.

Δεσποινίς Πεκς, φαίνεται πως κάνατε τη μεγαλύτερη ανακάλυψη στην ιστορία της τέχνης μετά την εκσκαφή της Πομπηίας. Τι λέτε να ρίξουμε μια ματιά και στο υπόλοιπο?

Σκηνή 3

Δυο εβδομάδες μετά. Πάνω στην πλατφόρμα, ΣΥΝΤΗΡΗΤΕΣ με άσπρες φόρμες προετοιμάζουν τη νωπογραφία για απομάκρυνση από τον τοίχο. Η διαδικασία περιλαμβάνει επάλειψη κόλλας σε τμήματα της εικόνας και επικόλληση κομματιών βαμβακερής γάζας διαστάσεων 40 επί 40 εκατοστά- κι αυτών βουτηγμένων σε κόλλα- στην επιφάνεια, που τεντώνονται απαλά με το χέρι. Η διαδικασία ξεκινά από τη βάση της εικόνας και προχωρά προς τα πάνω. Καθώς δουλεύουν, οι ΣΥΝΤΗΡΗΤΕΣ ακούν μουσική με ακουστικά.

Ο χώρος εργασίας από κάτω έχει επίσης βελτιωθεί. Υπάρχουν μερικές καινούριες ανέσεις: μια πολυθρόνα, μια καφετιέρα. Υπάρχουν επίσης μικροσκοπικές μηχανές σε λειτουργία, και ένας μεγάλος πίνακας πάνω στον οποίο έχει αναρτηθεί μία ασπρόμαυρη φωτογραφία της εικόνας ανά τμήματα, μαζί με άλλες λίστες και πληροφορίες, και φωτογραφίες άλλων θρήνων (και του Τζιόττο από την Πάντοβα). Ο υπολογιστής είναι ανοιχτός και στην οθόνη φαίνεται ένα σχεδιάγραμμα ενός τμήματος της εικόνας.

Ξαφνικά η πόρτα ανοίγει και ο ΛΙΟ ΚΑΤΖ, ένας αμερικανός γύρω στα τριάντα, μπαίνει αποφασιστικά μέσα ακολουθούμενος από δύο ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ. Ο ΛΙΟ έρχεται κατευθείαν από το αεροδρόμιο με τη βαλίτσα του και τη σακούλα από τα αφορολόγητα. Οι ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ δεν χρειάζεται να είναι οι ίδιοι με αυτούς της προηγούμενης σκηνής. Ο ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ καπνίζει.

ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ. Ne, ne. Όχι διαβατήριο. Propoosk. Πάσο.

ΛΙΟ. Άκου, άνθρωπέ μου, δεν έχω πάσο.

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ κοιτάει το ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ.

ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ. (στο ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ). Όχι πάσο.

ΛΙΟ. Βλέπετε, έρχομαι απ' το αεροδρόμιο.

ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ. Ε?

ΛΙΟ. Κατευθείαν απ' το αεροδρόμιο, δεν καταλαβαίνετε?

ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ. Θέλεις πάει αεροδρόμιο?

ΛΙΟ. Ποτέ ξανά.

ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ. Όχι πάσο, δεν μπαίνει.

ΛΙΟ. Άκου με σε παρακαλώ. Είναι εδώ ο κύριος Ντάβενπορτ?

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ κοιτάει το ΔΕΥΤΕΡΟ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗ, που μένει ακίνητος.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ. Κύριο Ντάβενπορτ όχι εδώ. Γυρίσει δώδεκα.

ΛΙΟ. Ωραία, ωραία. Τότε έχουμε ραντεβού.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ. Τι?

ΛΙΟ. Γυρίσει δώδεκα για να δει εμένα.

Οι ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ κοιτάζονται.

Είναι ήδη περασμένες δέκα. Δεν μπορώ να περιμένω?

Οι ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ κοιτάζονται. Ο ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ αποφασίζει να ζητήσει δωροδοκία.

ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ. Duty free.

ΛΙΟ. Μάλιστα.

ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ. Jack Daniels.

ΛΙΟ. Σωστά.

ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ. Και τσιγάρο?

ΛΙΟ. Όχι, δεν καπνίζω.

Σηκώνει τα πράγματά του.

Και ούτε κι εσύ θα 'πρεπε.

Καθώς μεταφέρει τα πράγματά του στο χώρο εργασιών.

Εκκλησία είναι, ρε γαμώτο. Για όνομα του Θεού.

Οι ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ αποφασίζουν ότι δεν αξίζει να το κάνουν θέμα.

ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ. (στη γλώσσα της χώρας μας). Abe, kazval li e anglichaninut, che ima sreshta s nyakono? [Είπε ο Άγγλος ότι θα ερχόταν κάποιος να τον δει?]

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ. Ne. No toi yavno govori istinata. [Όχι. Αλλά προφανώς έχει δίκιο.]

ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ. Da, znam. Μαλάκα!

Ο ΛΙΟ, που ξέρει πολύ καλά τι κάνει, χαμογελάει κρυφά καθώς αφήνει κάτω τα πράγματά του. Παρατηρεί ότι οι εργασίες στη νωπογραφία γίνονται από πάνω του.

Κοιτάει γύρω στο χώρο εργασιών και παρατηρεί το τηλέφωνο. Βγάζει ένα γράμμα από την τσέπη του και σηκώνει το ακουστικό. Προσπαθεί να καταλάβει πώς δουλεύει.

ΛΙΟ. Καλεί τώρα?

Μικρή παύση.

Παρακαλώ?

Ο ΟΛΙΒΕΡ και η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ μπαίνουν στην εκκλησία. Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ κρατάει το ραδιόφωνο του αυτοκινήτου της. Ο ΠΡΩΤΟΣ ΣΤΡΑΤΙΩΤΗΣ ετοιμάζεται να πει στον ΟΛΙΒΕΡ για τον επισκέπτη, αλλά το μετανιώνει, καθώς η συζήτηση είναι έντονη. Ο ΟΛΙΒΕΡ και η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ τα πάνε καλά και με τη δουλειά και μεταξύ τους, και βρίσκονται σε πολύ καλή διάθεση.

ΟΛΙΒΕΡ. Έχω ακούσει ότι η λέξη που στη γλώσσα των νότιων Ίμπο σημαίνει --«κόλος» στη γλώσσα των βόρειων Ίμπο είναι η προσωπική αντωνυμία στο πρώτο πρόσωπο του Ενικού, δηλαδή εγώ.

Μικρή παύση.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Σιγά. Στα Ναγολιτικά η λέξη για το –αυτό των γυναικών, σήμερα σημαίνει φλάουτο.

ΟΛΙΒΕΡ. Αυτό θα δημιουργεί αρκετά αστείες παρεξηγήσεις στην ορχήστρα.

Ο ΛΙΟ κατεβαίνει τη σκάλα.

ΛΙΟ. Έχω έγκυρες πληροφορίες ότι η φινλανδική λέξη για την κλανιά είναι η σουηδική για την ταχύτητα.

Ο ΟΛΙΒΕΡ και η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ κοιτούν ο ένας τον άλλο και τον νεοαφιχθέντα.

ΟΛΙΒΕΡ. Συγγνώμη, μου επιτρέπετε να ρωτήσω—

ΛΙΟ. Ωραία δουλίτσα κάνετε εδωπέρα.

ΟΛΙΒΕΡ. Κοιτάξτε κύριε, είστε δημοσιογράφος?

ΛΙΟ. Περίπου. Πώς μπορώ να δω την παλέτα?

Ο ΟΛΙΒΕΡ αναλαμβάνει. Τώρα είναι πιο συνηθισμένος στο κομπιούτερ και πετυχαίνει την εκτύπωση σχεδόν αμέσως.

ΟΛΙΒΕΡ. Οι πληροφορίες μου λένε πως είναι αρκετά συνηθισμένη. Λευκό, κόκκινη και κίτρινη ώχρα, σιέννα, ουλτραμαρίνα—

ΛΙΟ. Αλλά η χρονολόγησή σας βασίζεται σε κάποιο—ποίημα?

Ο ΟΛΙΒΕΡ φεύγει απ' τον υπολογιστή. Θα ήθελε να ήξερε τι σκαρώνει ο ΛΙΟ. Ο ΛΙΟ παίρνει την εκτύπωση της παλέτας και την βάζει στην τσέπη του.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Το μεγάλο μας εθνικό ποίημα, που έχει γραφτεί το αργότερο μέχρι το 1225.

ΛΙΟ. Τόσο νωρίς, ε? Μπράβο... Πάω στοίχημα ότι προσεύχεστε να ισχύουν όλα αυτά.

Παύση.

ΟΛΙΒΕΡ. Τι εννοείτε?

ΛΙΟ. Χωρίς το ποίημα, είναι απλή αντιγραφή του Θρήνου του Τζιόττο απ' την Αρένα στην Πάντοβα.

Ο λιο βγάζει μια καρτ-ποστάλ του θρήνου από την τσέπη του και τη δίνει στον ΟΛΙΒΕΡ. Αρχίζει να φωτογραφίζει την δική μας εικόνα και επισημαίνει τις διαφορές

Εντάξει, ένα χέρι είναι τεντωμένο μπροστά αντί για πίσω, και η γυναίκα έχει γίνει βράχος, και αντί για αγγέλους έχετε αστέρια... Αλλά είναι όλα λάθη που θα έκανες αν ζωγράφιζες αντιγράφοντας ένα σχέδιο. Ή από μνήμης.

ΟΛΙΒΕΡ. Δεν υπάρχει κανένα πρόβλημα με τη χρονολόγηση.

ΛΙΟ. Τι να πω, μακάρι. Τρομακτικό, όμως, ε? Να ελπίζεις τόσο πολύ να είναι κάτι αλήθεια.

Παύση.

ΟΛΙΒΕΡ. Ποιος είστε?

ΛΙΟ. Ω, με συγχωρείτε.

Ψάχνει να βρει την κάρτα του στο πορτοφόλι του.

ΟΛΙΒΕΡ. Εγώ είμαι ο Όλιβερ Ντάβενπορτ.

ΛΙΟ. Επίκουρος καθηγητής του Ινστιτούτου Ράσκιν.

ΟΛΙΒΕΡ. Και από εδώ η δεσποινίς Γκαμπριέλα Πεκς, του Εθνικού Μουσείου.

ΛΙΟ. *(Δίνοντας την κάρτα του στη Γκαμπριέλα)*. Α, εσείς είστε που θα πάρετε το φρέσκο, ε?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Χάρηκα, πώς είστε.

ΛΙΟ. Μια χαρά.

Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ δίνει την κάρτα στον ΟΛΙΒΕΡ.

Αλλά πρέπει να πάρω ένα τηλέφωνο.

Έχει ήδη πάει εκεί και το χρησιμοποιεί. Ο ΟΛΙΒΕΡ έχει διαβάσει την κάρτα και κλείνει τα μάτια του.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Παίρνετε οχτώ, μετά τον αριθμό.

ΛΙΟ. Οχτώ.

Παίρνει τον αριθμό από το γράμμα.

ΟΛΙΒΕΡ. Είστε ο Λέοναρντ Κατζ.

ΛΙΟ. Οι φίλοι με φωνάζουν Λίο.

Στο τηλέφωνο:

Γεια σας, ο καθηγητής Κατζ είμαι.

ΟΛΙΒΕΡ. Ας μην βιαστούμε να κρίνουμε.

ΛΙΟ. Παρακαλώ? Αυτό είναι το 27612? Είμαι ο καθηγητής Κατζ, απ' το πανεπιστήμιο Cornell.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Τι είναι?

ΟΛΙΒΕΡ. Ιστορικός τέχνης.

ΛΙΟ. Α, γεια σας. Ναι, ναι, κανένα πρόβλημα. Όλα μια χαρά.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Δεν έρχεται για καλό, ε?

ΟΛΙΒΕΡ. Ακριβώς.

Ο ΛΙΟ ξαφνικά ρωτά τη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ.

ΛΙΟ. Πότε θα το κατεβάσετε?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Μόλις στεγνώσει. Αύριο.

ΟΛΙΒΕΡ. Γιατί ρωτάτε?

ΛΙΟ. *(Στο τηλέφωνο)* Είναι αύριο οπότε θα πρέπει να βιαστείτε. Ναι, βέβαια. Γεια σας.

Κατεβάζει το ακουστικό.

ΟΛΙΒΕΡ. Κύριε Κατζ, να ξεκαθαρίσουμε ότι—

ΛΙΟ. Λοιπόν. Τέσσερα πράγματα. Πρώτον, να «ξεκαθαρίσουμε» ότι η μέρα μου μέχρι τώρα δεν ήταν καθόλου καλή. Έκανα το τρομερό λάθος, κυρία Πεκς, να πετάξω με τις εθνικές σας αερογραμμές, οι οποίες έχουν τόσο σχέση με την πολιτική αεροπορία όση είχε ο Van Gogh με την πλαστική χειρουργική. Δεύτερον, μπορεί τελικά να είναι και πέντε πράγματα, ο υπάλληλος στον έλεγχο διαβατηρίων διαβάζει το όνομά μου --που είναι Λέοναρντ Άαρν Κατζ-- και μου λέει με ύφος «Διαβατήριο Ισραήλ, ε?»

Ο ΟΛΙΒΕΡ κοιτάει τη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ που δαγκώνει τα χείλη της.

Και δεν έχουμε καν φτάσει στο ταξί ακόμα.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. *(Προσπαθώντας να φτιάξει το κλίμα)*. Ξέρετε, στην παλιά μας γλώσσα, το «από» και το «προς» ξεχωρίζουν μόνο από συμφραζόμενα.

ΛΙΟ. Παρακαλώ?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Αυτή ιδιομορφία φτάνει ίσως για τα προβλήματα με τα ταξί.

Δεν βοηθήσει.

ΛΙΟ. Κυρία Πεκς, ξέρω ένα-δυο πράγματα για την ιστορία της χώρας σας. Γνωρίζω, για παράδειγμα, το ζηλευτό σας ρεκόρ υπό γερμανικής κατοχής. Μόνο 80.000 από τους Εβραίους σας μεταφέρθηκαν στα στρατόπεδα στην Πολωνία. Αυτό το ευτυχές γεγονός όμως μάλλον οφείλεται στο ότι όταν ήρθαν οι Γερμανοί για να τους πάρουν, δεν είχαν μείνει και πολλοί παραπάνω από 80.000. Οπότε, τρίτον, δεν νομίζω ότι θα τα πάμε και πολύ καλά οι δυο μας.

ΟΛΙΒΕΡ. Κοιτάξτε, φυσικά δεν έχω ρωτήσει, αλλά η δεσποινίς Πεκς δεν είχε καν γεννηθεί—

ΛΙΟ. Και δεν με εκπλήσσει καθόλου, τέταρτον, ότι έχοντας βρει ένα αμφιβόλου προελεύσεως αλλά ενδιαφέρον φρέσκο ούτε δυο ώρες μακριά απ' το αεροδρόμιο, σκοπεύετε να το ξηλώσετε από τον τοίχο του και να το χώσετε σε μια συλλογή της οποίας τα σημαντικότερα εκθέματα είναι πορτραίτα του Μεγάλου Ηγέτη να καρφισώνει παράσημα και να ευλογάει τρακτέρ.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Αυτό δεν είναι αλήθεια. Έχουμε Φαμπριάνο³ και νεότερο Μπρούγκελ⁴.

³ Gentile da Fabriano (1370-1427). Ιταλός ζωγράφος γοτθικού στυλ.

ΛΙΟ. Έχετε ένα αντίγραφο της σχολής του Φαμπριάνο και ο Μπρούγκελ σας είναι στην καλύτερη περίπτωση μακρινός ξάδερφος του κανονικού.

ΟΛΙΒΕΡ. Αυτό είναι συκοφαντία.

ΛΙΟ. Αλήθεια, φίλε—

ΟΛΙΒΕΡ. Η περιγραφή που δίνετε για τις προθέσεις μας σχετικά με τη μεταφορά.

ΛΙΟ. Και οι οποίες είναι?

ΟΛΙΒΕΡ. Βασικά να προστατεύσουμε το έργο απ' τους σοβαρούς περιβαλλοντικούς κινδύνους--

ΛΙΟ. Όπως λέμε «Για τη σωτηρία του χωριού, ήταν απαραίτητη η καταστροφή του»?

ΟΛΙΒΕΡ. Συγγνώμη?

ΛΙΟ. Το είπε ο στρατηγός Γουέστμορλαντ στο Βιετνάμ.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Τι έχει αυτό να κάνει με το Βιετνάμ?

ΟΛΙΒΕΡ. Καλή ερώτηση. Βλέπεις, Γκαμπριελα, ο κύριος Κατς έχει χτίσει μια ολόκληρη καριέρα γυρνώντας όλο τον κόσμο και παρεμποδίζοντας τη συντήρηση μνημείων ισχυριζόμενος πως ο Μιχαήλ Άγγελος είχε υπολογίσει τα 500 χρόνια κάπνας απ' τα κεριά όταν ζωγράφιζε την οροφή της Καπέλα Σιξτίνα, οπότε ήταν προμελετημένο να γίνει καφετιά.—

ΛΙΟ. Τώρα αυτό είναι συκοφαντία. Το πρόβλημα με τους συντηρητές, -Γκάμπυ, είναι ότι παρά τον ενθουσιασμό τους με τις αρχικές προθέσεις του καλλιτέχνη, έχουνε κι αυτοί τις προκαταλήψεις τους, υπέρ οτιδήποτε καθαρού κι αστραφτερού λες και είναι στην τηλεόραση. Και καθώς βέβαια δεν βλέπουν καμία διαφορά μεταξύ μιας Αφροδίτης του 14^{ου} αιώνα και μιας γυμνής φωτογράφισης στο Playboy, κι αφού πιστεύουν πως ο τοίχος της Καπέλα Σιξτίνα είναι το ίδιο πράγμα με μια γιγαντοαφίσα, γιατί λοιπόν να μην τα ξηλώσουμε όλα και να τα κάνουμε όντως έτσι?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Άκου, εμείς για για 40 χρόνια δεν είχαμε κανένα μεγάλο ζωγράφο και πολύ πλαίσιο κοινωνικό και ιστορικό, και αυτό σημαίνει πως τα μουσεία μας είναι γεμάτα παιδικές ζωγραφιές και πλεκτές κουβέρτες γιατί φυσικά πρέπει να πολεμήσουμε το μικροαστικό φορμαλισμό και ν' αναγνωρίσουμε την τέχνη των μαζών ως αντάξια του Μιχαήλ Άγγελου. Οπότε θα σας πω εγώ τι πιστεύω. Πιστεύω ότι υπάρχουν μεγάλοι ζωγράφοι και υπάρχουν και λιγότερο μεγάλοι και υπάρχουν πολύ κακοί επίσης.

Στο ΛΙΟ:

Και δεν ξέρω αν η έμνευση έρχεται απ' ο Θεό ή απ' την αγάπη ή απ' ότι φάγατε για πρωινό. Αλλά αν κάτι όμορφο παραμορφώνεται και γίνεται άσχημο και θλιβερό, πρέπει τότε να το καθαρίσουμε, και να το αναστηλώσουμε σε ό,τι ήταν πριν.

ΛΙΟ. Αλλά δεν θα θέλατε βέβαια να εξαφανίσετε όλη του την ιστορία?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Όχι? Και γιατί όχι?

ΛΙΟ. Γιατί θα ξεχαστεί.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Μερικά πράγματα καλύτερα να ξεχαστούν.

⁴ Pieter Brueghel ο νεότερος (1564-1636). Γιος του Pieter Brueghel του πρεσβύτερου. Ήταν και οι δύο, όπως και άλλα μέλη της οικογένειάς τους, διάσημοι Φλαμανδοί ζωγράφοι.

Ο πατήρ ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ μπαίνει μαζί με μια γυναίκα ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ κρατώντας ένα χαρτοφύλακα κι ένα ραδιόφωνο αυτοκινήτου.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Κύριε καθηγητά? Είμαι ο πατήρ Μπόγιοβιτς.

ΛΙΟ. Α, γεια σας. Πως είστε?

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Χαίρομαι πολύ που σας βλέπω.

ΛΙΟ. Κι εγώ χαίρομαι—που βρίσκομαι εδώ.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Και θα γνωρίσατε ήδη τον κύριο Ντάβενπορτ και την κύρια Πεκς.

ΛΙΟ. Ναι, βεβαίως τους γνώρισα.

ΟΛΙΒΕΡ. Με συγχωρείτε, τι συμβαίνει εδώ?

ΛΙΟ. Α, δεν σας εξήγησα? Βρίσκομαι εδώ ύστερα από πρόσκληση του πατέρα Μπόγιοβιτς. Ως ειδήμων με την αποστολή να αποτρέψω την- την αφαίρεση αυτού εξαιρετικά ενδιαφέροντος έργου τέχνης από αυτό τον τοίχο.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Αποστολή που πρέπει να γίνει μέχρι αύριο. Πάνω στην ώρα ήρθατε.

Ο ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ κάνει νόημα στην ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ που δίνει ένα έγγραφο στον ΟΛΙΒΕΡ.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Αυτή εντολή για να πηγαίνετε στο δικαστήριο. Πως το λέτε— κλήτευση.

Ο ΟΛΙΒΕΡ κοιτάζει το έγγραφο.

Είναι σε γλώσσα μας, δυστυχώς.

Ο ΟΛΙΒΕΡ δίνει το έγγραφο στη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ.

Και απαγορεύει φυσικά να το κατεβάσετε.

ΛΙΟ. Για δεξ. Το αμερικάνικο ιππικό.

Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ επιβεβαιώνει το περιεχόμενο του εγγράφου. Ο ΟΛΙΒΕΡ βγάζει μια βαθιά ανάσα.

ΟΛΙΒΕΡ. Αυτό είναι τόσο γελοίο—δεν έχω λόγια. Θα πρέπει να στείλω φαξ στο Μιλάνο. Και στο Μόναχο.

Ο ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ φαίνεται ασυγκίνητος. Ο ΟΛΙΒΕΡ ρίχνει μια ματιά στο κομπιούτερ. Αποφασίζει να μη το ρισκάρει.

Γκαμπριέλα, να πάρω το αμάξι?

Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ του δίνει τα κλειδιά. Ανεβαίνει τη σκάλα και πάει στους συντηρητές. Ο ΟΛΙΒΕΡ βγαίνει έξω βιαστικός. Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ κάνει νόημα στον ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ να φύγουν. Ο ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ γνέφει ότι θέλει να μείνει λίγο ακόμη.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Λοιπόν, καθηγητά, πετάτε καλά?

ΛΙΟ. Εεεε, ξέρετε τώρα.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Πετάτε με Lufthansa, πιστεύω?

ΛΙΟ. Όχι, όχι ακριβώς.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Και αν επιτρέπετε ρωτήσω, αν είχατε ήδη χρόνο να σχηματίζετε γνώμη?

ΛΙΟ. Για το φρέσκο?

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Ναι, φυσικά.

Μικρή παύση.

ΛΙΟ. Το βρίσκω μάλλον απίθανο. Η χρονολόγησή τους είναι εξωπραγματική. Αλλά μπορεί και να έχουν δίκιο. Δύσκολο να πει κανείς.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Από την άλλη... το δικό μας συμφέρον να πείτε όχι.

Παύση.

ΛΙΟ. Πάτερ, αυτή είναι η δουλειά μου.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Να λέτε όχι?

ΛΙΟ. Να λέω σ' αυτούς που θέλουν να κακοποιήσουν αυτά τα τόσο ευαίσθητα έργα, «αφήστε τα στη ησυχία τους».

Ο ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ χαμογελάει. Η ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟΣ κοιτάζει με νόημα το ρολόι της.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Αλλά τώρα μάλλον οδηγός μας βιαστικός.

ΛΙΟ. Οδηγός?

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Αστυνομία έχει ευγένεια προσφερθεί να σας πάει μέχρι Hyatt Regency.

ΛΙΟ. Ανυπομονώ.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. (Στην ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ). Tryabva da si nurvim. [Πρέπει να φύγουμε.]

Ο ΛΙΟ πάει να φέρει τις τσάντες του. Του έρχεται μια ιδέα.

ΛΙΟ. Πάτερ. Το εθνικό σας ποίημα.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Ναι?

ΛΙΟ. Διατηρήθηκε προφορικά? Από στόμα σε στόμα?

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Φυσικά. Δεν είναι εντελώς ποίημα, περισσότερο, εθνικό τραγούδι. Τραγουδιόταν παίζοντας γκούσλε, εθνικό μας μουσικό όργανο, από μουσικούς του Μεσαίωνα.

ΛΙΟ. Μάλιστα.

Ο ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ κάνει να φύγει.

ΛΙΟ. Και πότε καταγράφηκε πρώτη φορά?

Σκηνή 4^η

Την επόμενη μέρα. Έξω βρέχει δυνατά. Η επικάλυψη της νωπογραφίας με καμβά και γάζα έχει ολοκληρωθεί. Η Άννα ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ, που είναι 50 και σοβαρά ντυμένη, στέκεται στην πλατφόρμα παρατηρώντας την καλυμμένη εικόνα κάπως σαστισμένη. Κάτω, στο χώρο εργασιών, ο πατήρ ΚΑΡΟΛΙ στέκεται με την ομπρέλα του και κοιτάει την φωτογραφία της

εικόνας. Μετά από λίγο, η ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ ανασηκώνει τους ώμους και αρχίζει να κατεβαίνει τη σκάλα. Ο ΚΑΡΟΛΙ την αναγνωρίζει.

ΚΑΡΟΛΙ. *(Στη γλώσσα της χώρας μας.)* Tova e e li Anna Jedlikova? [Η Άννα Γιεντλίκοβα δεν είστε?]

ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ. Ami, da, tya e. Sreshtali li sme? [Ναι, εγώ είμαι. Έχουμε γνωριστεί?]

ΚΑΡΟΛΙ. No, no se radvam da se zapoznaem. Kazvam se Petr Karolyi. [Όχι, αλλά χαίρομαι που σας γνωρίζω. Το όνομά μου είναι Πετρ Καρολι.]

Της δίνει το χέρι του.

ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ. Proshtavaite, da ne bi da ste sinut na Tomaz Karolyi? [Με συγχωρείτε, όχι ο γιος του Τομάζ Κάρολι?]

ΚΑΡΟΛΙ. Da. [Ναι.]

ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ. Kakva neochakvana sreshta. [Πολύ αναπάντεχο.] Λοιπόν, πάτερ, μάλλον θα έπρεπε να μιλάμε στη θετή σας γλώσσα.

Μικρή παύση.

ΚΑΡΟΛΙ. Στο σπίτι στο Λονδίνο μιλούσαμε τη μητρική μας γλώσσα.

ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ. Ωστόσο φύγατε...

Ο ΚΑΡΟΛΙ χαμογελάει διστακτικά.

ΚΑΡΟΛΙ. Και είναι αυτό τόσο κακό?

Για μένα το μόνο πρόβλημα ήταν που ο πατέρας μου αποφάσισε ν' αλλάξει το όνομά του από Κάρολι σε Κάρολ. Δυστυχώς κανείς δεν μας λέει πως το Κάρολ είναι γυναικείο όνομα. Όχι πολύ εύκολο, για ένα αγοράκι σε αγγλικό σχολείο.

ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ. Ε, βέβαια. Το ν' αλλάξεις όνομά σου είναι τίμημα της εξορίας. Τρότσκυ δεν πήρε του δεσμοφύλακά του⁵?

Μπαίνει ο ΛΙΟ, τινάζοντας τη βροχή απ' το παλτό του. Ο ΚΑΡΟΛΙ αποφασίζει πως δεν μπορεί να αγνοήσει το καυστικό ύφος της ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ.

ΚΑΡΟΛΙ. Ωστε είναι αλήθεια.

ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ. Ποιο πράγμα?

ΚΑΡΟΛΙ. Όντως μας μισείτε.

ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ. Ποιους?

ΚΑΡΟΛΙ. Αυτούς που φύγαμε.

ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ. Δεν θα είχες καν γεννηθεί τότε.

ΚΑΡΟΛΙ. Τον πατέρα μου ίσως?

Μικρή παύση.

ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ. Ίσως.

⁵ Ο Τρότσκυ άλλαξε πολλά ψευδώνυμα κατά τη διάρκεια της ζωής του, καθώς μετακινούνταν από χώρα σε χώρα για να διαφεύγει απ' τους πολιτικούς του εχθρούς. Το όνομα «Τρότσκυ» το πήρε απ' τον αρχι-δεσμοφύλακα στη φυλακή της Οδησού, όπου κρατούνταν για ένα διάστημα.

Παύση.

ΚΑΡΟΛΙ. Είστε λίγο αυστηρή, μου φαίνεται. Σε μια κοινωνία όπου αναγκαστικά θα είσαι δήμιος, θύμα ή συνεργός. Να λέτε: δεν μπορείς να επιλέξεις να φύγεις αν σου δοθεί η ευκαιρία.

ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ. Μόνο που υπάρχουν και άνθρωποι που δεν δέχονται τέτοια επιλογή. Και πληρώνουν το τίμημα. Όπως ο πατέρας σας ξέρει πολύ καλά.

Ο ΚΑΡΟΛΙ ανασηκώνει τους ώμους και γυρνάει να φύγει. Ο ΛΙΟ ετοιμάζεται να συστηθεί στη ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ. Αλλά τότε αυτή αρπάζει τον ΚΑΡΟΛΙ.

ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ. ΟΚ. Να σου πω τι νομίζω. Όταν φεύγεις, σταματάς να είσαι μάρτυρας. Η χειρότερη ιστορία που έχω ακούσει ποτέ μου, στο δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο, παιδάκια από τη Σερβία τα πάνε σε στρατόπεδο στο Γιασενοβάκ, και πεινάνε τόσο που τρώνε τις χαρτονένιες καρτέλες γύρω από λαιμό τους. Που γράφαν την οικογένειά τους, ηλικία τους, όνομά τους. Τρώνε την ιστορία τους. Πεθαίνουν, και κανείς δεν τα θυμάται.

Μικρή παύση.

Και τώρα, ήδη, εδώ, σβήνεται παρελθόν μας. Και οι αυτοεξόριστοι με καινούρια ονόματα έρχονται πίσω, και ξαναδίνουν παλιά ονόματα σε δρόμους και πλατείες και πόλεις. Αλλά δεν μπορείς να τα σβήσεις όλα, σα μακιγιάζ. Γιατί για 40 χρόνια δεν ήταν εντάξει εδώ. Και γι' αυτό πρέπει να θυμόμαστε. Δεν πρέπει να φάμε τα ονόματά μας. Αλλιώς, σαν τον Τρότσκυ, θα μείνουμε με του δεσμοφύλακά μας.

Η ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ γυρνάει στον ΛΙΟ.

Ναι?

ΛΙΟ. Κυρία δικαστά? Το όνομά μου είναι Λίο Κατζ. Είμαι – ο πραγματογνώμων.

ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ. Α, χαίρετε.

Δίνουν τα χέρια.

ΚΑΡΟΛΙ. Δικαστά?

ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ. Ω, με συγχωρείτε. Νόμισα ότι ξέρατε. Είμαι η δικαστής.

Ο ΚΑΡΟΛΙ δεν το ήξερε.

ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ. Ναι. Εγώ είμαι δεσμοφύλακας τώρα.

Ο ΟΛΙΒΕΡ και η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ μπαίνουν βιαστικά, η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ τινάζοντας τη βροχή απ' την ομπρέλα της.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. (Στην ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ.) Izvinyavaite, dvizhenieto po aotostrada beshe uzhasno. [Λυπάμαι πολύ, η κίνηση στον αυτοκινητόδρομο είναι τρομερή.]

ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ. Molya vi. Na men mi beshe priyatno da ostana za malko sama. [Παρακαλώ, χάρηκα που είχα λίγο χρόνο μόνη μου.] Και πού είναι ο πατήρ Μπόγιοβιτς?

ΟΛΙΒΕΡ. Ήταν- νομίζω τον προσπεράσαμε στο δρόμο.

ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ. Λέω να περιμένουμε πέντε λεπτά. Μετά ξεκινάμε.

Η ΓΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ αποσύρεται για να βάλει καρέκλες σε ένα ημικύκλιο. Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ, ο ΟΛΙΒΕΡ, ο ΛΙΟ και ο ΚΑΡΟΛΙ μένουν μαζί αμήχανοι. Μετά από μια παύση:

ΟΛΙΒΕΡ. Πώς είναι το ξενοδοχείο?

ΛΙΟ. Καλό είναι. Η πελατεία του αποτελείται κυρίως από Αμερικάνους που έχουν έρθει να διεκδικήσουν τα κτήματα που εγκατέλειψαν οι παππούδες τους πριν 45 χρόνια.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Ε όχι και εγκατέλειψαν.

ΛΙΟ. Ένας τύπος απ' το Μίσιγκαν αγόρασε το Νοσοκομείο Παίδων. Σχεδιάζει στη θέση του ένα νάιτ κλαμπ με 'χορεύτριες' αποκλειστικά μέλη της ολυμπιακής ομάδας ρυθμικής γυμναστικής.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Αυτό είναι –χυδαία παρωδία, που θα λέγατε.

ΛΙΟ. Και για πείτε μου, νοιάζεται κανένας που κλείνουν οι όπερες, που οι συναγωγές βεβηλώνονται? Που οι σκίνχεντς σπάνε στο ξύλο Βιετναμέζους και τσιγγάνους –και Ουκρανούς- μες στη μέση του δρόμου και οι περαστικοί χειροκροτάνε? Που καθώς πέφτουν τα τείχη στη δύση, χτίζονται ψηλότερα απ' την άλλη μεριά?

Μικρή παύση.

Εγώ απλώς ρωτάω.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Ναι, φυσικά. Εσείς 'απλώς' ρωτάτε.

Είναι πολύ θυμωμένη.

Δεν έχετε –ξέρετε ότι δεν έχετε ιδέα. Δεν έχετε –πραγματικά- καμία ιδέα.

Ο ΟΛΙΒΕΡ και ο ΛΙΟ είναι ξαφνιασμένοι. Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ πάει να φύγει νευριασμένη, αλλά γυρίζει πίσω.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Και για ν' απαντήσω στην απλή σας ερώτηση, όχι. Δεν βλέπω γιατί, εξαιτίας του πολέμου, πρέπει να γίνουμε εμείς σκουπιδοτενεκές για τα αποβράσματα όλου του κόσμου. Ellis Island 'για όλες τις καταπιεσμένες μάζες στο δρόμο για την Άγρια Δύση. ΟΚ, συμβαίνουν κακά πράγματα. Πολύ κακά. Αλλά αυτό γίνεται εδώ και 50 χρόνια. Γιατί να είμαστε εμείς κέντρο διερχομένων όλου του κόσμου? Γιατί μόλις ξεφορτωθήκαμε το Ρώσικο στρατό να φορτωθούμε τους Ρώσους αλήτες?

Ο ΟΛΙΒΕΡ κοιτάει απειλητικά τον ΛΙΟ καθώς μπαίνει ο ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ, μούσκεμα.

ΓΙΕΝΤΑΙΚΟΒΑ. Α, πατέρα Μπόγιοβιτς.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Οοναζhaema gospozho sudya. Kolata mi se schoopi. Zakusukh na aootostrada—[Αξιότιμη κυρία δικαστά. Το αμάξι μου χάλασε. Έμεινα στον αυτοκινητόδρομο--]

ΓΙΕΝΤΑΙΚΟΒΑ. Δεν πειράζει. Τώρα μάλλον να ξεκινήσουμε. Παρακαλώ, καθίστε όλοι.

Όλοι κάθονται. Ο ΟΛΙΒΕΡ δίνει ένα έγγραφο στη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ.

ΟΛΙΒΕΡ. Είσαι εντάξει?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Chutno, ευχαριστώ.

ΟΛΙΒΕΡ. ΟΚ.

⁶ Νησάκι έξω απ' τη Νέα Υόρκη, απ' όπου επρέπε να περάσουν όλοι οι μετανάστες που έρχονταν στις ΗΠΑ απ' τον Ατλαντικό την περίοδο 1892-1954. Εκεί καταγράφονταν και περνούσαν ιατρικές εξετάσεις.

ΓΙΕΝΤΑΙΚΟΒΑ. Λοιπόν τώρα, ερχόμαστε στο θέμα μας. Ενδιαφερόμαστε κυρίως για την υπόθεση της αφαίρεσης της εικόνας. Η εργασία μας σήμερα δεν αφορά καθόλου την ιδιοκτησία του κτιρίου και δεν θα συζητήσω αυτό το θέμα. (Στον Όλιβερ) Σας ακούω.

ΟΛΙΒΕΡ. Την κυρία Πεκς, τη διευθύντρια του έργου.

Η ΓΙΕΝΤΑΙΚΟΒΑ και οι υπόλοιποι περίμεναν να καθοδηγήσει ο ΟΛΙΒΕΡ τη συζήτηση. Ο ΟΛΙΒΕΡ κλείνει το μάτι στη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ για καλή τύχη. Αυτή χρησιμοποιεί τις σημειώσεις που της ετοίμασε και της έδωσε ο ΟΛΙΒΕΡ. Είναι αγχωμένη αλλά αποφασισμένη.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Εεε—αξιότιμη δικαστής, Σας φέρνουμε εδώ σήμερα για δυο –τρεις λόγους. Πρώτα για να σας δείξουμε πως διαδικασία για τη μεταφορά της τοιχογραφίας—που κατηγορείται ως τράβηγμα ή ξήλωμα ή ξεκόλλημα—είναι στην πραγματικότητα μια τεχνική που δημιουργήθηκε το Μεσαίωνα και χρησιμοποιείται με πολύ αποτέλεσμα από τότε.

Κοιτάζει το ΛΙΟ προκλητικά.

ΓΙΕΝΤΑΙΚΟΒΑ. Κύριε Κατζ?

ΛΙΟ. Ναι?

ΓΙΕΝΤΑΙΚΟΒΑ. Θέλετε να κάνετε κάποιο σχόλιο?

ΛΙΟ. Όχι, όχι, όλα μια χαρά.

Μικρή παύση.

ΓΙΕΝΤΑΙΚΟΒΑ. (Στην ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ.) Παρακαλώ συνεχίστε.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Αλλά θέλουμε να ξέρετε και το λόγο για τη μεταφορά. Γιατί παρόλο που η τοιχογραφία έχει επιβιώσει τόσα χρόνια κάπνα και αγιασμό και τράνταγμα από τις καμπάνες—

ΚΑΡΟΛΙ. Ε, είναι θρησκευτική εικόνα.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Μπορεί να μην επιβιώσει τώρα που βρίσκεται ανάμεσα σε μεταλλεία ψευδαργύρου και την εθνική οδό.

ΓΙΕΝΤΑΙΚΟΒΑ. Ναι, ναι. Κύριε Κατζ, όλα εντάξει ως εδώ?

ΛΙΟ. Ναι, βέβαια.

Μικρή παύση. Η σιωπή του ΛΙΟ έχει ανησυχήσει τη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ, αλλά αποφασίζει να συνεχίσει δυναμικά.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Οπότε, μένει το ερώτημα γιατί αυτή η εικόνα είναι σημαντική. Δεν την έχει ακούσει κανείς. Είναι ανώνυμη. Όπως βλέπετε από τη φωτογραφία, δεν είναι σε καλή κατάσταση. Αλλά υπάρχουν αρκετά στοιχεία για να πούμε ότι μοιάζει με ένα φρέσκο του μεγάλου Τζιόττο, που ζωγραφίστηκε το χίλια τριακόσια πέντε.

Ο ΛΙΟ αναγνωρίζει το απόσπασμα απ' τα δικά του λεγόμενα.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Αλλά. Αλλά εμείς νομίζουμε όχι ότι αυτό μοιάζει με του Τζιόττο, αλλά ο Τζιόττο μοιάζει με αυτό. Και αν είμαστε σωστοί, τότε αυτό είναι –το πρώτο δείγμα μιας τέχνης που θα κρατήσει τα επόμενα 600 χρόνια. Το σημείο εκκίνησης του μεγάλου αγώνα για τη μεταστροφή των ευρωπαίων από τη μεσαιωνική δεισιδαιμονία στο μοντέλο του σύγχρονου ορθολογιστή καθολικού ανθρώπου.

Μικρή παύση.

Και ίσως αυτή η αλλαγή να μην φαίνεται και πολύ σημαντική σε κάποιον που είχε την Αναγεννησή του και το Μικελάντζελο και το Μότσαρτ και το Βολταίρο. Αλλά για μας, τα πράγματα είναι λίγο διαφορετικά. Για μας που στεκόμαστε στους προμαχώνες της Ευρώπης εδώ και 600 χρόνια.

Παύση.

Και ναι, πιθανώς να ζωγραφίστηκε από ξένο. Αλλά κι εσείς μπορείτε να καταλάβετε τι σημαίνει για μας που, παρά την τουρκική κατοχή και το μογγολικό ζυγό, αυτή η εικόνα έγινε εδώ. Και, ναι, μας κάνει να νιώθουμε λίγο πιο παγκόσμιοι, λίγο πιο ενήλικοι, ίσως και λίγο πιο ευρωπαίοι.

Παύση. Μια στιγμή μεταξύ του ΟΛΙΒΕΡ και της ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Μετά η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ κάθεται.

ΓΙΕΝΤΑΙΚΟΒΑ. Μάλιστα. Ευχαριστούμε πολύ. Τώρα –

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Κυρία δικαστά. Πρέπει να πω όλα αυτά πολύ διαφωτιστικά, αλλά δεν έχουν καμία σχέση με το θέμα της μεταφοράς της εικόνας.

ΚΑΡΟΛΙ. Απολύτως. Δεν υπάρχει καμία σύνδεση μεταξύ της ηλικίας του πίνακα και του πού θα στεγαστεί. Γιατί αλλιώς –

ΛΙΟ. Μα φυσικά και υπάρχει.

Γυρνούν στο ΛΙΟ. Παύση.

ΓΙΕΝΤΑΙΚΟΒΑ. Αχά. Καθηγητά Κατζ.

ΛΙΟ. Για τρεις –για πολλούς λόγους.

Η ΓΙΕΝΤΑΙΚΟΒΑ κάνει νόημα στον ΛΙΟ να συνεχίσει. Αυτός με τη σειρά του δείχνει τον εξοπλισμό.

ΛΙΟ. Πρώτα απ' όλα, καταλαβαίνετε πως τα παιδιά είναι λίγο νευρικά, μιας κι έχουν μπει σε μεγάλα έξοδα για ν' αποδείξουν κάτι που δε θα έστεκε σε κανένα δικαστήριο στον κόσμο.

ΟΛΙΒΕΡ. Δεν υπάρχει τίποτα ύποπτο με τη χρονολόγηση.

ΛΙΟ. Α, ναι? Το γράμμα ενός κατασκόπου που στέλνει κωδικοποιημένη αναφορά στην πατρίδα του?

ΟΛΙΒΕΡ. Το μόνο που κάνει το γράμμα του Vegni είναι να επιβεβαιώνει το Εθνικό –

ΛΙΟ. Το Εθνικό Πατριωτικό Ποίημα.

ΟΛΙΒΕΡ. Ναι.

ΛΙΟ. Δηλαδή το Εθνικό Πατριωτικό Τραγούδι.

ΟΛΙΒΕΡ. Μάλιστα.

ΛΙΟ. Και για θυμίστε μου. Ποια έκδοση χρησιμοποιήσατε?

ΟΛΙΒΕΡ. Με συγχωρείτε. Ποια έκδοση?

ΛΙΟ. Ή μάλλον, ποια μεταγραφή?

ΟΛΙΒΕΡ. Ποια μεταγραφή?

Ο ΟΛΙΒΕΡ γυρνάει στη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ, που μένει ασάλευτη να κοιτάει μακριά. Ο ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ δείχνει ευχαριστημένους με τον εαυτό του.

ΛΙΟ. Λοιπόν. Για ελάτε να τα δούμε μια στιγμή. Αυτό το πράγμα φαίνεται πως πρωτοκαταγράφηκε, από μοναχούς, το 1350. Και μάλιστα όχι στη γλώσσα σύνθεσής του, η χρήση της οποίας θεωρείται έγκλημα μετά το 1285. Αυτό που έχουμε λοιπόν εδώ, είναι ένα σχέδιο να κολλήσουν –όχι να τυλίξουν– να κολλήσουν έναν επίδεσμο από καμβά πάνω στη εικόνα, να την κοπανήσουν ολόκληρη με λαστιχένια σφυριά, μετά τα της βάλουν μεταλλικές μπάρες στις άκρες και ύστερα να τη σηκώσουν ολόκληρη ή μέρος απ' αυτήν –

ΟΛΙΒΕΡ. Αυτό είναι παράλογο –

ΛΙΟ. Ότι τέλος πάντων δεν έχουν σβήσει με χλωρίνη –

Ο ΟΛΙΒΕΡ κοιτάει ψυχρά τη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ, που δεν ανταποδίδει το βλέμμα.

ΛΙΟ. –Βασιζόμενοι στην απόλυτη αξιοπιστία της μεταγραφής και μετάφρασης ενός τραγουδιού από μνήμη, σχετικά με την ύπαρξη και περιγραφή ενός έργου τέχνης που είχε δημιουργηθεί, πόσο? 150 χρόνια νωρίτερα? Και μ' όλο το σεβασμό, εμένα μου φαίνεται πολύ λογικό ένας μοναχός του μεσαίωνα να εμπλουτίσει την περιγραφή μιας εικόνας με αναφορές σε κάποια άλλη που είχε δει. Λίγο αφότου είχε αντιγραφεί από το ιταλικό πρωτότυπο, στην γραφική εκκλησίτσα του αγίου Ιωάννη του κάτι, στο Κόλοβαρ.

Παύση.

ΟΛΙΒΕΡ. Είναι –μια πιθανή ερμηνεία, υποθέτω.

ΛΙΟ. Πιθανή?

ΟΛΙΒΕΡ. Μα δεν αποδεικνύει –

ΛΙΟ. Ακριβώς. Αυτό που το αποδεικνύει, Όλι, είναι εδώ.

Βγάζει την εκτύπωση της παλέττας από την τσέπη του.

ΟΛΙΒΕΡ. Τι είναι αυτό?

ΛΙΟ. Ουλτραμαρίνα? Το 1195?

Παύση.

ΓΙΕΝΤΑΙΚΟΒΑ. Μήπως μπορεί κάποιος να εξηγήσει?

ΛΙΟ. Η ουλτραμαρίνα είναι το βαθύ μπλε που βγαίνει από έναν ημιπολύτιμο λίθο που βρίσκεται μόνο στο τωρινό βορειο-ανατολικό Αφγανιστάν. Και η κυρίαρχη άποψη λέει πως δεν το χρησιμοποιούσαν στη μεσαιωνική Ευρώπη πριν τα μέσα του 13^{ου} αιώνα.

Παύση.

ΟΛΙΒΕΡ. Κοιτάξτε. Ναι. Αλλά, κοιτάξτε. Και πάλι, δεν είναι σίγουρο–

ΛΙΟ. Όχι. Σίγουρο δεν είναι. Αλλά αν θέλεις να φέρεις την επανάσταση στην ιστορία της δυτικής τέχνης, δεν βοηθάει και πολύ.

Παύση.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Έχει δίκιο?

Μικρή παύση.

ΟΛΙΒΕΡ. Συγγνώμη. Στο είπα. Δεν είναι ο τομέας μου.

Μικρή παύση.

Γαμώτο.

Παύση.

ΓΙΕΝΤΑΙΚΟΒΑ. Οπότε, για να καταλάβουμε, η εικόνα δεν είναι πια αυτό που λέτε?

ΟΛΙΒΕΡ. Είναι –λιγότερο πιθανό.

ΓΙΕΝΤΑΙΚΟΒΑ. Και άρα προφανώς –

ΛΙΟ. Και ναι, προφανώς. Η Deutschelectronic και η Peruzzi μαζεύουν τις σκηνές τους και την κάνουνε. Αλλά πριν φύγουν, κυρία πρόεδρε, νομίζω ότι αξίζει να ρωτήσουμε γιατί ήρθαν.

Παύση. Ο ΟΛΙΒΕΡ σηκώνεται.

ΟΛΙΒΕΡ. Τι εννοείς?

Ο ΛΙΟ σηκώνει τους ώμους, χαμογελώντας.

ΛΙΟ. Έλα τώρα Όλι. Ξέρεις τι εννοώ.

Μικρή παύση.

ΟΛΙΒΕΡ. Φοβάμαι πως όχι.

ΓΙΕΝΤΑΙΚΟΒΑ. Και ούτε κι εγώ.

Η προσοχή είναι πάλι στον ΛΙΟ. Ο ΟΛΙΒΕΡ κάθεται. Δείχνοντας απρόθυμος, ο ΛΙΟ συνεχίζει:

ΛΙΟ. ΟΚ. Είναι απλό. Αυτό που κάνει αυτή η επιχείρηση είναι να κάνει την εικόνα κινητή. Και εντάξει, τώρα έχει κλείσει μόνο ένα ταξίδι. Αλλά πραγματικά πιστεύει κανείς πως θα είναι και το τελευταίο?

Ο ΛΙΟ δείχνει γύρω τον εξοπλισμό.

Πραγματικά πιστεύετε πως η Peruzzi και η Deutschelectronic, μετά απ' όλα αυτά, θα σας πάνε στο Εθνικό Μουσείο, θα βοηθήσουν με το κουβάλημα και θα πάνε ήσυχα- ήσυχα σπιτάκια τους?

Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ αυτό πίστευε.

Ελάτε τώρα. Θα πούνε –'Ει, έχουμε τη μεγάλη ανακάλυψη εδωπέρα, δεν μπορείτε να την κρατήσετε για τον εαυτό σας, τι λέτε να την πάμε μια περιοδεία? Σκεφτείτε το συνάλλαγμα. Ή μάλλον, μήπως να μας τη δανειζατε? Η ακόμη, τώρα που το σκεφτόμαστε, δεν θα ήταν πολύ πιο χαρούμενη, και πιο προσβάσιμη σε καθηγητές και δόκτορες και τέτοιους, σε μια ωραία γκαλερί στην Καλιφόρνια, με υπερσύγχρονο κλιματισμό? Για πες μας Όλι, αυτή δεν ήταν η συμφωνία?

Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ φρίττει με αυτά που ακούει.

ΟΛΙΒΕΡ. Αυτό είναι –είναι εντελώς–

ΛΙΟ. Αλλά ας πούμε και κάτι άλλο.

Ο ΛΙΟ κοιτάει ευθέως τη ΓΙΕΝΤΑΙΚΟΒΑ.

Το ξέρετε ότι ξύνοντας τον τοίχο έσβησαν ονόματα που ήταν χαραγμένα από τότε που η εκκλησία ήταν θάλαμος βασανιστηρίων?

Η ΠΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ σηκώνεται όρθια.

ΠΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ. Δεν βλέπω λόγο για να καθυστερώ την απόφασή μου. Οι εργασίες πρέπει να σταματήσουν. Η εικόνα μένει εδώ, στην εκκλησία. Μπορεί να βγει ο καμβάς?

ΛΙΟ. Βέβαια. Βγαίνει με νερό. Και λίγη αγάπη και στοργή.

ΠΙΕΝΤΛΙΚΟΒΑ. Τότε παρακαλώ, κύριε Ντάβενπορτ και κυρία Πεκς, να το αφαιρέσετε.

Μαζεύει τα χαρτιά της και βγαίνει γρήγορα έξω. Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ, εξοργισμένη και στενοχωρημένη, πετάει κάτω τις σημειώσεις της και ανεβαίνει τη σκάλα για την πλατφόρμα. Ο ΚΑΡΟΛΙ πηγαίνει γρήγορα στο ΛΙΟ.

ΚΑΡΟΛΙ&ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Συγχαρητήρια καθηγητά.

ΛΙΟ. Ε, εντάξει. Εγώ –

Ο ΚΑΡΟΛΙ καταλαβαίνει τον ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ που έρχεται, χαμογελάει, γυρνάει και φεύγει. Ο ΟΛΙΒΕΡ ακολουθεί την ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ στη σκάλα. Ο ΛΙΟ ανεβαίνει την σκάλα. Στην πλατφόρμα, η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ στέκεται όρθια, μακριά απ' τον ΟΛΙΒΕΡ, ακόμη θυμωμένη.

ΛΙΟ. Εγώ σας το είπα. Το σχέδιό σας ήταν πολύ φιλόδοξο.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. *(Γυρνάει στον ΛΙΟ.)* Αρχίδι. Παλιοπούστη.

ΛΙΟ. Ε, για ηρέμησε –

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Σου είπα ότι δεν είχες ιδέα. Αλλά τελικά ήμουν εγώ. Εγώ ήμουν που δεν είχα ιδέα πόσο λίγα καταλαβαίνουν κάτι καθάρματα σαν κι εσένα.

ΛΙΟ. Α, για άκου τώρα –

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Όχι, όχι εγώ. Εσύ άκουσε. Ξέρεις γιατί αυτή η εκκλησία έγινε θάλαμος βασανιστηρίων? Γιατί όταν ήρθαν οι Ναζί όλοι οι καθολικοί βγήκαν στους δρόμους κουνώντας σημαίες σαν τρελοί, γιατί μπορούσαν πια να βάλουνε στο χέρι τις εβραϊκές περιουσίες και τα μαγαζιά.

ΛΙΟ. Εγώ δεν έχω καμία σχέση –

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Όχι, όχι, φυσικά. Σε έφερε εδώ η μεγάλη εκκλησία του Έθνους μας, η ορθόδοξη. Και αν νομίζεις πως ήταν δύσκολο να είσαι Εβραίος απ' το '41 ως το '45, ε, δεν ήταν και τόσο ωραία απ' το '48 και μετά, για να το θέσω επεικώς. Και αυτά για να μην αναφέρω τον κύριο Πούσμπας και τους φίλους του με τα ξυρισμένα κεφάλια που πιστεύουν πως βασικά όλα αυτά είναι μέρος της σιωνιστικής συνομοσίας.

Κοιτάει ατρόμητη το ΛΙΟ.

Κι εσύ πας με το μέρος τους. Και κωλοτρίβεσαι μαζί τους. Πούστη.

Ρίχνει μια μικρή γροθιά στο στήθος του ΛΙΟ και γυρνάει απ' την άλλη. Ο ΟΛΙΒΕΡ πάει κοντά της και βάζει το χέρι του πάνω στο δικό της. Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ το διώχνει.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Όχι, όχι.

Ο ΟΛΙΒΕΡ γυρνάει στον ΛΙΟ.

ΛΙΟ. Αυτό είναι συκοφαντία, όπως θα λέγατε κι εσείς.

ΟΛΙΒΕΡ. *(Εννοώντας πως ο ΛΙΟ θα έπρεπε να φύγει.)* Όπως και να 'χει, νομίζω θα ήταν καλύτερα αν –

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. *(γυρνάει στον ΟΛΙΒΕΡ.)* Κι εσύ.

ΟΛΙΒΕΡ. Συγγνώμη?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Νομίζω θα ήταν καλύτερα αν «κι εσύ» επίσης.

ΟΛΙΒΕΡ. Τι έγινε τώρα?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. *(Πολύ σαρκαστική.)* Δεν έχεις να τηλεφωνήσεις στα φιλαράκια σου στο Μόναχο και το Μιλάνο? Και να εξηγήσεις ότι δεν κατάφερες να πάρεις τη σπουδαία εικόνα? Ότι δεν κατάφερες να κλείσεις τη συμφωνία?

ΟΛΙΒΕΡ. Τώρα αυτό, αυτό ήταν –

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Α, ναι. Μεγάλη συκοφαντία. Σε εμπιστεύτηκα.

Μικρή παύση.

ΟΛΙΒΕΡ. Και καλά έκανες—

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Ναι αλλά εγώ δεν βλέπω την εικόνα μας σα συνάλλαγμα!

ΟΛΙΒΕΡ. Ούτε κι εγώ.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Ενώ για μένα αυτό που λέει η εικόνα είναι πολύ απλό. Είναι ακριβώς όπως εξηγεί το εθνικό μας ποίημα, συγγνώμη, το τραγούδι. Πώς η χώρα μας σε όλη την ιστορία θα είναι προδομένη. Απ' τη κατακτήτρια, συγγνώμη, προστάτιδα δύναμη. Από τον ίδιο μας τον αρχειπίσκοπο και τον όχλο. Από αυτούς που κάνουν το φίλο. Και τώρα από εσένα.

Κοιτάει ατρόμητη τον ΟΛΙΒΕΡ και τον ΛΙΟ, που δείχνει προς την εικόνα.

ΛΙΟ. ΟΚ. Ας κόψουμε τις μαλακίες. Θέλεις να μάθεις τι πραγματικά συμβαίνει?

ΟΛΙΒΕΡ. Ε, Λίο –

ΛΙΟ. Γιατί ειλικρινά ποσώς μ' ενδιαφέρει πόσο παλιό είναι, ποιος το είχε πρώτος και λιγότερο απ' όλα πόσο αξίζει.

Μια στιγμή, μετά:

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. *(Ατρόμητη.)* Παρακαλώ?

ΛΙΟ. Γιατί αυτό που βλέπω εγώ είναι ένας τύπος που λέει μια ιστορία για έναν άντρα που στην πραγματικότητα είναι Θεός και τον σκοτώνουν μπροστά στη μάνα του σαν κοινό εγκληματία. Και παρ' όλο που το έχει ακούσει χίλιες φορές, του δίνει αυτή την αθωότητα, αυτή τη φρεσκάδα κι αυτή την οργή που νιώθουμε όλοι όταν ακούμε την ιστορία για πρώτη φορά.

Αρχίζουμε ν' ακούμε μια θορυβώδη μηχανή ντίζελ να πλησιάζει μέσα απ' τα λόγια του.

Και δεν πιστεύω πως θα την εκτιμήσουν και πολύ εδώ. Εδώ που είχατε την ευκαιρία να χτίσετε έναν καινούριο κόσμο, εσείς χτίσατε στρατόπεδο συγκέντρωσης.

Ο ήχος ενός φορτηγού που φρενάρει και το κλείσιμο μιας πόρτας. Ο ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ γυρνάει το κεφάλι του προς τα κει.

Και τώρα που τα τείχη έχουν πέσει, κλείνετε απ' έξω όλες τις άλλες φωνές στον κόσμο –και όλη τους τη ποικιλία- κι ανοίγεστε και ξεπουλιέστε στην Ντίσνευλαντ. Γι' αυτό μην—

Η πόρτα της εκκλησίας ανοίγει ξαφνικά. Ένας μακρυμάλλης Αζέρος με μεταλλικό πόδι μπαίνει, γυρίζει πίσω, και φωνάζει:

ΡΑΪΦ. (Ρώσικα.) OK. Zdyes padaidyot. [OK. Αυτό μας κάνει.]

Τον ακολουθεί ένας μοζαμβικανός φοιτητής, ένας νεαρός Ουκρανός και ένας έφηβος τσιγγάνος. Τους λένε ANTONIO, ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ και ΝΙΚΟ. Ο ANTONIO έχει ένα αυτόματο όπλο.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. (Στη γλώσσα της χώρας μας.) Ay-boggoo. Kakvo stava? [Θεέ μου, τι συμβαίνει?]

ΟΛΙΒΕΡ. Τι γίνεται?

ΛΙΟ. Χριστέ μου.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Kakvo e tova? [Τι είναι αυτό?]

ΡΑΪΦ. (Ρώσικα, στον ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ.) Atyets, miy ishchem oobezhishche. [Πάτερ. Ζητούμε άσυλο.]

Ο ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ βλέπει ότι τον ΡΑΪΦ, τον ANTONIO και τον ΝΙΚΟ ακολουθεί ένα ετερόκλητο πλήθος ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ, όλοι τους μούσκεμα απ' την καταιγίδα. Είναι ένας οπλισμένος Αφγανός, ο ΑΜΠΝΤΟΥΛΑ, που κρατάει έναν φιωμένο Άγγλο, τον ΝΤΕΡΕΚ, μια Σύρια, η ΓΙΑΣΜΙΝ, που σπρώχνει μια αγγλίδα, την ΤΟΝΙ, επίσης φιωμένη και δεμένη, ακολουθούμενη απ' τη μεσήλικα Βόσνια ΑΜΙΡΑ και την αδερφή της την ΛΥΔΙΑ, που κουβαλάνε ένα τσέλο στη θήκη του κι ένα φλάουτο, μια μεσήλικα Ρωσίδα, τη ΜΑΡΙΝΑ, μια νέα Κούρδη, τη ΦΑΤΙΜΑ, μια νέα κοπέλα απ' τη Σρι Λάνκα, την ΤΟΥΝΟΥ, και μια έφηβη τσιγγάνα, την ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ, που σπρώχνει ένα καροτσάκι μωρού. Πολλοί από τους ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ κουβαλούν βαλίτσες, εξοπλισμό, τρόφιμα και εργαλεία διαφόρων ειδών, καθώς και δύο βαρέλια πετρέλαιο.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Az... ne...ne. Tova ne e tsurkva. [Εγώ... όχι. όχι. Δεν είναι εκκλησία.]

Ο ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ κινείται προς την πόρτα.

ΡΑΪΦ. (Ρώσικα.) Miy bezhentsiy. Miy trebooyem, shtobiy viy predastavili nnam oobyehishche. [Είμαστε πρόσφυγες. Απαιτούμε άσυλο.]

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Ne vi razbiram. [Λυπάμαι. Δεν καταλαβαίνω.]

ΛΙΟ. Τι λένε?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Θέλουν άσυλο.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Samo posetitel. [Απλός περαστικός.]

Έχει φτάσει στην πόρτα, και ξεγλιστράει έξω.

ΟΛΙΒΕΡ. Άσυλο?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Ξέρεις, καταφύγιο.

ANTONIO. (Ρώσικα, φωνάζοντας στον ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ.) Eta zhe tserkof, svolach! [Εκκλησία είναι, μαλάκα!]

Ο ΡΑΪΦ έχει βγάλει ένα πιστόλι.

ΡΑΪΦ. Miy dolzhniy ostatsa zdyes. [Λοιπόν, πρέπει να μείνουμε εδώ.]

ΟΛΙΒΕΡ. Έχουν όπλο.

ΡΑΪΦ. (Αζερικά, στη ΓΙΑΣΜΙΝ.) Burada galmaliyiz yokh? [Δεν κάνει να μείνουμε εδώ?]

Η ΓΙΑΣΜΙΝ σηκώνει τους ώμους.

ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ. (Αραβικά, στη ΓΙΑΣΜΙΝ.) Baddu yacraf iza badna nibga hown. [Θέλει να μάθει αν μπορούμε να μείνουμε.]

ΓΙΑΣΜΙΝ. (Αραβικά.) shoo badna nsawi gheir heik? [Τι άλλο να κάνουμε?]

ΑΝΤΟΝΙΟ. (Ρώσικα, δείχνοντας τον ΟΛΙΒΕΡ και τη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ.) A kak biyt setimi lyoodmi? [Και αυτοί οι άνθρωποι?]

Ο ΚΑΡΟΛΙ μπαίνει στη εκκλησία.

ΚΑΡΟΛΙ. (Στη γλώσσα της χώρας μας.) Kakvo iskate? [Τι θέλετε?] Τι θέλετε?

ΑΝΤΟΝΙΟ. (Ρώσικα.) Oobyezhishche. [Καταφύγιο.]

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Άσυλο.

ΚΑΡΟΛΙ. (Ρώσικα.) Eta nye tserkof. [Δεν είναι εκκλησία.] Εδώ δεν είναι εκκλησία.

Μάταια, στο ΛΙΟ, τον ΟΛΙΒΕΡ και τη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ.

Τρέξτε! Τρέξτε να φύγετε!

Καθώς η προσοχή όλων στρέφεται στον ΟΛΙΒΕΡ, το ΛΙΟ και τη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ, ο ΝΤΕΡΕΚ τρέχει και δραπετεύει μαζί με τον ΚΑΡΟΛΙ.

ΡΑΪΦ. (Ρώσικα.) Da astanovitye zhe yino! [Σταματήστε τον!]

ΓΙΑΣΜΙΝ. (Αραβικά.) ni'fil il-abwaab. Shoofoo iza feeh makhraj taani. [Κλείσαμε τις πόρτες. Δείτε αν υπάρχουν άλλες εξοδοί.]

ΑΝΤΟΝΙΟ. (Δείχνοντας πάλι τον ΟΛΙΒΕΡ και τη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ.) A kak biyt setimi lyoodmi? [Και μ' αυτούς τι θα γίνει?]

ΡΑΪΦ. (Ρώσικα.) Zastav ikh slyest. [Κατέβασέ τους κάτω.]

Οι πόρτες έχουν κλείσει και κλειδωθεί.

ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ. (Τούρκικα,) Qariyi qarattim. Girilmez. [Έκλεισα την πόρτα. Δεν μπορεί να μπει κανείς.]

ΡΑΪΦ. (Στο ΝΙΚΟ, στα Ρώσικα.) Viykhadiy. [Εξοδοί.]

Ο ΡΑΪΦ και ο ΝΙΚΟ πάνε να ψάξουν για άλλες εξόδους.

ΑΝΤΟΝΙΟ. (Ρώσικα.) Ladno. Slyeztye. Postepyenno, slyezaitye. [Εντάξει. Κατεβείτε. Κατεβείτε αργά.]

ΟΛΙΒΕΡ. Τι γίνεται?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Ρώσικα είναι. Λέει να κατεβούμε.

ΑΝΤΟΝΙΟ. (Ρώσικα.) Postepyenno! [Αργά!]

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Αργά.

ΛΙΟ. Εντάξει, εντάξει.

Καθώς ο ΟΛΙΒΕΡ, ο ΛΙΟ και η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ κατεβαίνουν, ο ΡΑΪΦ και ο ΝΙΚΟ επιστρέφουν.

ΡΑΪΦ. (Ρώσικα.) Droogikh viykhodov nyetoo. [Δεν υπάρχουν άλλες έξοδοι.]

ΑΝΤΟΝΙΟ. (Ρώσικα, στον ΡΑΪΦ.) Miy zaderzhim etikh lyoodyei zalozhnikami? [Να κρατήσουμε αυτούς τους ανθρώπους ομήρους?]

ΓΙΑΣΜΙΝ. (Στον ΑΜΠΝΤΟΥΛ, στα Αραβικά.) 'ul-luh laazim niHtijiz an-nas haadool. [Πες του να κρατήσουμε αυτούς τους ανθρώπους.]

ΟΛΙΒΕΡ. Τι λένε?

ΑΜΠΝΤΟΥΛ. (Τούρκικα, στον ΡΑΪΦ.) Bunlar rehin olduklarini, diyerler gibi tutmalarini gerektiyini söylüyor. [Λέει ότι είναι όμηροι. Πρέπει να τους κρατήσουμε σαν τους άλλους.]

ΡΑΪΦ. (Αζερικά.) Yakhshi. [Καλά.] (Στον ΑΝΤΟΝΙΟ, στα Ρώσικα.) Zaderzhim. [Τους κρατάμε.]

ΓΙΑΣΜΙΝ. (Αραβικά.) Nacam. [Ναι.]

ΡΑΪΦ. (Ρώσικα.) Miy zaderzhali etikh lyoodyei! Ani zalozhniki! Na kalyeni, na kalyeni! [Κρατάμε αυτούς τους ανθρώπους! Είναι όμηροι! Να γονατίσουν να γονατίσουν!]

Σπρώχνουν τον ΟΛΙΒΕΡ, το ΛΙΟ και τη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ δίπλα στη ΤΟΝΙ. Φέρνουν τα πράγματά τους από τη πόρτα στο κέντρο της εκκλησίας.

ΟΛΙΒΕΡ. (Στην ΤΟΝΙ.) Ποιοι είναι αυτοί?

ΤΟΝΙ. Ποιος ξέρει. Πρόσφυγες. Μας είχαν στήσει ενέδρα στα σύνορα.

ΛΙΟ. Σας?

ΤΟΝΙ. (Με πολλή ειρωνεία.) Φιλανθρωπική αποστολή.

Ο ΛΙΟ βλέπει να κινούν τα βαρέλια.

ΛΙΟ. Τι στο διάολο είναι αυτά?

ΤΟΝΙ. Πετρέλαιο.

ΡΑΪΦ. (Ρώσικα, στον ΑΝΤΟΝΙΟ.) Ta dvyer zaperta? [Είναι κλειδωμένη η πόρτα?]

ΑΝΤΟΝΙΟ. (Ρώσικα.) Da, zaperta. [Ναι, κλειδωμένη.]

ΤΟΝΙ. Ένα, να είσαι παρατηρητικός, δύο, προσπάθησε να ξεκουραστείς, τρία, ενημέρωσε για ιατρικές ανάγκες.

ΛΙΟ. Τι?

ΤΟΝΙ. Έχω πάει στη Μέση Ανατολή. Μας είχαν δείξει ένα βίντεο. Τα τρία πράγματα που πρέπει να κάνεις και τα τρία που δεν πρέπει να κάνεις αν σε πιάσουν όμηρο.

ΛΙΟ. Να πούμε και τι δεν πρέπει να κάνουμε.

ΤΟΝΙ. Είναι, ένα, μη διαφωνείτε. Τρία, μην τραβάτε την προσοχή –και το δύο δεν το θυμάμαι—

ΛΙΟ. Προσπαθήστε.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Ναι παρακαλούμε. Θα βοηθούσε πολύ.

Οι ΟΜΗΡΟΙ κοιτούν τη ΓΙΑΣΜΙΝ. Παύση.

Τώρα, έχετε διαβατήρια παρακαλώ?

Ο ΟΛΙΒΕΡ βρίσκει μια κάρτα:

ΟΛΙΒΕΡ. Στο ξενοδοχείο. Πάρτε την κάρτα μου παρακαλώ.

ΤΟΝΙ. Το δικό μου είναι στο φορτηγό.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. *(Δίνει την ταυτότητά της.)* Ταυτότητα.

ΛΙΟ. *(Το δίνει όσο πιο ανέμελα γίνεται.)* Διαβατήριο.

Η ΓΙΑΣΜΙΝ διαβάζει το διαβατήριο του ΛΙΟ.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Για να δούμε. Λέοναρντ. Άαρων. Κατζ. Πολύ χαρακτηριστικό όνομα.

Κοιτάζει το ΛΙΟ. ο ΛΙΟ την κοιτάζει. Η ΓΙΑΣΜΙΝ πάει και φέρνει μπροστά τον ΑΜΠΝΤΟΥΛ, το ΡΑΪΦ, την ΑΜΙΡΑ και τη ΦΑΤΙΜΑ.

Τώρα ανταλλάξτε ρούχα. Αν μπει να κανείς, να ξεχωρίζετε λιγότερο.

Οι ΟΜΗΡΟΙ δεν έχουν καταλάβει.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Δώστε τα ρούχα σας σ' αυτούς. Και αυτοί σας δίνουν δικά τους.

ΑΜΠΝΤΟΥΛ. *(Τούρκικα.)* Ne oluyor? [Τι συμβαίνει?]

ΡΑΪΦ. *(Αζερικά, στον ΑΜΠΝΤΟΥΛ.)* Elbise deyişitirmemizi gerekhiyor gaaliba. [Νομίζω ότι λέει ν' αλλάξουμε ρούχα.]

ΑΝΤΟΝΙΟ. *(Ρώσικα.)* Razdyevaityes razhalsta. [Βγάλτε τα ρούχα σας!]

Στην ΤΟΝΙ.

Βγάλτε ρούχα παρακαλώ.

ΛΙΟ. Μην κάνετε το νούμερο ένα.

Οι ΟΜΗΡΟΙ αρχίζουν να γδύνονται. Ο ΑΜΠΝΤΟΥΛ, ο ΡΑΪΦ και η ΑΜΙΡΑ αρχίζουν να γδύνονται επίσης. Η ΤΟΝΙ καταλαβαίνει πως οι άντρες την κοιτάνε.

ΤΟΝΙ. Πέντε χρόνια μου πήρε για να γλιτώσω απ' αυτή τη δουλειά.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Τώρα τα ονόματά σας είναι Ραϊφ, και –

Στον ΑΜΠΝΤΟΥΛ, στα Αραβικά:

--eysh ismak? [Πώς σε λένε?]

ΑΜΠΝΤΟΥΛ. Αμπντούλ.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Αμπντούλ, και –

ΑΜΙΡΑ. Αμίρα.

ΛΥΔΙΑ. Λυδία.

ΦΑΤΙΜΑ. Φατίμα.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Είστε –Αζέροι, Κούρδοι?

ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ. (Τούρκικα.) Afghanee. [Αφγανός.]

Δείχνοντας τη Φατιμά:

Hiyya kurdeeya. [Αυτή είναι Κούρδη.]

ΓΙΑΣΜΙΝ. Αφγανός, Βόσνιες?

Η ΑΜΙΡΑ γνέφει καταφατικά.

Και Κούρδη.

Ο ΟΛΙΒΕΡ σταματάει να γδύνεται.

ΟΛΙΒΕΡ. Ε, πρέπει να σας πω ότι είμαι διαβητικός –

Η ΓΙΑΣΜΙΝ κοιτάει τον ΟΛΙΒΕΡ.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Ε, πρέπει να σας πω ότι είστε ένας άλλος άνθρωπος τώρα.

Η ΦΑΤΙΜΑ πάει πάνω για ν' αλλάξει πίσω από μια κουβέρτα. Ο ΟΛΙΒΕΡ, η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ, ο ΛΙΟ και η ΤΟΝΙ συνεχίζουν να γδύνονται. Οι υπόλοιποι τους κοιτάνε. Ξαφνικά ακούγεται κάποιος να μιλάει σε ένα μεγάφωνο και τα φώτα σβήνουν.

ΜΕΓΑΦΩΝΟ. (Στη γλώσσα της χώρας μας.) Politsiya! Govori politsiyata! Ne sme mnogo ! Narushavate zakona! Khvuriete oruzhiata i izlezte, sega! Povtoryavam : Nie sme mnogo! Narushavate zakona! Khvuriete oruzhiata i izlezte, sega!... [Αστυνομία! Εδώ αστυνομία! Είμαστε σε μεγάλους αριθμούς! Παραβιάζετε το νόμο! Κατεβάστε τα όπλα σας και βγείτε έξω αμέσως! Επαναλαμβάνω: Είμαστε σε μεγάλο αριθμό! Καταπατείτε αυτή την εκκλησία! Κατεβάστε τα όπλα και βγείτε έξω τώρα!...]

Τέλος πρώτης πράξης.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΠΡΑΞΗ

Σκηνή 5^η

Απόγευμα της επόμενης μέρας. Έχουν κάπως οργανωθεί, και μικρές ομάδες ΠΡΟΣΦΥΓΩΝ έχουν εγκατασταθεί μαζί με τα υπάρχοντά τους γύρω στην εκκλησία. Έτρωγαν συσκευασμένο φαγητό απ' το βαν όταν ήρθαν.

Οι ΟΜΗΡΟΙ κάθονται μαζί, με τα χέρια δεμένα, φορώντας τα ξένα ρούχα. Ο ΟΛΙΒΕΡ δεν βρίσκεται στη σκηνή, η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ κάθεται κοντά στην ΤΟΝΙ. Ο ΛΙΟ κάθεται λίγο πιο μακριά. Η ΦΑΤΙΜΑ θηλάζει το μωρό της ΚΛΕΟΠΑΤΡΑΣ. Η ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ κάθεται κοντά στους ΟΜΗΡΟΥΣ με ένα τετράδιο, στο οποίο γράφει πού και πού.

Μια σκάλα έχει στηθεί σε ένα παράθυρο από το οποίο οι ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ μπορούν να ελέγξουν την κίνηση προς την κεντρική είσοδο. Αυτή τη στιγμή ο ΑΝΤΟΝΙΟ είναι πάνω στη σκάλα, και

κοιτάζει έξω. Φωνάζει στον ΡΑΪΦ. Η ΓΙΑΣΜΙΝ είναι δίπλα του. Ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ είναι κι αυτός κοντά.

ΡΑΪΦ. (Ρώσικα.) Tebye shto niboost vidna? [Βλέπεις τίποτα?]

ΑΝΤΟΝΙΟ. (Ρώσικα.) Nyet. Anee vsyo oobrali. [Όχι. Τα έχουν μαζέψει όλα πίσω.]

ΡΑΪΦ. (Ρώσικα.) Vubshche nichevo? [Τίποτα απολύτως?]

ΑΝΤΟΝΙΟ. (Ρώσικα.) A da. Kriysha, pokhozhe bolshonono groozonika. Na nyei taryelka. [Α, ναι. Βλέπω την κορυφή ενός μεγάλου βαν. Έχει ένα πιάτο επάνω.]

ΡΑΪΦ. (Ρώσικα.) Eto dalzhno biyt... satellite. [Πρέπει να είναι δορυφορικό.]

ΑΝΤΟΝΙΟ. (Ρώσικα.) Shto tiy dumayesh? Politsiya? [Τι νομίζεις, αστυνομία?]

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. (Ρώσικα.) Nyet, skuryaiye vsyevo. Say-n-n. [Όχι, πιθανότερο CNN.]

ΓΙΑΣΜΙΝ. Τι λέει?

Ο ΑΝΤΟΝΙΟ κατεβαίνει.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Λέει μάζεψαν όλα πίσω. Νομίζει βλέπει βαν από TV.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Ούτε αστυνομία? Ούτε ελικόπτερα?

ΑΝΤΟΝΙΟ. Όχι που μπορώ να δω.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Ησυχία. Γαμώ την ησυχία. Πολλή ησυχία.

Η ΓΙΑΣΜΙΝ κοιτάει απορημένη τον ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Τέλος πάντων, έχουν 20 λεπτά. Μέχρι να λήξει η προθεσμία μας.

Απομακρύνεται: λίγο αργότερα ο ΡΑΪΦ κατεβαίνει. Τώρα ο ΑΜΠΝΤΟΥΛ φέρνει τον ΟΛΙΒΕΡ, προφανώς από κάποια αυτοσχέδια τουαλέτα. Ο ΑΜΠΝΤΟΥΛ έχει το πιστόλι και νιώθει την ανάγκη να τραβήξει τον ΟΛΙΒΕΡ μέχρι τη θέση του.

ΟΛΙΒΕΡ. Εντάξει. Εντάξει.

Ο ΑΜΠΝΤΟΥΛ «Βοηθάει» τον ΟΛΙΒΕΡ να καθήσει και πάει λίγο πιο δίπλα.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Πώς είναι οι εγκαταστάσεις?

ΟΛΙΒΕΡ. (Κάπως απότομος.) Έχουν βελτιωθεί εμφανώς από το μεσημέρι.

Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ φωνάζει.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Ίσως σύντομα να φέρουν ινσουλίνη! Πριν να πάθεις κώμα!

Ο ΟΛΙΒΕΡ ξεροκαταπίνει, ο ΑΜΠΝΤΟΥΛ και ο ΡΑΪΦ κοιτούν γύρω τους.

ΛΙΟ. (Σαρκαστικά.) Τρία. Μην τραβάς την προσοχή.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Είστε καλά?

ΟΛΙΒΕΡ. Προς το παρόν.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Και πότε σκοπεύετε να αρρωστήσετε?

ΟΛΙΒΕΡ. Σε λιγότερο από μια μέρα. Δηλαδή –έχω ήδη αρχίσει- να διψάω, και να –χρειάζομαι την τουαλέτα.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Οι φίλοι σου απ' έξω τα ξέρουν όλα αυτά φαντάζομαι. Δεν φαίνονται ν' ανησυχούν και πολύ.

ΟΛΙΒΕΡ. Δεν θα χρειαζόταν, αν δεν ήμουν κρατούμενος εδωπέρα.

ΜΑΡΙΝΑ. Αυτό λύνεται εύκολα επίσης.

ΟΛΙΒΕΡ. Νομίζετε?

ΜΑΡΙΝΑ. Φυσικά. Είστε 300 εκατομμύρια άνθρωποι στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Νομίζω χωράτε καμία ντουζίνα ακόμα.

ΟΛΙΒΕΡ. Ξέρετε ότι δεν είναι αυτό το θέμα.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Όχι, το θέμα είναι πως αυτή η χώρα θέλει να μπει στο κλαμπ της δύσης, και εσείς δεν θα τους αφήσετε αν το ανατολικό τους σύνορο δεν γίνει αδιαπέραστο. Γι' αυτό μας κυνηγάνε με σκυλιά και ελικόπτερα, και σεις είστε σ' αυτή τη κατάσταση, για να μπει αυτή εδώ στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Σωστά δεν τα λέω?

ΛΙΟ. Αρχίσαμε πάλι.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Τι αρχίσαμε?

ΛΙΟ. Εγώ δεν είμαι δυτικοευρωπαίος. Είμαι αμερικάνος με καταγωγή απ' την Πολωνία και τη Λιθουανία.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Μιλάτε τις γλώσσες? Πολωνικά? Λιθουανικά?

ΛΙΟ. Όχι βέβαια.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Εβραϊκά μήπως?

ΛΙΟ. Μένω στη Ίθακα, στη Νέα Υόρκη. Τα Εβραϊκά είναι η γλώσσα μιας χώρας στη Μέση Ανατολή.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Ή τέλος πάντων κάποια γλώσσα δική σας?

Χτυπάει το τηλέφωνο. Η Ρωσίδα ΜΑΡΙΝΑ, που είναι πιο κοντά, απαντά.

ΜΑΡΙΝΑ. (Ρώσικα.) Da? Nye veshayete troobkoo. [Ναι? Περιμένετε παρακαλώ.]

Δίνει το τηλέφωνο στη ΓΙΑΣΜΙΝ. Η ΓΙΑΣΜΙΝ στους ΟΜΗΡΟΥΣ καθώς πάει να πάρει το τηλέφωνο:

ΓΙΑΣΜΙΝ. Με λένε Γιασμίν. Είμαι απ' τη Συρία. Πριν κατοικούσα στο Κουβέιτ, αλλά μετά ήρθατε 'εσείς' να μας σώσετε. Δίκαιη ανταλλαγή?

Παίρνει το τηλέφωνο.

Παρακαλώ?

Μικρή παύση.

Όχι λυπάμαι. Κανείς δεν μιλάει στη γλώσσα σας.

Μικρή παύση.

Θα μιλάμε κι οι δύο αργά. Εντάξει.

Ο ΟΛΙΒΕΡ στο ΛΙΟ.

ΟΛΙΒΕΡ. Ας ευχηθούμε τώρα να μη μας σκοτώσουν τελικά.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Ναι, καλά είναι ο «Όλιβερ».

ΛΙΟ. Δεν το πιστεύω.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Ναι, και η «Γκαμπριέλα» η «Τόνι» και ο «Λέοναρντ» είναι καλά.

Η ΓΙΑΣΜΙΝ συνεχίζει τη συζήτηση. Εντωμεταξύ, η ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ πλησιάζει τους ΟΜΗΡΟΥΣ, με το τετράδιό της.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Ωραία, μήπως τώρα που τελειώσαμε με τις αβρότητες να προχωρήσουμε και στα αιτήματά μας?

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Με συγχωρείτε. Έτσι μήπως γράφεται «γαμωτηφιλοξενία»?

Οι ΟΜΗΡΟΙ γυρνούν στην ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Η ΓΙΑΣΜΙΝ μιλάει στο τηλέφωνο και συγχρόνως, μέσω του ΑΜΠΝΤΟΥΛ, στον ΡΑΪΦ.

ΤΟΝΙ. Παρακαλώ?

Η ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ δείχνει το τετράδιό της στη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Βλέπεις, γράφω λέξεις. Για καλό λεξιλόγιο στα αγγλικά. Να προσέχεις καλό λεξιλόγιο και η γραμματική θα έρθει μόνη της.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Είναι τρεις λέξεις. Και νομίζω με γιώτα. Και η πριγκίπισσα γράφεται με γιώτα.

Η ΓΙΑΣΜΙΝ έχει τελειώσει το τηλεφώνημα και μιλάει στον ΑΜΠΝΤΟΥΛ και στον ΡΑΪΦ.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Άντρας μου λέει παιδί μας με όνομα που σημαίνει 'Πριγκίπισσα'. Γι' αυτό πρέπει μαθαίνουμε να το λέμε στο Αμερική.

Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ έχει συγκινηθεί απ' το τετράδιο. Οπότε απαντάει ο ΟΛΙΒΕΡ.

ΟΛΙΒΕΡ. Εσένα πώς σε λένε?

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Έχει αλλάξει. Πρώτα Χουανίτα από μαμά. Μετά Ρόζα όταν κάνουμε ταξίδι πολύ από Ουγγαρία. Τώρα μπαμπάς έδωσε εμένα καινούριο όνομα. Κλεοπάτρα.

ΟΛΙΒΕΡ. Αλήθεια, ε?

Για να το αποδείξει, η ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ γυρνάει στην τελευταία σελίδα του τετραδίου.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Ναι. Είναι αλήθεια. Κοίτα.

Ο ΡΑΪΦ δίνει εντολές: ο ΑΝΤΟΝΙΟ ανεβαίνει στη σκάλα. Οι ΓΥΝΑΙΚΕΣ ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ πιάνουν καλά τους ΟΜΗΡΟΥΣ και τους κλείνουν τα στόματα με τα χέρια. Ο ΑΜΠΝΤΟΥΛ αφήνει τον ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ με το τουφέκι και οι οπλισμένοι ΡΑΪΦ και ΑΜΠΝΤΟΥΛ παίρνουν θέση στην πόρτα.

ΡΑΪΦ. (Ρώσικα.) Kharasho. Ani poslali kovo-to. Fsyem pa myestam! [Εντάξει. Στέλνουν κάποιον. Όλοι στις θέσεις σας!]

ΓΙΑΣΜΙΝ. (Αραβικά.) kull waaHid cala makaanuh. [Όλοι στις θέσεις τους.]

ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ. (Τούρκικα.) Yerlenize! Susun! [Στις θέσεις! Ησυχία!]

ΑΝΤΟΝΙΟ. (Ρώσικα.) Vot on. On I saldat! [Έρχεται! Αυτός κι ένας στρατιώτης!]

ΓΙΑΣΜΙΝ. Τι γίνεται?

ΑΝΤΟΝΙΟ. Είναι μ' έναν στρατιώτη. Ο στρατιώτης πάει πίσω τώρα. Είναι μόνος του. (Ρώσικα.) Soldat ookhodit. [Ο στρατιώτης πάει πίσω τώρα!]

Ένα χτύπημα στην πόρτα. Ο ΡΑΪΦ κοιτάει τη ΓΙΑΣΜΙΝ.

ΓΙΑΣΜΙΝ. (Αραβικά.) iftaH al-baab. [Ανοίξτε την πόρτα.]

ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ. (Τούρκικα.) Icheriye gelsin. [Να μπει μέσα.]

Η πόρτα ανοίγει. Μπαίνει ο ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ με δεμένα τα μάτια, κρατώντας ένα μικρό πακέτο. Η πόρτα κλείνει γρήγορα πίσω του.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Είμαι ο πατήρ Μπόγιοβιτς. Φέρνω φάρμακο για κύριο Ντάβενπορτ.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Έχετε απάντηση στα αιτήματά μας?

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Έχω –δήλωση. Αλλά πρώτα πρέπει μιλήσω με κύριο Ντάβενπορτ. Και κυρία Πεκς και δεσποινίς –ε... και Καθηγητή Κατζ.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Αυτά είναι τα φάρμακα?

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Ναι. Που είναι ο κύριος Ντάβενπορτ?

Η ΓΙΑΣΜΙΝ γνέφει στη ΦΑΤΙΜΑ. Βγάζουν τα χέρια απ' τα στόματα των ΟΜΗΡΩΝ. Αυτός ο διάλογος μεταφράζεται στα Ρώσικα από τον ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ και την ΑΜΙΡΑ.

ΟΛΙΒΕΡ. Ε, εδώ είμαι.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Είστε καλά?

ΟΛΙΒΕΡ. Εεε...

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Έχετε τα φάρμακά του?

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Ναι, βέβαια. Πρέπει να πω, έχουμε έλλειψη σε όλα τα φάρμακα σε χώρα μας. Γι' αυτό φέραμε με αεροπλάνο από Ρίμινι. Οπότε, λυπάμαι, οδηγίες στα Ιταλικά.

Εντωμεταξύ ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ μεταφράζει στον ΝΙΚΟ.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. (Ρώσικα.) On prinyos lekarstva dlya Doctora Davenporta. [Έχει φέρει φάρμακα για τον δρ. Ντάβενπορτ.]

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Ορίστε.

Δεν ξέρει πού είναι ο ΟΛΙΒΕΡ. η ΓΙΑΣΜΙΝ κάνει νόημα στον ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ να μην αφήσει τον ΟΛΙΒΕΡ να προχωρήσει. Προσπαθεί να πάρει αυτή το πακέτο.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Ευχαριστώ.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Λυπάμαι. Πρέπει δώσω το πακέτο κατευθείαν κύριο Ντάβενπορτ.

Ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ συνεχίζει να ψιθυρίζει στα Ρώσικα:

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. On dolzhen atdat pakyet doktoroo Davenportoo. [Πρέπει να δώσει το πακέτο στον δρ. Ντάβενπορτ.]

ΓΙΑΣΜΙΝ. Δώστε το σε μένα.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Έχω άλλη εντολή.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. (Στον ΝΙΚΟ.) On gavarit ahto ab etom nye dagavarilis. [Λέει ότι έχει άλλη εντολή.]

ΓΙΑΣΜΙΝ. Α, λυπάμαι πολύ. Ίσως αν μας επιτρέπατε να τηλεφωνούμε όπως μας τηλεφωνείτε απ' έξω, οι διακανονισμοί μας να ήταν πιο δίκαιοι.

Ο ΡΑΪΦ κάνει νόημα στην ΓΙΑΣΜΙΝ να μην χάνει την ψυχραιμία της.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Δεν έχουμε χρόνο για παιχνίδια. Θα δώσετε το πακέτο στον όμηρο αφού απαντήσετε στα αιτήματά μας.

Ο ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ νιώθει τους ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ να μαζεύονται γύρω του και αρχίζει να τρομάζει.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Εμένα –εγώ, μου είπανε μόνο να κάνω –

ΑΝΤΟΝΙΟ. (ανυπόμονος.) Φαγητό. Μεταφορά. Άδεια παραμονής.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Ναι, όταν ο κύριος Ντάβενπορτ, θα έχει φαγητό –

ΑΜΠΝΤΟΥΛ. (Αραβικά.) tosgreeH camal? [Άδεια εργασίας?]

ΓΙΑΣΜΙΝ. Και άδεια εργασίας.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Και επίσης αφού γυρίσω ασφαλής φυσικά–

ΓΙΑΣΜΙΝ. Φυσικά.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Και πείτε τι φαγητό θέλετε –

ΑΝΤΟΝΙΟ. Κυρίως αίτημα. Μεταφορά. Άδειες εργασίας.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. (Στο ΝΙΚΟ, ψιθυρίζοντας στα Ρώσικα.) Antonio tryebooyet yediy, transporta, dakoomyentaf. [Ο Αντόνιο ζητάει φαγητό, μεταφορά και χαρτιά.]

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Ναι. Για το –κύριο αίτημα –

ΓΙΑΣΜΙΝ. Δεν σου λένε τι να πεις?

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Ναι, ναι. Αλλά καταλάβετε. Εγώ όχι δικηγόρος. Ιερέας. Ζητάτε παπά με μάτια δεμένα. Και ήρθα.

Πάυση. Η ΑΜΙΡΑ επεμβαίνει.

ΑΜΙΡΑ. Παρακαλώ πάτερ. Με την ησυχία σας.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Πρέπει να ρωτήσω. Πρέπει ακούσω φωνή κυρίας Πεκς και καθηγητή Κατζ. Και δεσποινίς εε.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Ελεύθερα.

Καθώς οι ΟΜΗΡΟΙ απαντούν, η ΛΥΔΙΑ λέει στην ΜΑΡΙΝΑ τι συμβαίνει.

ΛΥΔΙΑ. (Ρώσικα.) On prinyos lekarstva dlya Doktora Davenporta. Antonio tryebooyet yediy, transporta I dokoomenta. On nye yoorist. Prastoi svyashchennik. [Έφερε φάρμακα για τον

δρ. Ντάβενπορτ. Ο Αντόνιο ζήτησε φαγητό, μεταφορά και χαρτιά. Λέει ότι δεν είναι δικηγόρος, μόνο παπάς.]

Εντωμεταξύ:

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. *(Στη γλώσσα της χώρας μας.)* Kazvam se Gabriella Pecs. [Είμαι η Γκαμπριέλα Πεκς.]

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. I dobre ste? [Και είστε καλά?]

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Chutno.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Κύριε Κατζ?

ΛΙΟ. ΟΚ.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Και δεσποινίς –

ΤΟΝΙ. Νιούσομ. Μια χαρά. Θα ήθελα να ευχαριστήσω τον ατζέντη μου και στείλε χαιρετίσματα σε όλους στο Κανάλι 32. Και θα πέθαινα για ένα σάντουιτς με μαρούλι, μπέικον και ντομάτα.

Αυτή η έκφραση εντυπωσιάζει κάποιους.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Εντάξει, εντάξει. Λοιπόν.

Ο ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ έχει ξαναβρεί την ψυχραιμία του.

Απαιτείτε όλοι πρόσφυγες να σας δώσουν άσυλο και άδεια εργασίας σε χώρα που διαλέγετε.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. *(Μεταφράζει ήσυχα στον ΝΙΚΟ.)* Miy fsye tryebooyem oobyezhishcha I razresheniya na rabotoo. [Ζητάμε όλοι άσυλο και άδειες εργασίας.]

Εντωμεταξύ:

ΓΙΑΣΜΙΝ. Λοιπόν?

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Πρέπει να πω αυτή δύσκολη απαίτηση για κυβέρνηση αυτής της χώρας να δεχτεί νομίζω.

ΑΝΤΟΝΙΟ. Δεν το πιστεύω αυτό.

ΛΥΔΙΑ. *(ψιθυρίζει στη ΜΑΡΙΝΑ.)* On gavarit shto eta trebvaniye ochen seryoznoye. [Λέει ότι είναι πολύ σοβαρό αίτημα.]

ΓΙΑΣΜΙΝ. Είχατε μια ολόκληρη μέρα για να συνεννοηθείτε με τις κυβερνήσεις άλλων χωρών.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Επίσης αυτή χώρα έχει υπογράψει σύμβαση για πρόσφυγες και λέει πώς λύνονται τέτοιο προβλήματα.

ΑΜΠΝΤΟΥΛ. *(Αραβικά.)* weysh yagool? [Τι λέει?]

ΓΙΑΣΜΙΝ. Δεν είναι δυνατόν.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Αλλά.

Μικρή παύση.

Προβλέπει και διεθνής νόμος του 1950- κάτι για πρόσφυγες. Που –αν άνθρωπος αποδείξει ότι έχει κίνδυνο από πολιτικό ή φυλετικό ή θρησκευτικό λόγο, μπορεί να μείνει στη χώρα.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. *(Μεταφράζει στον ΝΙΚΟ.)* Yest myezhdoonarodniy zakon... [Υπάρχει ένας διεθνής νόμος...]

ΓΙΑΣΜΙΝ. Νομίζω είναι του 1952.

ΛΥΔΙΑ. *(Μεταφράζει στη ΜΑΡΙΝΑ.)* No, yest myezhdoonarodniy zakon... [Υπάρχει ένας διεθνής νόμος...]

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Γι' αυτό πρέπει να ζητάω από σας, λίστα με ονόματα, τη χώρα σας, λόγο που φύγατε, και χώρα που θέλετε να μπειτε. Α, και αριθμός διαβατηρίου. Και τότε αυτό το θέμα θα λύνεται όσο πιο γρήγορα.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. *(Μεταφράζει.)* Miy dalzhniy skazat yemoo, familii, grazhdanstvo, prichiny viyyezda. On gavarit, shto vapors boodyet reshon, ra vazmozhnasti biystra... [Πρέπει να του πούμε τα ονόματά μας, χώρα, λόγο που φύγαμε, τότε λέει το ζήτημα θα λυθεί όσο το δυνατόν γρηγορότερα.]

ΑΝΤΟΝΙΟ. Ονόματα?

ΡΑΪΦ. Διαβατήριο?

ΓΙΑΣΜΙΝ. Αυτό δεν γίνεται.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Κάνετε αίτημα ότι θέλετε άδεια εργασίας σε χώρα που διαλέγετε. Αργά ή γρήγορα, πρέπει να διαλέξετε νομίζω.

Παύση καθώς η ΓΙΑΣΜΙΝ ψιθυρίζει μέσω του ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ στον ΡΑΪΦ και στον ΑΝΤΟΝΙΟ, και η ΛΥΔΙΑ σ' όσους μιλούν Ρώσικα.

ΛΥΔΙΑ. *(Ψιθυρίζει στη ΜΑΡΙΝΑ.)* Miy dalzhni skazat yemoo prichiny viyyezda I stranoo kooda miy khatim viyyekhat. [Πρέπει να του πούμε το λόγο που φύγαμε και τη χώρα που θέλουμε να πάμε.]

Εντωμεταξύ, ο ΝΙΚΟ αρπάζει τον ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ.

ΝΙΚΟ. *(Ένα είδος Πολωνικών.)* Nazyvam shem Nico. To yest moya tchurka Cleopatra, a to yey djetsko yesteshmee zzz Boshnee. Niye mamee pashportuv. [Το όνομά μου είναι Νίκο. Αυτή είναι η γυναίκα μου, η Κλεοπάτρα, και το μωρό της. Είμαστε Βόσνιοι. Δεν έχουμε διαβατήρια.]

Εντωμεταξύ, ο ΑΝΤΟΝΙΟ στον ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ.

ΑΝΤΟΝΙΟ. Δεν έχουν όλοι διαβατήριο.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Ε, τότε ταυτότητα.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Ούτε ταυτότητα έχουν.

ΑΝΤΟΝΙΟ. Και δε θα μας συλλάβουν?

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Όχι. όχι, υπάρχει αμνηστία.

ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ. *(Τούρκικα, στον ΡΑΪΦ.)* Aff chikhtigini mi söyledi? [Είπε ότι υπάρχει αμνηστία?]

Συσκέπτονται ξανά για λίγο. Η ΑΜΙΡΑ συνεχίζει να μιλά στη ΜΑΡΙΝΑ. Εντωμεταξύ ο ΝΙΚΟ συνεχίζει να ενημερώνει τον ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ.

Εντωμεταξύ:

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Παρακαλώ τι γίνεται τώρα?

ΓΙΑΣΜΙΝ. Εντάξει. Θα φτιάξουμε μια λίστα. Όχι ονόματα, μόνο τα αρχικά. Χωρίς αριθμούς διαβατηρίων. Αλλά θα γράφουμε όλοι το όνομα της χώρας μας, τι μας έκανε να την εγκαταλείψουμε και πού θέλουμε να πάμε.

Κάπως απρόθυμα, ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ σπρώχνεται μπροστά από τον ΝΙΚΟ.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Αυτός ο άντρας. Τον λένε Νίκο και η γυναίκα του Κλεοπάτρα και το μωρό τους.

ΝΙΚΟ. Yesteshmee zzz Boshnee. [Είμαστε Βόσνιοι.]

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Λέει είναι Βόσνιοι. Δεν έχουν διαβατήριο. Έδωσαν σ' αυτούς σέρβικο διαβατήριο. Αυτό το πέταξαν.

Η ΑΜΙΡΑ μεταφράζει:

ΛΥΔΙΑ. (Ψιθυρίζει στη ΜΑΡΙΝΑ.) On abyasnyayet shto sloochilas. [Εξηγεί τι συνέβη.]

Ο ΝΙΚΟ υπαγορεύει στον ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ τι να πει.

ΝΙΚΟ. Papiery vyshuchillishmy. [Τα χαρτιά πετάχτηκαν.]

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Μετά τους δίνουν Ουγγρική ταυτότητα, αλλά δεν είναι Ούγγροι. Γιατί να έχουν αυτό το χαρτί? Και λοιπόν πετάνε σκουπίδια κι αυτό.

ΝΙΚΟ. Yesteshme tzyganamee, starhim naroden. [Είμαστε τσιγγάνοι, αρχαίος λαός.]

Ο ΝΙΚΟ συνεχίζει να υπαγορεύει. Ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ συνεχίζει, καθόλου πειστικά.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Αυτή οικογένεια τσιγγάνοι. Αυτοί πολύ αρχαίο λαό. Έρχονται από αρχαία χρόνια από Ινδία, και ταξιδεύουν όλο τον κόσμο.

ΝΙΚΟ. Φλαμένκο.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Ναι, έκαναν το χορό φλαμένκο.

ΝΙΚΟ. Φλαμένκο.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Το είπα το φλαμένκο.

ΝΙΚΟ. Za Heetlera.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Πολλές χιλιάδες σκότωσε ο Χίτλερ αλλά δεν παίρνουν αποζημίωση όπως Εβραίοι.

ΝΙΚΟ. Yesteshmee zzzBoshnee. [Είμαστε Βόσνιοι.]

Ο ΝΙΚΟ πάει να φέρει την ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ, χαμηλώνοντας τη φωνή του:

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Λέει είναι Βοσνία και κάνουν εθνοκάθαρση οι Σέρβοι.

ΝΙΚΟ. Nye, Kroatov!

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Όχι, συγγνώμη, Κροάτες. Μιλάνε νομίζω ένα είδος Πολωνικά. Νομίζω είναι τσιγγάνοι ουσάρι. Αλλά λέει Βοσνία.

Ο ΝΙΚΟ επιστρέφει με την ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ και το μωρό.

ΝΙΚΟ. Spshedach dietsko za dobrom tsenen. [Πουλάμε μωρό σε καλή τιμή.]

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. (Θλιμμένα.) Α, και είναι έτοιμοι να πουλάνε μωρό σε καλή οικογένεια σε δυτική χώρα. Με καλή τιμή. Για να έχουν φράγκα να πάνε στο Γερμανία.

ΛΥΔΙΑ. (Ψιθυρίζει στη ΜΑΡΙΝΑ.) On gavarit shto on khochet pradat rebyonka. [Λέει ότι θέλει να πουλήσει το μωρό.]

ΟΛΙΒΕΡ. (ψιθυρίζει.) Ουσάρι?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. (ψιθυρίζει.) Καθάρματα.

ΤΟΝΙ. (ψιθυρίζει.) Λέει ότι θα πουλήσει το μωρό της?

ΓΙΑΣΜΙΝ. Εντάξει. Θα φτιάξουμε μια λίστα. Όχι ονόματα. Όχι χαρτιά.

Αραβικά, στη ΦΑΤΙΜΑ:

Utliqee yadeyh aHsan. [Καλύτερα να του λύσεις τα χέρια.]

Τώρα παίρνει το χέρι του ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ και τον οδηγεί στον ΟΛΙΒΕΡ.

Εδώ είναι ο κύριος Ντάβενπορτ.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Εδώ είναι?

ΟΛΙΒΕΡ. Ναι, εδώ είμαι.

Ο ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ του δίνει το πακέτο.

Σας ευχαριστώ πολύ. Επιτέλους.

Κάνει νοήματα ότι δεν μπορεί να κάνει την ένεση αν δεν του λύσουν τα χέρια.

ΓΙΑΣΜΙΝ. (Αραβικά, στον ΑΜΠΝΤΟΥΛ) Khud hal-wara'a wuktub caleyha tafaaseelak ash-shakhseeya. [Ορίστε χαρτί για να γράψετε τα στοιχεία σας.]

Καθώς ο ΑΜΠΝΤΟΥΛ λύνει τα χέρια του ΟΛΙΒΕΡ, οι ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ μαζεύονται για να γράψουν τις ιστορίες τους. Γράφουν σε χαρτί υπολογιστή από το χώρο εργασίας. Η ΦΑΤΙΜΑ θα ζητήσει βοήθεια απ' τον ΑΜΠΝΤΟΥΛ και τη ΓΙΑΣΜΙΝ για να γράψει την ιστορία της.

ΤΟΝΙ. Μα τι στο διάολο? Γιατί δεν έχουν διαβατήρια αφού θέλουν να μεταναστεύσουν?

ΛΙΟ. Μάλλον γιατί κάποιοι απ' αυτούς έρχονται από χώρες όπου δεν τα δίνουν και τόσο εύκολα.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Επίσης, νομίζω, αν φτάσεις στη δύση παράνομα, είναι καλύτερο να μην έχεις διαβατήριο, ώστε να μην ξέρουν πού να σε απελάσουν.

Ο ΟΛΙΒΕΡ είναι απορροφημένος με τις οδηγίες του πακέτου, το οποίο περιέχει ένα φιαλίδιο ινσουλίνης και μια σύριγγα. Ο ΝΙΚΟ είναι σίγουρος ότι όλοι τον κοιτάνε περίεργα, σαν να περνάει εξετάσεις. Καλεί την ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ να πάνε πιο μακριά. Πάνε σε άλλη γωνία της εκκλησίας. Ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ, με τη συμπληρωμένη του «αίτηση», έχει πλησιάσει τον ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Μιλάει σιγανά:

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Πάτερ, πρέπει σας εξηγήσω. Το όνομά μου είναι Γκριγκόρι Κολορένκο. Είμαι από Ουκρανία. Αλλά καταγωγή έχω Γερμανία.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Και?

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Και, βλέπετε, μητέρα μου από γερμανική οικογένεια. Αληθινό μου όνομα όχι Γκριγκόρι, αλλά Γκιόρ.

Ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ γυρνάει και βλέπει τον ANTONIO να τον κοιτάει ύποπτα. Χαμηλώνει τη φωνή του και συνεχίζει να πιέζει τον ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ.

ΛΙΟ. Τι λέει αυτός εκεί?

ΓΚΡΑΜΠΙΕΛΑ. Ότι είναι Γερμανός.

ΛΙΟ. Και θα τον βοηθήσει αυτό?

ΓΚΑΜΠΙΕΛΑ. Μάλλον. Όλοι οι γερμανοί μπορούν γυρίσουν πίσω. Ακόμη κι αν έχουν φύγει από το 15^ο αιώνα. Σαν Εβραίους.

Ο ΓΡΙΓΚΟΡΙ έχει τελειώσει το λόγο του.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Θα προσπαθήσω.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Ευχαριστώ, πάτερ.

Απομακρύνεται.

Ο ΝΙΚΟ εμφανίζεται απ' το σκοτάδι της υπόλοιπης εκκλησίας, και κάνει ένα μεγάλο 'φιτ' στην ΑΜΠΑ, που τον ακολουθεί πάλι πίσω. Η ΓΙΑΣΜΙΝ και ο ΡΑΪΦ έχουν μαζέψει τις 'αιτήσεις' και προσπερνούν τους ΟΜΗΡΟΥΣ πηγαίνοντας στον ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Η ΓΙΑΣΜΙΝ παρατηρεί ότι ο ΟΛΙΒΕΡ δεν έχει κάνει ακόμα την ένεση.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Δεν είναι εντάξει?

ΟΛΙΒΕΡ. Όχι, μια χαρά είναι.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Είναι το σωστό, έτσι?

ΟΛΙΒΕΡ. Ναι. Απλώς αναβάλλω την κακιά στιγμή.

Μικρή παύση.

Από μικρό παιδί.

Η ΓΙΑΣΜΙΝ κουνάει το κεφάλι της περιφρονητικά. Γυρνάει να πάει στον ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Ο ANTONIO παρακολουθεί στενά τον ΟΛΙΒΕΡ. Ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ ακούει ανάμεσα στους ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Όλα έτοιμα. ΟΚ.

ΛΙΟ. Καλή τύχη.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Εσύ μας εύχεσαι καλή τύχη?

ΛΙΟ. Ναι. Τόσο πολύ σε εκπλήσσει?

Η ΓΙΑΣΜΙΝ του γυρνάει την πλάτη, κινούμενη ίσως προς τον ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ, αλλά ξαφνικά γυρνάει απότομα, κουνώντας τις αιτήσεις.

ΓΙΑΣΜΙΝ. ΟΚ. Θέλετε να μάθετε γι' αυτούς τους ανθρώπους. Ωραία.

Γυρίζει τις σελίδες.

ΑΜΙΡΑ. Εγώ είμαι η Α.Ρ. και αυτή η αδερφή μου η Λ.Ρ., είμαστε Βόσνιες. Παιζαμε τσέλο και φλάουτο στην ορχήστρα της Banja Luka⁷ αλλά λόγω της αλλαγής καταστάσεων αποφασίσαμε να μετακομίσουμε στο Σαράγιεβο.

ΜΑΡΙΝΑ. Εγώ είμαι η Μαρίνα, απ' τη Ρίγα. Ζω στη Λετονία όλη μου τη ζωή αλλά μου αρνούνται το δικαίωμα ψήφου γιατί είμαι Ρωσίδα.

ΑΝΤΟΝΙΟ. Εγώ είμαι ο ΑΝΤΟΝΙΟ, είμαι φοιτητής στο Πανεπιστήμιο Πατρής Λουμούμπα⁸ στη Μόσχα. Κάποτε ζούσα σε ένα κοιτώνα με πενήντα άλλους Αφρικανούς και μας πολιορκούν οι Ρώσοι συμφοιτητές μας –καλοί ηρωϊκοί Ρώσοι διεθνιστές- και αποφάσισα να πάω στη Δυτική Ευρώπη, όπου κατέληξα σε ένα καταυλισμό έξω απ' το Παρίσι που τον διέλυσε η αστυνομία γιατί θέλαν τη γη για να χτίσουν εθνική βιβλιοθήκη. Και λοιπόν με απέλασαν, όχι στη Ρωσία αλλά στην Πολωνία, όπου μπήκα σε «αδειευκρίνιστη κατάσταση». Σ' αυτήν είμαι και σήμερα.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Ενώ η –Τ- είναι – απ' τη Σρι Λάνκα? Η οποία πάει ως υπηρέτρια στο –Α, στο Κουβέιτ- του οποίου οι πολίτες δεν μπορούν να σηκώσουν τίποτα βαρύτερο απ' τα λεφτά τους. Όπου την δέρνουν και απ' όπου προφανώς το σκάει... για να γίνει «χορευτριά ντίσκο» στο κλαμπ Hot Banana στη Λεμεσό.

Παρατηρεί ότι κάποιες αιτήσεις λείπουν. Στον ΡΑΪΦ, στα Αραβικά:

Weyn al-ghajar? [Που είναι οι τσιγγάνοι?] Τσιγγάνοι?

ΡΑΪΦ. (Αζερικά.) Gidib bakhaaaim. [Θα πάω να κοιτάξω.]

Ο ΡΑΪΦ φεύγει. Η ΓΙΑΣΜΙΝ τον δείχνει με την αίτησή του, που είναι επόμενη.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Κι αυτός είναι ο Ραϊφ, που είναι απ' το Αζερμπαϊτζάν και έχει κι αυτός μια ενδιαφέρουσα ιστορία. Πρώτα, χάνει το αριστερό του πόδι κάνοντας το διεθμιστικό του καθήκον και πολεμώντας το μεσαιωνικό σκοταδισμό στο Αφγανιστάν. Μετά αποστρατεύεται και βγάζει το ψωμί του παίρνοντας λουλούδια απ' το Μπακού για να τα πουλάει στη Μόσχα μέχρι που τον απειλεί τόσο η τσετσένικη μαφία που γυρνάει σπίτι του στο Αζερμπαϊτζάν, πάνω στην ώρα για να βρει τον πατέρα του, ακριβώς όπως τον είχαν αφήσει οι Αρμένιοι, ανάμεσα στα πράγματά του, στην είσοδο του χωριού και χωρίς πρόσωπο.

ΛΙΟ. Χριστέ μου.

ΑΜΠΝΤΟΥΛ. Κι εγώ είμαι ο Αμπντούλ, που μπορεί να με νομίζετε Αφγανό σκοταδιστή, όπως μας λέτε, αλλά σίγουρα πιστεύω πως οποιοδήποτε μέρος στον κόσμο είναι καλύτερο απ' την Καμπούλ σήμερα.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Λοιπόν, ξέρετε αρκετά τώρα?

Ο ΡΑΪΦ επανέρχεται απ' το ψάξιμο, και ανασηκώνει τους ώμους.

ΓΙΑΣΜΙΝ. (Αραβικά.) laazim hown weyn makaan hummi. [Κάπου πρέπει να είναι.]

Ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ αρπάζει την ευκαιρία για μια ιδιωτική κουβέντα με τον ΟΛΙΒΕΡ.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Δεν είναι αλήθεια.

ΟΛΙΒΕΡ. Ποιο?

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Δεν υπάρχει σφαγή σε χωριά Αζέρι. Αυτά είναι προπαγάνδα μουσουλμάνων.

⁷ Η δεύτερη μεγαλύτερη πόλη της Βοσνίας- Ερζεγοβίνης μετά το Σαράγιεβο, με πλούσια καλλιτεχνική δραστηριότητα.

⁸ Ένα απ' τα καλύτερα πανεπιστήμια της Ρωσίας, το οποίο είχε ως αρχικό στόχο να προσφέρει εκπαίδευση σε φοιτητές από αναπτυσσόμενες χώρες (της Ασίας, της Αφρικής και της νοτίου Αμερικής).

Η ΓΙΑΣΜΙΝ έχει βρει ένα ακόμα χαρτί.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Α, για κοιτάξτε τώρα εσείς εκεί. Για δείτε τι γινόταν στις αποικίες σας. Είναι στα Αγγλικά.

Δίνει το χαρτί στον ΟΛΙΒΕΡ, μετά πάει τα υπόλοιπα χαρτιά στον ΜΠΟΓΓΙΟΒΙΤΣ καθώς ο ΟΛΙΒΕΡ κοιτάει το χαρτί. Τα περιεχόμενά του τον ταραάζουν.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Τι λέει?

ΟΛΙΒΕΡ. Είναι από τη Νότιο Αφρική. Γεννήθηκε στη Μποτσουάνα αλλά οι γονείς της μετακόμισαν στο Κέηπ Τάουν. Ο πατέρας της ήταν πολιτικός και εκτελέστηκε από τους Άγγλους. Ο αδερφός της ήταν αντάρτης της φυλής Ζουλού και πάλευε για την ανεξαρτησία του Μπαντουστάν -της πατρίδας- ενάντια στο Απαρτχάιντ. Γύρισε όμως από τη μάχη με ένα μάτι και σαλεμένος. Εντωμεταξύ είχε πάει και αυτή στα βουνά αλλά αποφασίζει να πάει τον αδερφό της πίσω στο Κέηπ Τάουν όπου έμενε τώρα η μητέρα με το γιο της. Όταν φτάνουν εκεί. Όταν φτάνουν εκεί.

Μικρή παύση.

Βρίσκει...

Δίνει το χαρτί στη ΤΟΝΙ. Παύση.

Νομίζω ότι μπορώ να κάνω μια μικρή ένεση.

Κοιτάζει τον ΑΝΤΟΝΙΟ που παρακολουθεί. Ο ΟΛΙΒΕΡ νομίζει ότι ο ΑΝΤΟΝΙΟ κοιτάει εξ' αιτίας του χαρτιού της Κούρδης. Καθώς η ΤΟΝΙ κοιτάει το χαρτί, ο ΟΛΙΒΕΡ προσπαθεί να βρει φλέβα.

ΤΟΝΙ. Φοράω τα ρούχα της.

Ο ΟΛΙΒΕΡ γλιστάρει και τρυπάει το χέρι του κατά λάθος.

ΟΛΙΒΕΡ. Άου.

ΑΝΤΟΝΙΟ. Εσύ ΟΚ?

ΟΛΙΒΕΡ. Ναι. Συγγνώμη, εγώ –

ΑΝΤΟΝΙΟ. Συγγνώμη? Γιατί? Τι έκανες?

Ο ΑΝΤΟΝΙΟ πάει και παίρνει το πακέτο της ινσουλίνης.

Εσύ λοιπόν έχεις διαβήτη, ε?

ΟΛΙΒΕΡ. Μάλιστα.

ΑΝΤΟΝΙΟ. Και κάνεις αυτό κάθε μέρα?

Ο ΟΛΙΒΕΡ γνέφει καταφατικά. Ο ΑΝΤΟΝΙΟ κοιτάει τις οδηγίες του πακέτου.

ΑΝΤΟΝΙΟ. Πώς το λέτε- 'δεν θα ήθελα να είμαι στο μέρος σου'?

ΟΛΙΒΕΡ. Στη θέση σου.

ΑΝΤΟΝΙΟ. Α, ναι. Και εσύ μιλάς Ιταλικά?

ΟΛΙΒΕΡ. Έστειλαν –έπρεπε να στείλουν-

ANTONIO. Αλλά πάλι- εσύ μιλάς Ιταλικά.

Μικρή παύση. Οι ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ αρχίζουν να μαζεύονται γύρω απ' αυτήν την ήρεμη ανάκριση.

ΟΛΙΒΕΡ. Ναι.

ANTONIO. Τι λέει εδώ?

ΟΛΙΒΕΡ. Ε, ξέρεις τώρα. Και συνηθισμένες οδηγίες του φαρμακοποιού.

ANTONIO. Ναι?

ΟΛΙΒΕΡ. Δοσολογία. Κρατήστε το μακριά από παιδιά. Τέτοια πράγματα.

ANTONIO. *(Δείχνοντας μια συγκεκριμένη πρόταση.)* Εδώ τι λέει?

ΟΛΙΒΕΡ. Λέει –‘απαγορεύεται η κατάποση’. Δηλαδή, να μην το παίρνουμε απ' το στόμα.

ANTONIO. Ποια λέξη είναι κατάποση?

Παύση. Ο ΟΛΙΒΕΡ δεν μπορεί να το συνεχίσει. Κλείνει τα μάτια του.

ANTONIO. Τι λέει στ' αλήθεια?

Παύση.

ΟΛΙΒΕΡ. Λέει ότι η ινσουλίνη είναι ένα ακίνδυνο αλατικό διάλυμα. Και μας λέει ότι –sforzo, ότι γίνονται όλες οι προσπάθειες για την απελευθέρωσή μας, ότι οι διαπραγματευτές προχωρούν, να μείνουμε –composto? Α, ψύχραιμοι. Και ότι –σκοπεύουν να κόψουν το ρεύμα και το νερό και τη θέρμανση τη νύχτα. Α, και ρωτάνε αν ξέρετε για την τοιχογραφία.

Ο ΟΛΙΒΕΡ δίνει τις ‘οδηγίες’ πίσω στον ANTONIO, που δείχνει περίεργος.

Η τοιχογραφία είναι αυτή εκεί πάνω στον τοίχο. Καλυμμένη με τη γάζα.

ANTONIO. *(Δείχνοντας ένα άλλο τμήμα του χαρτιού.)* Κι αυτό? Αυτό τι λέει?

Μικρή παύση.

ΟΛΙΒΕΡ. Ο κοριός είναι στο κουτί.

ΛΙΟ. Χριστέ μου.

ANTONIO. *(Ρώσικα.)* Yest padslooshka. [Υπάρχει κοριός.]

Άμεση αντίδραση από τους ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ. Ο ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ επίσης προσπαθεί να καταλάβει ποιες θα είναι οι συνέπειες αυτής της ανακάλυψης. Ο ΡΑΪΦ παίρνει το κουτί από τον ΟΛΙΒΕΡ και το κοιτάζει.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Νομίζω τώρα, θα ήθελα να φεύγω.

Αυτό τραβάει τη γενικότερη προσοχή σε αυτόν.

Πρέπει να πω, εγώ φυσικά δεν ξέρω καθόλου για αυτό.

Παύση.

Εγώ γυρίσω ασφαλώς. Μετά νομίζω θα στείλουν φαγητό γρήγορα.

Μικρή παύση. Η AMIRA έχει επιστρέψει με το ΝΙΚΟ και την ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ.

ΑΜΙΡΑ. Δεν χρειάζεται. Κοιτάτε αυτό που βρίσκουν οι φίλοι μου από Βοσνία εδώ.

Ο ΝΙΚΟ και η ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ κουβαλούν αγκαλιές με πατάτες, σακούλες με παστά ψάρια και ρύζι, όσπρια και καυσόξυλα. Οι ΤΣΙΓΓΑΝΟΙ αφήνουν τους θησαυρούς τους στο μέσο της εκκλησίας κάνοντας μεγάλο θόρυβο. Ο ΝΙΚΟ περπατάει καμαρωτός για να δώσει την αίτησή του στον ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ.

ΝΙΚΟ. (ένα είδος Πολωνικών.) Proshe kshienndza, tu sown nashe papyery. Proshe zroozomyiyech ze yesteshmi zzzBoshnee-Hertsegoveenee. [Πάτερ. Να τα έγγραφά μας. Παρακαλώ να καταλάβετε ότι είμαστε απ' τη Βοσνία –Ερζεγοβίνη.]

Φιλιάει το χέρι του ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Ο ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ έχει καταλάβει ότι η ανακάλυψη των τροφίμων έχει αναστείλει το διαβατήριό του.

ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Πρέπει να πω –επιμένω-

ΓΙΑΣΜΙΝ. Α, ναι. Φύγετε παρακαλώ. Δεν έχουμε πρόθεση να βλάψουμε ούτε μια τρίχα απ' το κεφάλι ενός εκπροσώπου της Μίας Αγίας Αληθινής Εκκλησίας.

Πάει και παίρνει το χαρτί της ΦΑΤΙΜΑ απ' την ΤΟΝΙ και το δίνει στον ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ.

ΑΝΤΟΝΙΟ. (Ρώσικα.) Fsyem ra myestam. [Όλοι στις θέσεις τους.]

Ο ΑΝΤΟΝΙΟ ανεβαίνει τη σκάλα, ο ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ πάει στην πόρτα. Οι ΟΜΗΡΟΙ κρατούνται και φιμώνονται στην προετοιμασία για το άνοιγμα της πόρτας.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Αλλά φοβάμαι πως είστε ο τελευταίος. Δεν θέλουμε άλλους φιλικούς επισκέπτες με μυστικά κρυμμένα στα μανίκια τους.

ΑΝΤΟΝΙΟ. Και να ενημερώσετε τους φίλους σας –θέλουμε εγγύηση ότι όλοι θα γίνουν δεκτοί στη χώρα που διάλεξαν. Και αν δεν έχουμε τέτοια εγγύηση μέχρι τις –6 αύριο το πρωί, θα εκτελέσουμε έναν όμηρο.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Πιθανότατα τον Σιωνιστή Καθηγητή Κατζ. Γι' αυτό να φροντίσετε να τον βγάλετε από 'δω.

ΛΙΟ. (ψυχρά.) Έι. Κοίτα –

Κάποιος του κλείνει το στόμα με το χέρι. Ο ΡΑΪΦ συνοδεύει τον ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ – όχι και πολύ ευγενικά- στην πόρτα.

ΑΜΝΤΟΥΛ. (Στη ΓΙΑΣΜΙΝ, αστεεινόμενος, στα Αραβικά.) mish laazim tudkhuleehum illa iza hum caryaaneen. [Να τους δεχτούμε μόνο γυμνούς.]

ΓΙΑΣΜΙΝ. Και γιατί όχι?

Η ΓΙΑΣΜΙΝ μιλάει στον ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ κατά πρόσωπο.

Μπορούμε να το κάνουμε κι αλλιώς. Θα σας δεχτούμε. Εσάς, ή κάποιον άλλο εκπρόσωπο της Μίας Αγίας Αληθινής Εκκλησίας. Αλλά μόνο χωρίς μανίκια. Σαν τον αναστημένο Χριστό του Μικελάντζελο. Ολόγυμνο.

Γέλιο, και ίσως λίγα παραπάνω, καθώς αυτό μεταφράζεται. Ο ΑΝΤΟΝΙΟ κάνει σήμα 'εντάξει' στον ΡΑΪΦ που ανοίγει την πόρτα και σπρώχνει έξω τον ΜΠΟΓΙΟΒΙΤΣ. Η πόρτα κλείνει και κλειδώνεται. Η ΓΙΑΣΜΙΝ γυρίζει πίσω στους πρόσφυγες. Τα χέρια φεύγουν απ' τα στόματά τους. Μακρά σιωπή.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Μπορεί ο πρώτος να είναι και ο Δρ. Διαβητικός Ντάβενπορτ με τις τραγικές ασθένειες και τα άψογα Ιταλικά του.

Η ΓΙΑΣΜΙΝ πλησιάζει στον ΟΛΙΒΕΡ. Στον ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ, στα Αραβικά:

Huwwa kassar jihaaz attasonnut? [Κατέστρεψε τον κοριό?]

ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ. (Στον ΡΑΪΦ, στα Τούρκικα.) O dinleme jihaazi qirdin mi? [Κατέστρεψες τον κοριό?]

ΡΑΪΦ. (Αζερίκ.) Haalaa girajaaaim onu. [Όχι, αλλά θα το κάνω.]

Ο ΡΑΪΦ παίρνει το κουτί, βρίσκει ένα σφυρί, και αρχίζει να κοπανάει.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Ο οποίος αφού μας είπε τόσο ευγενικά τα πάντα για τους φιλαράκους μας εκεί έξω και τα ωραία τους σχέδια—

ΟΛΙΒΕΡ. Δεν πρόκειται—

ΓΙΑΣΜΙΝ. -θα μας εξηγήσει τώρα παρακαλούμε γι' αυτήν την εικόνα. Που ρωτήσανε αν ξέρουμε γι' αυτήν. Ραϊφ!

Παίρνει το ρεβόλβερ απ' τον ΡΑΪΦ.

Νομίζω ότι τώρα θα μάθουμε.

Η ΓΙΑΣΜΙΝ έχει το όπλο στραμμένο στον ΟΛΙΒΕΡ. Αυτός έχει φοβηθεί.

ΟΛΙΒΕΡ. Ε, κοίτα –κοιτάξτε, σας παρακαλώ-

ΓΙΑΣΜΙΝ. Θέλω να πω, πρέπει να 'ναι κάτι σπουδαίο, για να κουβαληθούν δυο μεγάλοι ιστορικοί ως εδώ, με όλη αυτή την τεχνολογία.

ΟΛΙΒΕΡ. Ε, στην πραγματικότητα –

ΓΙΑΣΜΙΝ. Αλλά νομίζω ήρθε η ώρα να μάθουμε πόσο σπουδαίο. Αλλιώς θα δείξουμε ότι μιλάμε σοβαρά.

ΟΛΙΒΕΡ. Σας παρακαλώ –

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. (γρήγορα.) Στην πραγματικότητα, δεν είναι και τόσο σημαντικό.

Η ΓΙΑΣΜΙΝ κοιτάει την ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Στην πραγματικότητα, είναι μια συνηθισμένη αγιογραφία εκκλησίας.

Η ΓΙΑΣΜΙΝ δείχνει τον εξοπλισμό.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Που νομίζαμε στην αρχή πως ίσως να ζωγραφίστηκε πολύ παλιά, και πως είναι το πρώτο στο είδος του σε όλο τον κόσμο, και άρα πως, ναι, είναι λιγάκι σπουδαίο. Αλλά, στην πραγματικότητα, βρίσκουμε τελικά ότι είναι –

ΛΙΟ. Αυτό ακριβώς που νομίζαμε ότι είναι.

Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ κοιτάει τον ΛΙΟ τρομοκρατημένη.

ΛΙΟ. Δηλαδή, εντάξει, μην πάμε να τους κοροϊδέσουμε.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Λίο—

ΛΙΟ. Θα καταλάβουν γιατί αυτή η εικόνα είναι τόσο πολύτιμη. Ξέρουν τόσα περισσότερα για μας απ' ότι θα κάνουμε εμείς ποτέ τον κόπο να μάθουμε γι' αυτούς.

Παύση. Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ κοιτάει απελπισμένη τον ΟΛΙΒΕΡ, που δεν μπορεί να κάνει τίποτα.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Παρακαλώ συνεχίστε.

ΛΙΟ. *(Δείχνοντας τα δεμένα χέρια του.)* Βεβαίως. Αν θα είχατε την καλοσύνη.

Η ΓΙΑΣΜΙΝ κάνει ένα κοφτό νεύμα. Ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ λύνει τα χέρια του ΛΙΟ.

ΛΙΟ. Δεν χρειάζεται λοιπόν να σας πω ότι στην αρχή του 14^{ου} αιώνα οι δυτικοί ζωγράφοι εισήγαγαν την προοπτική στη ζωγραφική τους, το οποίο σήμαινε ότι πλέον όχι ο Θεός αλλά ο άνθρωπος είναι το μέτρο των πραγμάτων. Ότι η οπτική του γωνία είναι η οπτική γωνία, χωρίς να την προκαθορίζει κάποια ανώτερη δύναμη.

Είναι στη φωτογραφία του Θρήνου του Τζιόττο.

Και έχει υποστηριχθεί ότι το πρώτο βήμα σ' αυτό τον αγώνα, έγινε απ' αυτόν εδώ τον τύπο, τον Τζιόττο ντι Μποντόνε, το 1300 κάτι στη βόρειο Ιταλία. Αλλά αυτό που ανακάλυψαν τα παιδιά εδώ είναι ότι στην πραγματικότητα κάποιος είχε ήδη τρέξει τον πρώτο γύρο. Ακριβώς εδώ. Εκεί πάνω. Οπότε, αυτό που έχετε εδώ δεν είναι μόνο το πιο πολύτιμο εύρημα του αιώνα, αλλά, όπως είπε κάποιος, η γέννηση του καθολικού ευρωπαϊού ανθρώπου.

Κοιτάζει ερωτηματικά τη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Νομίζω είπα σύγχρονου ορθολογιστή καθολικού ανθρώπου.

ΛΙΟ. Μας κάνει. Το οποίο φυσικά είναι και η μεγαλύτερη ειρωνεία. Ότι αυτοί εκεί έξω, που θέλουν τόσο πολύ να είναι Ευρωπαίοι, να είναι μέρος όλου αυτού, ενδιαφέρονται πολύ παραπάνω γι' αυτό απ' ότι για σας, ή ακόμα και για μας. Και δεν είναι η πρώτη φορά. Ενώ το Ντουμπρόβνικ καίγεται, οι δυτικοί διανοούμενοι στέλνουν ευγενικά γράμματα στις εφημερίδες, διαμαρτυρόμενοι για την καταστροφή της αρχιτεκτονικής. Ο Μιτεράν διαλύει τους καταυλισμούς των αστέγων για να χτίσει βιβλιοθήκη. Οι δεσμοφύλακες στο Άουσβιτς περνάνε τα απογεύματά τους ακούγοντας Μότσαρτ στο γραμμόφωνο.

Μια στιγμή. Μετά:

Ξέρετε τι θα έκανα εγώ? Θα έγραφα μια δήλωση, και θα απαιτούσα να ακουστεί στο ραδιόφωνο. Και θα έλεγα ότι αν αυτό δεν γίνει, ότι θα λούσετε αυτό το πράμα εκεί πάνω με βενζίνη και θα το κάνετε στάχτη.

Μικρή παύση. Σαν να το σκέφτεται καλύτερα:

Κι αφού δεν σας είμαστε ούτε στο ελάχιστο πολύτιμοι σε σχέση μ' αυτό, ε, ας πάει στο διάολο, αφήστε μας ελεύθερους.

Σιωπή.

ΑΜΙΡΑ. Αυτό είναι εικόνα εκεί?

ΛΙΟ. Ναι. Κάτω απ' τον καμβά. Μάλιστα, πριν κόψουν το νερό, μπορείτε να βγάλετε και το κάλυμμα. Να δείτε τι παίρνετε.

Μια στιγμή. Η ΑΜΙΡΑ ανεβαίνει τη σκάλα, στην εικόνα. Την αγγίζει.

ΑΜΙΡΑ. Πώς βγάζεις αυτό?

ΛΙΟ. Με νερό. Και λίγη –αγάπη και στοργή.

Η ΓΙΑΣΜΙΝ γρήγορα στον ΑΜΠΝΤΟΥΛ και στον ΡΑΪΦ:

ΓΙΑΣΜΙΝ. (Αραβικά.) cul-luh hannaaqish kalaam az-zalami. [Πες του ότι θα συζητήσουμε αυτά που είπε.]

ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ. (Τούρκικα.) Söyledikhlerini tartishmak istiyor. [Θέλει να συζητήσουμε αυτά που είπε.]

ΑΝΤΟΝΙΟ. (Στον ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ, στα Ρώσικα.) Atvyedi yivo. [Πάρ' τον πίσω.]

Η ΓΙΑΣΜΙΝ, ο ΡΑΪΦ, ο ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ και ο ΑΝΤΟΝΙΟ μαζεύονται σ' ένα μπουλούκι. Η ΑΜΙΡΑ κοιτάζει την καλυμμένη εικόνα. Ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ φέρνει τον ΛΙΟ πίσω στους άλλους ΟΜΗΡΟΥΣ. Ο ΛΙΟ βάζει τα χέρια του πίσω απ' την πλάτη του για να του τα δέσουν. Ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ σηκώνει τους ώμους και του κάνει νόημα να καθίσει. Αυτός κάθεται, με λυμένα χέρια, χαμογελώντας. Ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ όπως και οι υπόλοιποι ενδιαφέρονται περισσότερο για τη συζήτηση παρά για τους ΟΜΗΡΟΥΣ.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Τι κάνεις?

ΛΙΟ. Προσπαθώ να μας γλιτώσω από 'δω.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Βάζοντας την εικόνα μας σε κίνδυνο.

Ο ΛΙΟ σηκώνει το κουτί της σύριγγας και δείχνει μ' αυτό προς την πόρτα.

ΛΙΟ. Γκάμπι, αυτοί οι καριόληδες παραλίγο να μας σκοτώσουν.

Ο ΟΛΙΒΕΡ δείχνει τους ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ.

ΟΛΙΒΕΡ. Κάνεις λάθος. Αυτοί οι καριόληδες παραλίγο να μας σκοτώσουν. Κι ακόμα μπορεί.

Το μπουλούκι έχει ανοίξει: ο ΡΑΪΦ δίνει διαταγές στο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ και φωνάζει την ΑΜΙΡΑ για να γράψει τη δήλωση. Η ΓΙΑΣΜΙΝ πάει στους ΟΜΗΡΟΥΣ, με τον ΑΝΤΟΝΙΟ.

ΓΙΑΣΜΙΝ. ΟΚ. Πήραμε την απόφασή μας. Θ' ακούσουμε τη συμβουλή σας και θα κάνουμε μια δήλωση. Και βεβαίως, θα κάνουμε μια ανθρωπιστική χειρονομία. Θ' αφήσουμε τις γυναίκες να φύγουν.

Παύση. Οι ΟΜΗΡΟΙ εκφράζουν –ή προσπαθούν να συγκαλύψουν– την αντίδρασή τους στα νέα.

ΤΟΝΙ. Τι, τώρα?

ΓΙΑΣΜΙΝ. Ναι, τώρα.

Μικρή παύση.

ΤΟΝΙ. Ε, τέλεια. Ευχαριστούμε.

Στον ΛΙΟ:

Και –ε, ευχαριστώ. Είμαι–

ΛΙΟ. Σε παρακαλώ.

ΓΙΑΣΜΙΝ. (Αραβικά, στον ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ, γυρίζοντας να φύγει.) khalleeum jaahzeen. [Ετοιμάσέ τους.]

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Ε, με συγχωρείτε.

Η ΓΙΑΣΜΙΝ γυρίζει πίσω.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Ναι? Τι?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Αν πω πως θα μείνω, θα αφήσετε έναν από τους άντρες να φύγει?

ΟΛΙΒΕΡ. Τι?

Η ΓΙΑΣΜΙΝ κοιτάζεται για λίγο με τον ANTONIO.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Όχι. Όχι, λυπάμαι. Ή εσύ ή κανείς.

Γυρνάει πάλι για να πάει επάνω.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Εντάξει. Ας είναι.

Η ΓΙΑΣΜΙΝ γυρίζει πίσω.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Θέλεις- θέλεις να μείνεις?

Μικρή παύση.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Δεν θέλω. Θα μείνω.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Είσαι σίγουρη?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. *(Σηκώνοντας τους ώμους.)* Απολύτως.

Παύση.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Ας είναι.

Στον AMΠΙΝΤΟΥΛ, στα αραβικά:

Shoof iza kull shee tamaam. [Κοίτα αν είναι όλα εντάξει.]

Ο AMΠΙΝΤΟΥΛ ανεβαίνει στη σκάλα. Ο ANTONIO πάει να πάρει την TONI και να την πάει στην πόρτα.

TONI. *(Στη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ.)* Καλά, τρελάθηκες?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Όχι.

TONI. Μάλιστα.

ANTONIO. *(στην TONI.)* Ε, θες ωραία ρούχα σου?

Κάνει νόημα στη ΦΑΤΙΜΑ. Η TONI κοιτάζει με μαράζι τα ρούχα της.

TONI. Ε, μάλλον..

Μικρή παύση.

Όχι. Ας τα κρατήσει.

Στον ΟΛΙΒΕΡ και στο ΛΙΟ, ίσως και στη ΦΑΤΙΜΑ:

Και καλή τύχη.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Και να τους πεις. Να πάρουν στο τηλέφωνο για τη δήλωση σε –σε μισή ώρα.

TONI. Ναι. Βέβαια.

Η ΤΟΝΙ φαίνεται σχεδόν απρόθυμη να φύγει.

ΤΟΝΙ. Ε, παιδιά. Μόλις θυμήθηκα το νούμερο δύο.

ΟΛΙΒΕΡ. Τι ήταν?

ΤΟΝΙ. «Μη δίνετε ποτέ συμβουλές.»

Ο ΑΜΠΙΝΤΟΥΛΑ κάνει σήμα 'Όλα εντάξει' από τη σκάλα. Ο ΑΝΤΟΝΙΟ πάει την ΤΟΝΙ στη πόρτα. Γρήγορα η πόρτα ανοίγει, σπρώχνουν την ΤΟΝΙ έξω, και η πόρτα κλειδώνεται ξανά. Εντωμεταξύ, ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ έχει έρθει μπροστά, με ένα πρόχειρο σχέδιο της δήλωσης στα χέρια του.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Συγγνώμη. Έχουμε βιβλιοθήκη σε Παρίσι και στρατόπεδο συγκέντρωσης. Υπάρχει και τρίτο παράδειγμα, όχι?

ΛΙΟ. Το Ντουμπρόβνικ.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. *(Κάνοντας να φύγει.) Ευχαριστώ.*

ΛΙΟ. Μήπως χρειάζεστε λίγη βοήθεια?

Παύση.

ΜΑΡΙΝΑ. Ναι. Χρειαζόμαστε λίγη βοήθεια.

Ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ πάει πάλι προς τα πάνω. Ο ΛΙΟ κάνει να τον ακολουθήσει:

ΟΛΙΒΕΡ. Λίο. Άκουσες.

Μια στιγμή. Ο ΛΙΟ πάει επάνω με τους υπόλοιπους που γράφουν τη δήλωση. Υπάρχει μια στιγμή μεταξύ του ΟΛΙΒΕΡ και της ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ, πριν ο ΟΛΙΒΕΡ μιλήσει.

ΟΛΙΒΕΡ. Γκαμπρι—

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Για τρεις λόγους. Πρώτον, ό,τι κι αν αξίζει η εικόνα, είναι δική μου ανακάλυψη, και δεν θέλω να μου την κάψουνε.

ΟΛΙΒΕΡ. Μα και πάλι, εσύ—

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Δύο. Αν δεν είναι αυτό που νομίζαμε, και ο ζωγράφος είναι όντως από τη χώρα μας, θα ήμουν τρελή να το αφήσω και να φύγω.

Παύση.

Και τρίτον: για να δείξω σε αυτό το μαλάκα, ότι ακόμα και μετά από σαράντα χρόνια που τα κάναμε όλα θάλασσα, ακόμα κι εμείς οι άχρηστοι μπορούμε να φερθούμε έστω και λίγο καλύτερα, πιο γενναία, απ' αυτό που νομίζει.

Παύση.

ΟΛΙΒΕΡ. Έπρεπε να ήμουν πιο γενναίος. Όλο αυτό με τον κοριό.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Έλα. Εντάξει.

Παύση.

ΟΛΙΒΕΡ. Ξέρεις, ήταν το πάθος σου.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Συγγνώμη?

ΟΛΙΒΕΡ. Γι' αυτό άλλαξα γνώμη, εκείνο το βράδυ.

Πάνση. Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ παίρνει τα χέρια του ΟΛΙΒΕΡ.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. ΟΚ. Τέταρτος λόγος. Αν δεν μπορώ να αφήσω εδώ την εικόνα, πώς φαντάζεσαι ότι μπορώ ν' αφήσω εσένα?

Σκηνή 6^η

Λίγο πριν το ξημέρωμα. Η εκκλησία φωτίζεται από κεριά και τις μισοσβησμένες φωτιές στις οποίες έψησαν φαγητό και γύρω απ' τις οποίες κάθονται ΟΜΗΡΟΙ και ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ για να ζεσταθούν. Η επικάλυψη της εικόνας έχει αφαιρεθεί, αλλά στο σκοτάδι δεν μπορούμε να τη δούμε καλά. Πλανιέται κάποια νευρικότητα. Η ΓΙΑΣΜΙΝ παίζει με μια αρμαθιά κλειδιά. Η ΑΜΙΡΑ έχει βγάλει το τσέλο απ' τη θήκη του. Ο ΑΜΠΝΤΟΥΛ είναι με τον ΡΑΪΦ. Υπάρχει ένταση μεταξύ του ΛΙΟ, της ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ και του ΟΛΙΒΕΡ. Η ΤΟΥΝΟΥ παίρνει τα πιάτα. Ο ΟΛΙΒΕΡ τη φωνάζει.

ΟΛΙΒΕΡ. Με συγχωρείτε, τι ώρα είναι?

Η ΤΟΥΝΟΥ κοιτάζει τη ΓΙΑΣΜΙΝ, που κουνάει το κεφάλι της.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Ε, είναι...

ΓΙΑΣΜΙΝ. Όχι.

Ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ ανασηκώνει τους ώμους. Η ΓΙΑΣΜΙΝ πάει λίγο πιο πέρα.

ΟΛΙΒΕΡ. Αλλά θα ήταν ωραία να ξέραμε. Πόση ώρα έχουμε μέχρι να εφαρμόσουνε τη συμβουλή σου. Και να κάνουνε στάχτη την εικόνα μας.

ΛΙΟ. Ε. Όλι.

Η ΑΜΙΡΑ δεν καταλαβαίνει γιατί να μην ξέρουν οι ΟΜΗΡΟΙ την ώρα. Αφήνει κάτω το τσέλο της και τους πλησιάζει.

ΟΛΙΒΕΡ. Γεια σας.

ΑΜΙΡΑ. Γεια σας.

Μικρή παύση.

Εικόνα σας. Σαν παράθυρο.

ΟΛΙΒΕΡ. Ναι.

ΑΜΙΡΑ. Πολλά αστέρι.

Μικρή παύση.

Είναι καλή λέξη 'αστέρι'. Δικό μας λέξη 'zvezda'. Νομίζω άσχημο λέξη.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Η ίδια είναι και για μας.

Μικρή παύση. η ΑΜΙΡΑ βγάζει μερικές φωτογραφίες απ' το πορτοφόλι της για να τις δείξει στους ΟΜΗΡΟΥΣ.

ΑΜΙΡΑ. Αυτή εμένα μητέρα.

Μια στιγμή, μετά η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ παίρνει τη φωτογραφία για να την κοιτάξει.

ΑΜΙΡΑ. Αυτός πατέρας με αδερφή μου. Αυτοί εδώ που παίζουμε έγχορδα στην ορχήστρα, σε ταξίδι σε Πράγα. Μετά από συναυλία.

Οι ΟΜΗΡΟΙ κοιτάνε τις φωτογραφίες της ΑΜΙΡΑ.

ΟΛΙΒΕΡ. Ίσως –θα παίξεις για μας.

Η ΑΜΙΡΑ κουνάει το κεφάλι της καθώς εμφανίζεται η ΓΙΑΣΜΙΝ. Ο ΑΜΠΝΤΟΥΛ και ο ΡΑΪΦ μοιράζονται κάποιο αστείο.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Τι συμβαίνει?

ΛΙΟ. Της ζητήσαμε να μας παίξει κάτι.

Η ΑΜΙΡΑ σηκώνει τους ώμους και κουνάει το κεφάλι της.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Και αυτά τι είναι?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Μόνο φωτογραφίες.

ΑΜΙΡΑ. Από πιο καλές μέρες.

Μαζεύει τις φωτογραφίες της.

ΛΙΟ. Λοιπόν, γιατί έφυγες?

Μικρή παύση.

ΑΜΙΡΑ. Πολύ κακά πράγματα.

Σηκώνεται όρθια.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. ‘Lora’. Στην παλιά μας γλώσσα η λέξη για το αστερί είναι ‘lora’.

ΑΜΙΡΑ. Είναι δέκα λεπτά πριν από πέντε.

Η ΑΜΙΡΑ πάει επάνω.

ΟΛΙΒΕΡ. Μια ώρα ακόμη.

Ακούμε το ΡΑΪΦ να τελειώνει το αστείο του.

ΡΑΪΦ. (Αζερικά.) Adam da dedi ki, bakh, daha shimdiden bazaarlikh yariyorsun. [Και λέει ο άντρας, να, ορίστε, ήδη κάνεις παζάρια.]

Η ΓΙΑΣΜΙΝ, θυμωμένη, πάει στον ΡΑΪΦ και τον ΑΜΠΝΤΟΥΛ.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Τι γίνεται εδώ? (Αραβικά.) rijaa ‘an, eysh biseer hown? [Τι συμβαίνει παρακαλώ?]

ΑΜΠΝΤΟΥΛ. (Αραβικά.) huwwa yimzaH faqat. [Ένα αστείο είναι.]

ΓΙΑΣΜΙΝ. (Αραβικά.) irweelna fa ‘izan, salleena kullna. [Μας το λέτε παρακαλώ? Να μας διασκεδάσετε όλους?]

ΑΝΤΟΝΙΟ. ΟΚ. Μικρό χωριό, κεντρική Αφρική. Και είναι δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο και ένα πιλότο, ας πούμε από Αγγλία, τον πυροβολούν και πέφτει με αλεξίπτωτο κάτω στο χωριό. Και φυσικά τον πιάνουν οι άντρες της φυλής που δεν έχουν δει ξανά ποτέ άσπρο άνθρωπο και ετοιμάζουν πιο μεγάλο τους καζάνι για να τον μαγειρέψουν. Και καθώς σηκώνουν το μαχαίρα να τον κόψουν σε κομματάκια, αυτός λέει: κοιτάξτε παιδιά αν θα μου σώσετε τη ζωή θα σας πω όλη την ιστορία για περιπέτειές μου σε πόλεμο, ξέρετε σεις. Και άνθρωποι του χωριού που

δεν κατάλαβαν είπαν, α είσαι πολεμιστής? Και αυτός είπε, ναι, δηλαδή, μπορείς να το πεις και έτσι. Και ήταν κι αυτοί πολεμιστές και γι' αυτό άρχισαν να πηδάνε πάνω και κάτω και πέταξαν τις μαχαίρες. Και ρώτησαν, δικοί σου νικάνε τον πόλεμο? Και αυτός είπε, ναι, νομίζω μπορούμε να πούμε, πάνω κάτω, τέλος πάντων νικάμε. Και οι Αφρικανοί πηδάνε στον αέρα από χαρά τους. Και πόσους απ' τους εχθρούς σκότωσες? Και απάντησε, ε, τώρα που το λέτε τυχαίνει να έχω καθαρίσει προσωπικά τριάντα απ' το αεροπλάνο μου. Και οι άγγριοι πηδάνε πάνω και κάτω και είναι πολύ ευχαριστημένοι. Φίλε, τριάντα μονάχος σου, θα έφαγες πολύ καλά! Και ο άγγλος λέει: κύριοι, εγώ είμαι από την Ευρώπη, κέντρο όλου του πολιτισμού. Δεν τρώμε ανθρώπους στα μέρη μου. Α, λένε οι αφρικανοί μπερδεμένοι. Και τότε γιατί τους σκότωσες?

Γυρίζει στο ΡΑΪΦ και τον ΑΜΠΝΤΟΥΛ που έχουν πιάσει το νόημα της ιστορίας απ' τις χειρονομίες.

ΑΜΠΝΤΟΥΛ. Ε, όχι μαχαίρα. Καλάσνικοφ.

Ο ΑΝΤΟΝΙΟ θέλει να βάλει στο παιχνίδι και τον ΡΑΪΦ και τον ΑΜΠΝΤΟΥΛ. Τους φωνάζει:

ΡΑΪΦ. Hasta la vista, baby.

Τρέχοντας να κλωσήσει μια φανταστική μπάλα προς τον ΡΑΪΦ και τον ΑΜΠΝΤΟΥΛ.

ΑΝΤΟΝΙΟ. Γκοοοοο!

Ο ΑΜΠΝΤΟΥΛ αρχίζει κάτι που θα έμοιαζε με χορό σπαθιών, αν είχε σπαθί, με τον ΡΑΪΦ να τον συνοδεύει, κρατώντας το ρυθμό χτυπώντας ένα βαρέλι πετρελαίου. ο ΝΙΚΟ αρχίζει να χορεύει ένα εντυπωσιακό Ρομανικό φαντάνγκο πρώτα με τη ΜΑΡΙΝΑ, μετά με την ΑΜΙΡΑ και τέλος με την ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Όλοι οι πρόσφυγες εκτός απ' τη ΓΙΑΣΜΙΝ, τη ΦΑΤΙΜΑ και την ΤΟΥΝΟΥ, παρασύρονται στο χορό. Τότε η ΤΟΥΝΟΥ βγαίνει μπροστά για να πει την ιστορία της.

ΤΟΥΝΟΥ. (Συναλέζικα.) mama kathandarayak kiyannang. [Θα σας πω μια ιστορία.]

Η ιστορία της ΤΟΥΝΟΥ είναι αρχικά ακατανόητη, αφού κανένας άλλος δεν μιλάει τη γλώσσα της. Αλλά σταδιακά, μέσω μιας συλλογικής ανάγνωσης της ιστορίας, και με τη βοήθεια της ΤΟΥΝΟΥ, που δίνει στοιχεία, διορθώνει, επιβεβαιώνει αυτά που συμπεραίνουν οι άλλοι και επαναλαμβάνει τις μιμήσεις τους για λέξεις όπως 'βασιλιάς', 'εκστρατεία', 'αιχμάλωτος', και πράξεις όπως την είσοδο στο δάσος, την προσφορά δώρου κτλ, η ιστορία αποκαλύπτεται και γίνεται ξεκάθαρη.

ΤΟΥΝΟΥ. Έkamath éka rataka, hitiya Dhasharartha kiyala hungak balasampanne rajathunék. [Μια φορά κι ένα καιρό ζούσε ένας πολύ δυνατός βασιλιάς που τον έλεγαν Ντασαράρθα.]

ΓΚΡΙΚΓΟΡΙ. Βασιλιάς.

ΤΟΥΝΟΥ. Unwahanséta hitiya bisawak, mé bisawa hungak papuru, ahankara ganiyek. [Ο βασιλιάς είχε μια γυναίκα, που ήταν κακιά και ξιπασμένη]

ΜΑΡΙΝΑ. Tsarevna.

ΑΜΙΡΑ. (Ρώσικα.) Zhestokaya. [Μοχθηρή.]

ΤΟΥΝΟΥ. Unwahanséta thawath hitiya puthék. Puthagé name Rama. Ishwara déviyangé dunne bindala Rama, Sita dinagaththa mé atharathuré Dhasharartha rajathuma thamangé rajakama Rama kumarayate pavaranne kalpana kéruwa. [είχε και ένα γιο, και το όνομα του γιου ήταν Ράμα. Ο πρίγκιπας Ράμα απέδειξε τη δύναμή του όταν έσπασε το τόξο του Ισαγούάρα σε δυο κομμάτια και άρπαξε την όμορφη πριγκίπισσα Σίτα. Εντωμεταξύ, ο βασιλιάς Ντασαράρθα αποφάσισε να δώσει το βασίλειό του στο Ράμα.]

ΜΑΡΙΝΑ. (Στον ΓΚΡΙΚΓΟΡΙ.) Atkazatsa ot prestola? [Παραιτήθηκε απ' το θρόνο?]

ΤΟΥΝΟΥ. Namuth unwahanségé napuru bisawate mégana irisiya hithila Rama kumarayawe awrudu dhahahatharakate vanantharayate pituwahal kérewwa. [Αλλά από τη ζήλεια της η κακιά βασίλισσα εξόρισε το Ράμα στα δάση για δεκατέσσερα χρόνια.]

ΓΚΡΙΚΓΟΡΙ. Εκτέλεση?

ΓΙΑΣΜΙΝ. Εξορία.

ΤΟΥΝΟΥ. Ithin, Rama Sita kumariya samaga vanagatha vuna. Vanantharayé dakke thapasayék Rama kumarayate vidya balaya athi eethalayak dunna. [Οπότε ο Ράμα φεύγει με τη Σίτα για το δάσος. Ένας ερμημίτης που συναντούν εκεί δίνει στο Ράμα ένα μαγικό βέλος.]

ΓΙΑΣΜΙΝ. (στην ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ.) Άγιος άνθρωπος.

ΤΟΥΝΟΥ. Mé atharathure Ravana- [εντωμεταξύ ο Ράβανα-]

ΓΚΡΙΚΓΟΡΙ. Αυτός ακόμα ο Ράμα?

ΤΟΥΝΟΥ. Ράβανα.

ΓΚΡΙΚΓΟΡΙ. Συγγνώμη.

ΤΟΥΝΟΥ. Ravana kiyana rakus raja Sita kumariya dake, Sitawe labaganne kalpanakéruwa. Ithin Rama gethara hitiya nathi velawake, Ravana balahathkarayén Sita kumariyawé thamangé dupathate paharegenagiya. Ithin Rama visala hamudavak raskaragéna thamangé rate indala Ravana rajugé dupathate palamá hadanne theeranaya kela. [Ο Ράβανα ο βασιλιάς δαίμονας βλέπει τη Σίτα και αποφασίζει ότι πρέπει να την πάρει. Οπότε αμέσως όταν ο Ράμα δεν είναι κοντά, ο Ράβανα αρπάζει τη Σίτα και την πηγαίνει πέρα από τις θάλασσες, στο νησί του. Τότε ο Ράμα μαζεύει έναν τεράστιο στρατό και αρχίζει να φτιάχνει μια γέφυρα από την πατριδα του ως το νησί του Ράβανα.]

ΑΜΙΡΑ. Φτιάχνει –βάρκα? Χτίζει γέφυρα? Για τη Σίτα.

ΤΟΥΝΟΥ. Visala yuddhayakate pasuwe Rama saha Ravana moonate moona hambawuna. Namuth éka oluwak angin wénwénakota thavath oluwak Ravana rajugé kandin mathuwénawa. Anthimata, Rama éyayge vidya balaya athi eethalaya aragéna Ravana rajuwe marumuwate pathkela. Yuddayen pasuwa Rama saha sita navatha ekathuvuna. [Μετά από μια τρομερή και αιματηρή μάχη, ο Ράμα και ο Ράβανα αρχίζουν να μονομαχούν. Αλλά, για κακή του τύχη, ο Ράμα βλέπει ότι κάθε φορά που καταφέρνει να κόψει ένα απ' τα πολλά κεφάλια του Ράβανα ένα άλλο βγαίνει στη θέση του. Αλλά τότε ο Ράμα θυμάται το μαγικό του τόξο- και τρυπώντας τον μ' αυτό σκοτώνει το Ράβανα. Και μετά τη μάχη ο Ράμα και η Σίτα είναι πάλι μαζί.]

Οι ΠΕΡΙΣΣΟΤΕΡΟΙ αντιδρούν σαν να ήταν αυτό το τέλος. Πολλά χειροκροτήματα.

ΤΟΥΝΟΥ. Namuth, Rama, Sita ayagé pathivatha rekagéna hitiyé nè kiyala sèka pahalakéruwa. [Αλλά ο Ράμα αμφιβάλει για την πίστη της Σίτα.]

Οι ΑΚΡΟΑΤΕΣ φαίνονται απορημένοι, και ψιθυρίζουν ερωτήσεις μεταξύ τους.

ΜΑΡΙΝΑ. (Ρώσικα.) Shto ana gavarit? [τι λέει?]

ΓΚΡΙΚΓΟΡΙ. (Ρώσικα.) Ya nye znayoo [Δεν ξέρω.]

ΤΟΥΝΟΥ. Sita mégana dukwéla, visala ginimaleyak gahala ginnata pènnna. Namuth aya richchune nè. Mokadha, aya thamungé pathivatha rékagéna hitapu nisa. [Η Σίτα, πολύ στεναχωρημένη από την έλλειψη εμπιστοσύνης του, φτιάχνει μια πυρά και πέφτει μέσα. Αλλά επειδή είχε μείνει πιστή δεν καίγεται.]

ΑΜΙΡΑ. Νομίζω- Ράμα έχει αμφιβολία αν Σίτα πιστή όσο ήταν αιχμάλωτη.

Η ΤΟΥΝΟΥ γνέφει καταφατικά.

ΑΜΙΡΑ. Και για ν' αποδείξει πίστη της φτιάχνει μεγάλη φωτιά και πέφτει μέσα. Αλλά δεν παθαίνει κακό.

Η ΤΟΥΝΟΥ γνέφει καταφατικά.

ΤΟΥΝΟΥ. Ithin anthimata, Rama saha Sita, thamangé ratate gos hondin rajakamkela. [Και στο τέλος ο Ράμα και η Σίτα γυρνούν να διεκδικήσουν το βασίλειό τους και ζουν ευτυχισμένοι στην αιωνιότητα.]

ΓΙΑΣΜΙΝ. *(Προσπαθώντας να είναι πιο σκληρή απ' ότι νιώθει.)* Α ναι, φυσικά. Και ζήσαν αυτοί καλά κι εμείς καλύτερα.

Παρασυρμένος από την ιστορία, ο ΟΛΙΒΕΡ ψιθυρίζει στη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ.

ΟΛΙΒΕΡ. Ενώ ο δικός μας ο Θεός απαγορεύει στο παιδί του να φάει τον καρπό από το δάσος...

Ο ΟΛΙΒΕΡ συνειδητοποιεί ότι τον ακούν οι ΠΡΟΣΦΥΤΕΣ. Αποφασίζει να πει την ιστορία του, ίσως και αυτός δείχνοντας με χειρονομίες τις έννοιες της απαγόρευσης, της εξορίας, της αιχμαλωσίας και του θανάτου:

ΟΛΙΒΕΡ. Ένας Θεός απαγορεύει στο παιδί του να φάει τον καρπό του δάσους. Το ανυπάκουο παιδί εξορίζεται και τα δικά του παιδιά καταδικάζονται να περιπλανιούνται στη γη. Αλλά τελικά ο ελεήμων Θεός στέλνει το μοναχογιό του να φέρει τη λύτρωση. Ο οποίος τους διδάσκει με παραβολές και ιστορίες. Ο οποίος μπαινεί στην Ιερή πόλη καβάλα σ' ένα γάιδαρο και χωρίς να τον αναγνωρίσει κανείς. Προφητεύει την αιχμαλωσία και το θάνατό του. Αλλά υπόσχεται στους πιστούς του, ότι μέσα σε τρεις μέρες θ' αναστηθεί.

Μικρή παύση. η ΑΜΙΡΑ πλησιάζει τον ΟΛΙΒΕΡ.

ΑΜΙΡΑ. Και μετά? Και μετά?

Καλούν τον ΟΛΙΒΕΡ στον κύκλο για να τελειώσει την ιστορία του. Ξαφνικά, η ΦΑΤΙΜΑ ορμάει μέσα στον κύκλο. Είναι έξαλλη.

ΦΑΤΙΜΑ. *(Τούρκικα.)* Ama bu, bu olmamali. Biz bu insanlarla oturup masal anlatiyoruz. Onlar emperyalistler ishkenjejiler. Onlar bizim eseerlerimiz, onlara göz kulak olmaliyiz. Onlar öldürmekle tehdeed ettik. Shimdi onlari nasıl öldürürüz sonar? Bizim hakkimizda ne düshünejekler? [Αυτό είναι- αυτό δεν πρέπει να γίνει. Καθόμαστε εδώ και λέμε ιστορίες για παιδιά, με αυτούς τους ανθρώπους. Είναι ιμπεριαλιστές και βασανιστές. Είναι αιχμάλωτοί μας και πρέπει να τους κρατάμε σε ασφάλεια. Απειλήσαμε να τους σκοτώσουμε. Πώς μπορούμε να τους σκοτώσουμε τώρα? Τι θα σκεφτούν για μας?]

Μικρή παύση.

Elleri, ayaklari baalanmali ve aazlari ti kanmali! Onlarla hich konushmamaliyiz! [Πρέπει να δεθούν και να φιμωθούν. Δεν πρέπει να τους μιλάμε!]

Φεύγει θυμωμένη στο πλάι. Η ΑΜΙΡΑ αισθάνεται ότι πρέπει να εξηγήσει το ξέσπασμα της ΦΑΤΙΜΑ στους ΟΜΗΡΟΥΣ.

ΑΜΙΡΑ. Ήταν με το ANC. Είναι ένα κόμμα, ήταν απαγορευμένο, γιατί πολεμάνε ενάντια Αλαρτχάντ. Ο αδερφός της όταν γυρίζει από αντάρτικο μισότρελος. Τον πηγαίνει σπίτι εκεί που ήταν η μητέρα της με το γιο της. Είναι αντάρτης, θα τη σκοτώσουν άμα την πιάσουν. Και εκεί βρίσκει...

ΟΛΙΒΕΡ. Ναι, ναι. Ξέρω.

Μικρή παύση.

Αναρωτιέμαι. Πώς θρηνείς. Όταν βρεις αυτό. Πώς μοιρολογείς.

Το μωρό αρχίζει να κλαίει. Η ΚΛΕΟΠΙΑΤΡΑ και η ΤΟΥΝΟΥ πηγαίνουν να το φέρουν. Την φέρνουν μέσα, και την παρηγορούν. Το μωρό γίνεται το κέντρο του ενδιαφέροντος: άνθρωποι μαζεύονται γύρω του. Αρχίζει ένα νανούρισμα. Η ΓΙΑΣΜΙΝ κουνάει τα κλειδιά της στο μωρό. Βλέπει την ΑΜΙΡΑ να την κοιτάζει.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Είναι- τα κλειδιά απ' το σπίτι μου. Απ' το Κουβέιτ. Είναι τρελό που τα κρατάω.

Μικρή παύση.

Κάτι σαν τις φωτογραφίες σου.

Η ΑΜΙΡΑ πηγαίνει να κάτσει με το τσέλο.

ΜΑΡΙΝΑ. Λοιπόν. Όχι και τόσο παραμύθι.

Μικρή παύση. Πλησιάζει τους πρόσφυγες, δείχνοντας τη ΦΑΤΙΜΑ.

Όταν γύρισε στην αρχή όλα έδειχναν σχετικά φυσιολογικά. Και αφού ήταν πρωί δεν ήταν έκπληξη που βρήκε την πόρτα ανοιχτή, και την πόρτα για το κελάρι επίσης. Οι γείτονες ήρθαν και της φώναξαν να μην πάει. Όταν κατέβηκε τα σκαλιά το πρώτο που παρατήρησε ήταν με πόση προσοχή ήταν απλωμένο το σεντόνι στο πάτωμα. Σαν να κοιμόταν από κάτω το παιδί. Κοιμόταν. Για πάντα.

Ξαφνικά, ο βαθύς, μακρύς, λυπητερός ήχος του τσέλου. Η ΑΜΙΡΑ έχει αρχίσει να παίζει. Αρχίζουν να τραγουδούν, πάνω απ' το τσέλο. Είναι ένα είδος μοιρολογιού. Δυναμώνει και σβήνει. Και τότε, καθώς οι πρώτες δέσμες φωτός μπαίνουν απ' τα παράθυρα και πέφτουν στην εικόνα, ακούγεται ένα βαρύ χτύπημα στην πόρτα.

Σκηνή 7^η

Χαράζει. Δέσμες φωτός από τα ψηλά παράθυρα πέφτουν πάνω στην εικόνα: φαίνονται το άστρο στον ουρανό και το χέρι του Αγ. Ιωάννη τεντωμένο προς την Παρθένο, ενώ μόλις βλέπουμε το βράχο σε πρώτο πλάνο. ΟΛΟΙ στέκονται ακίνητοι, σωμαίνοντας λόγω του χτυπήματος στην πόρτα. Η ΓΙΑΣΜΙΝ, που είναι πιο κοντά, σκαρφαλώνει τη σκάλα. Κοιτάει έξω, και γυρίζει. Στον ΡΑΪΦ:

ΓΙΑΣΜΙΝ. (Αραβικά.) iftaH al-baab. [Άνοιξε την πόρτα.]

Καθώς η ΓΙΑΣΜΙΝ κατεβαίνει, ο ΡΑΪΦ και ο ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ ανοίγουν την πόρτα. Ο πατήρ ΚΑΡΟΛΙ μπαίνει, γυμνός, κρατώντας ένα χαρτί. Περπατάει ως το κέντρο του ναού. Κανείς δεν κινείται.

ΚΑΡΟΛΙ. Είπατε. Κατάλαβα. Θα δεχόσασταν μόνο ένα γυμνό ιερέα. Είμαι ο πατήρ Πετρ Κάρολι.

Με το χαρτί:

Έχω την απάντηση στα αιτήματά σας.

Παύση.

Μήπως μπορώ παρακαλώ- να ρίξω κάτι απάνω μου?

Η ΑΜΙΡΑ του βρίσκει ένα παλτό. Ο ΚΑΡΟΛΙ βάζει το χαρτί στα δόντια του και φοράει το παλτό. Μετά βγάζει το χαρτί απ' το στόμα του.

ΑΜΙΡΑ. Αυτό είναι δικό σας εκκλησία πάτερ?

ΚΑΡΟΛΙ. Δική σας είναι η εκκλησία. Νομίζω αυτό είναι σαφές σε όλους.

ΑΝΤΟΝΙΟ. Λοιπόν να έχουμε τις απαντήσεις μας παρακαλούμε. Ή μήπως θέλετε να πραγματοποιήσουμε την υπόσχεσή μας?

ΚΑΡΟΛΙ. Υπόσχεση?

ΑΝΤΟΝΙΟ. Απειλή.

Μικρή παύση.

ΚΑΡΟΛΙ. Με συγχωρείτε. Ναι, φυσικά.

Αναφερόμενος στο χαρτί:

Πρώτα απ' όλα, φυσικά, οι εθνικές αρχές πρέπει να ξεκαθαρίσουν ότι έχοντας λάβει υπ' όψιν τα αιτήματά σας—

ΡΑΪΦ. Απαιτήσεις!

ΚΑΡΟΛΙ. —δεν θα ενδώσουν σε καμία απειλή.

Η ΓΙΑΣΜΙΝ χειρονομεί περιφρονητικά.

ΚΑΡΟΛΙ. Από την άλλη, σε μια ανθρωπιστική χειρονομία, οι «απαιτήσεις» σας διαβιβάστηκαν στα υπουργεία εσωτερικών των ενδιαφερόμενων χωρών. Και έχουν ληφθεί υπ' όψιν. Οι προθέσεις τους είναι οι καλύτερες. Και σύμφωνα βέβαια και με τη συνθήκη των ηνωμένων εθνών για τους πρόσφυγες του 1951...

Διαισθάνεται ανυπομονησία.

Και τα λοιπά. Οπότε, πρώτα απ' όλα. Και με τον όρο, όπως θα περιμένατε άλλωστε, όλοι οι όμηροι να ελευθερωθούν σώοι... το αποτέλεσμα είναι το εξής.

Διαβάζει τη λίστα.

Η Τ, από τη Σρι Λάνκα. Την αναλαμβάνει μια φιλανθρωπική οργάνωση στη Σαβολίννα της Φιλανδίας. Επομένως την δέχτηκαν εκεί. Ο Ρ.Χ. —απ' το Αζερμπαϊτζάν- εκτιμάται πως διατρέχει κίνδυνο ζώντας σε περιοχή Αρμενίων. Άρα είναι ΟΚ για Γερμανία. Στην Βόσνια οικογένεια Ν, Κ και μωρό Π, δίνεται εκτάκτως άσυλο λόγω του μωρού και της διαμονής τους στη Βοσνία.

Ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ ρουθουνίζει περιφρονητικά.

Η ΜΝΝ, από τη Λετονία, έχει υποστεί πολιτικές διακρίσεις —και διώξεις- και έχει προσκληθεί από ένα αμερικανικό ίδρυμα ν' αρχίσει μια νέα ζωή στο Πίτσμπεργκ, στην Πεννσυλβάνια. Και τέλος η ΓΑ, πρώην κάτοικος Κουβέιτ. Και της προσφέρεται καταφύγιο σύμφωνα με τον κανονισμό για έκτακτη ανθρωπιστική υποδοχή στην Ολλανδία, τον Καναδά, ή τη Δανία. Εδώ υπάρχει και κάποια επιλογή.

Έχει τελειώσει και διπλώνει το χαρτί.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Αυτό ήταν?

ΚΑΡΟΛΙ. Αυτό ήταν.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Και με τους υπόλοιπους τι θα γίνει?

ΚΑΡΟΛΙ. Φαντάζομαι οι αιτήσεις σας –οι απαιτήσεις σας- δεν είχαν αποτέλεσμα.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Αυτά φαντασίες. Αυτοί όχι Βόσνιοι. Αυτοί αν είναι κάτι, αυτό Πολωνοί.

ΚΑΡΟΛΙ. Λυπάμαι πολύ.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Κοιτάξτε, εγώ εξηγήσω. Εγώ είμαι έθνος Γερμανός. Το λέω μέσα σε αίτηση. Εξηγώ.

ΚΑΡΟΛΙ. Εγώ ένας απλός αγγελιοφόρος είμαι.

ΓΙΑΣΜΙΝ. (Στον ANTONIO.) Είναι ολοφάνερο.

ANTONIO. Αλλά εσύ είσαι OK.

ΑΜΠΝΤΟΥΛ. (Τούρκικα.) Meni sokhajakhtar? [Λοιπόν? Εμένα θα με δεχτούνε?]

ΡΑΪΦ. (Στον ΑΜΠΝΤΟΥΛ, Αζερικά.) Chokh üzüldüm, meni sokhtular, seni degil. [Λυπάμαι πολύ. Δέχτηκαν εμένα, αλλά όχι εσένα.]

ΑΜΠΝΤΟΥΛ. (Τούρκικα.) Ne? [Τι?]

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Παίρνετε γύφτους, αλλά όχι εργάτη.

ΑΜΠΝΤΟΥΛ. (Τούρκικα, στο ΡΑΪΦ.) Roosee oldugun ichin sokhtular seni. [Σε δέχονται, επειδή είσαι Ρώσος!]

ΡΑΪΦ. (Αζερικά.) Men Roosee deyilim. [Δεν είμαι Ρώσος.]

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Παίρνετε μουσουλμάνους, αλλά όχι χριστιανούς ανθρώπους.

ΚΑΡΟΛΙ. «Εγώ» δεν κάνω τίποτα.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Παίρνετε αυτόν τον κουτσό και δεν παίρνετε γερό εργάτη.

ΜΑΡΙΝΑ. (Ρώσικα.) Shto on gavareet? [Τι λέει?] Minya razreshen v'yezd? [Με δέχτηκαν?]

ΚΑΡΟΛΙ. Λυπάμαι πάρα πολύ, αλλά-

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Παίρνετε Μουσουλμάνο, παίρνετε γύφτο-

ΛΙΟ. Ποια είναι η κατάσταση με την Κούρδη?

Μικρή παύση.

ΜΑΡΙΝΑ. Παρακαλώ, με δέχτηκαν?

ΛΙΟ. Σας παρακαλώ.

ANTONIO. (Ψυχρά) Ναι, σε δέχτηκαν. Συγχαρητήρια

ΛΙΟ. Παρακαλώ, ποια είναι η κατάσταση αυτής εδώ της γυναίκας?

Παύση.

ΚΑΡΟΛΙ. Συγγνώμη?

Ο ΛΙΟ δείχνει τη ΦΑΤΙΜΑ , που είναι ακόμα με τη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. παύση.

ΛΙΟ. Με ποιο λογικό κριτήριο επιλογής. Είναι δυνατόν αυτή η γυναίκα να μην συμπεριλαμβάνεται στη λίστα αυτών που απειλούνται από πολιτικό και θρησκευτικό διωγμό?

ΚΑΡΟΛΙ. Α, καθηγητά Κατζ. Σε αυτό το κομμάτι της Ευρώπης, είναι αμφιλεγόμενο μερικές φορές, αν κάποιος θα θεωρηθεί θύμα ή συνεργός. Εισβολέας ή απελευθερωτής. Θύμα άδικου διωγμού ή αυτοεξόριστος.

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Και τι θα γίνει μ' εμάς τους υπόλοιπους? Αυτούς που δεν μας «διάλεξαν»?

ΚΑΡΟΛΙ. Θα έχει λεωφορείο σε μισή ώρα.

ΑΜΙΡΑ. Για να μας πάει που?

ΚΑΡΟΛΙ. Ε, λογικά, στα σύνορα.

ΑΝΤΟΝΙΟ. Ποια? Ποια σύνορα?

ΚΑΡΟΛΙ. Αυτά που περάσατε πριν δυο μέρες.

ΑΜΠΝΤΟΥΛ. *(Τούρκικα.)* Ne diyor? [Τι λέει?] *(Ρώσικα.)* Shto on gavarit? [Τι λέει?]

ΡΑΪΦ. Shto praiskhodit? [Τι συμβαίνει?]

ΦΑΤΙΜΑ. *(Τούρκικα.)* Ne oluyor? Ne diyorlar? [Τι συμβαίνει? Τι λένε?]

ΑΜΠΝΤΟΥΛ. *(Τούρκικα.)* Bizi lade etmekh istiyorlar gaaliba. [Θέλουν να μας στείλουν πίσω.]

ΜΑΡΙΝΑ. *(Ρώσικα.)* Shto praiskhodit? [Τι συμβαίνει?]

ΑΝΤΟΝΙΟ. *(Ρώσικα.)* On gavarit shto nas viyshloot abratna. [Λέει ότι θα μας απελάσουν.]

ΚΑΡΟΛΙ. Θα πρέπει να αναγνωρίσετε πως είναι γενναϊόδωρη προσφορά. Χωρίς συλλήψεις, χωρίς κατηγορίες. Αν φύγετε.

Η ΑΜΙΡΑ σηκώνεται, κουμπώνει το παλτό της, σηκώνει το τσέλο της και πηγαίνει στην πόρτα. Κάθεται. Ο ΚΑΡΟΛΙ κοιτάει τη λίστα του.

ΛΥΔΙΑ. ΛΡ. από Σαράγιεβο.

ΑΜΙΡΑ. Αλλά τώρα πια δεν έχει σημασία.

ΚΑΡΟΛΙ. Οπότε τώρα νομίζω όλοι πρέπει ν' αποφασίσουν.

Ο ΑΝΤΟΝΙΟ μαζεύει τον ΑΜΠΝΤΟΥΛ και τον ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ να συζητήσουν.

ΑΝΤΟΝΙΟ. *(Ρώσικα.)* Nam biy nado ab etom pagavarit. [Τώρα πρέπει να μιλήσουμε γι' αυτό.]

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. *(Ρώσικα.)* Eta zhe prosta byezooiye. [Αυτό είναι τρέλα.]

Η ΓΙΑΣΜΙΝ θέλει να συμμετάσχει αλλά την αποκλείουν απ' τη συζήτηση. Ο ΡΑΪΦ είναι επίσης φανερά ανεπιθύμητος. Πίσω, η ΦΑΤΙΜΑ και ο ΑΜΠΝΤΟΥΛ συζητούν.

ΛΙΟ. Τι παίζει λοιπόν?

ΚΑΡΟΛΙ. Τίποτα δεν παίζει.

ΟΛΙΒΕΡ. Όλα αυτά είναι αλήθεια?

Το τηλέφωνο χτυπάει. Η ΓΙΑΣΜΙΝ προλαβαίνει να το σηκώσει πριν απ' τον ΑΝΤΟΝΙΟ.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Παρακαλώ? Λέγετε.

Μικρή παύση.

Δεν καταλαβαίνω.

Ο ANTONIO έχει απλώσει το χέρι του για το τηλέφωνο. Η ΓΙΑΣΜΙΝ, ανυπόμονη:

Περίμενε. Περίμενε.

Δεν έχει άλλη επιλογή παρά να δώσει το τηλέφωνο στον ANTONIO.

ANTONIO. (Ρώσικα.) Viy ra-rooski gavaritye? [Μιλάτε Ρώσικα?]

Μικρή παύση.

Da, on zdyes, ya payidoo za nim. [Ναι, εδώ είναι. Θα τον φωνάξω.]

Στον ΚΑΡΟΛΙ:

Για σένα είναι.

Ο ΚΑΡΟΛΙ πηγαίνει στο τηλέφωνο. Καθώς το παίρνει, ο ANTONIO κοιτάει ψυχρά τη ΓΙΑΣΜΙΝ.

ΚΑΡΟΛΙ. (Στο τηλέφωνο, μιλώντας τη γλώσσα της χώρας μας.) Obazhda se Karolyi. Obsuzhdad predlozhenieto. [Ο Κάρολι είμαι. Το σκέφτονται.]

ΛΙΟ. Τι λέει?

ΓΚΑΜΠΙΡΕΛΑ. (Ανασηκώνει τους ώμους.) Ότι το σκέφτονται.

ΚΑΡΟΛΙ. Da, da. Kakvo? Kolko? [Ναι, ναι. Τι? Πόσοι?]

Μικρή παύση.

Da, shte im kasha. Da. [Ναι, θα τους το πω. Ναι.]

Κρατώντας ακόμη το τηλέφωνο, γυρνάει στη ΓΙΑΣΜΙΝ.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Λοιπόν?

ΚΑΡΟΛΙ. Φοβάμαι πως υπάρχει ένα πρόβλημα.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Α, μάλιστα.

ΚΑΡΟΛΙ. Δεν είναι στα χέρια μου. Ούτε των αρχών.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Όχι, όχι. Προς Θεού.

ANTONIO. Παρακαλώ, συνεχίστε.

ΚΑΡΟΛΙ. Είναι που απ' ότι φαίνεται ένα πλήθος- δηλαδή περισσότερο κάτι σαν όχλος, συγκεντρώνεται-

ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Όχλος?

ΚΑΡΟΛΙ. Από ανθρώπους, ξέρετε, με ξυρισμένα κεφάλια- σκίνχεντς. Και απαιτούν η αστυνομία να κάνει έφοδο στο κτίριο. Αλλιώς απειλούν ότι θα το κάνουν οι ίδιοι.

Ακούει ομιλία απ' το τηλέφωνο και το βάζει στο αυτί του. Ακούει, και μετά, στη γλώσσα της χώρας μας:

Razbira se. [Φυσικά.]

Στη ΓΙΑΣΜΙΝ:

Και η αστυνομία φοβάται πως αν δεν εκκενώσουμε το κτίριο σύντομα-

ANTONIO. Πόσοι άνθρωποι?

ΚΑΡΟΛΙ. Λένε τουλάχιστον εκατό.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Οπλισμένοι?

ΚΑΡΟΛΙ. *(Στο τηλέφωνο.)* Pitat dali sa vu' oruzheni. [Ρωτάνε, είναι οπλισμένοι?]

Μικρή παύση.

Giob' yo? Kakvi giob' yo? [Πέτρες? Τι πέτρες?]

Στους ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ:

Προς το παρόν δεν φαίνεται, αυτοί εκεί έξω, να έχουν όπλα. Προς το παρόν. Μόνο ξύλα και πέτρες. Οπότε η αστυνομία θα φέρει το λεωφορείο έξω απ' την εκκλησία σε ένα τέταρτο.

ΟΛΙΒΕΡ. Είπατε «πέτρες»?

ΚΑΡΟΛΙ. Ναι, μόνο πέτρες. Ως τώρα.

Τώρα η ΤΟΥΝΟΥ μαζεύει τα υπάρχοντά της και κινείται προς την έξοδο, ακολουθούμενη απ' την ΜΑΡΙΝΑ. Ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ κοιτάει με φόβο τον ANTONIO.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Δώσ' μου το τηλέφωνο.

Αρπάζει το τηλέφωνο απ' τον ΚΑΡΟΛΙ. Στο ακουστικό:

Τώρα ξέρουμε γιατί οι φασίστες ήταν τόσο καλοδεχούμενοι στη χώρα σας!

Κλείνει με δύναμη το τηλέφωνο.

ΚΑΡΟΛΙ. Αυτό δεν νομίζω να βοηθήσει και πολύ.

ΡΑΪΦ. *(Αζερικά.)* Ne yarıyorsun? [Τι κάνεις?] Τι είναι αυτό που κάνεις?

ΓΙΑΣΜΙΝ. Έλα τώρα. Το πιστεύεις αυτό έστω και για μια στιγμή? Θα σε πάνε στη Γερμανία? Μαλακίες είναι.

ΚΑΡΟΛΙ. Δεν είναι μαλακίες.

ΟΛΙΒΕΡ. Ε, με συγχωρείτε-

ΓΙΑΣΜΙΝ. ΟΚ, τώρα. Τέρμα οι πουσιτιές. Απαιτούμε -τώρα- να μας πάνε, όλους μαζί...

ΟΛΙΒΕΡ. Με συγχωρείτε...

Ο ΝΙΚΟ καταλαβαίνει ότι η απελευθέρωσή του απειλείται.

ΓΙΑΣΜΙΝ. ...ομάδα...

ΟΛΙΒΕΡ. Με συγχωρείτε, ποια λέξη χρησιμοποιήσατε?

ΓΙΑΣΜΙΝ. ...μέχρι τα σύνορα για τη Γερμανία, τα οποία θα περάσουμε...

ΚΑΡΟΛΙ. Φοβάμαι πως είπα «μαλακίες».

ΓΙΑΣΜΙΝ. ...και όπου θα μας δοθούν άδειες εργασίας της ευρωπαϊκής ένωσης...

ΟΛΙΒΕΡ. Όχι, εννοώ πιο πριν.

ΚΑΡΟΛΙ. (Στη ΓΙΑΣΜΙΝ.) Μα σας παρακαλώ, σίγουρα καταλαβαίνετε-

ΓΙΑΣΜΙΝ. Και θα πάρουμε- δύο ομήρους μαζί μας. Όπως σίγουρα καταλαβαίνετε.

ΟΛΙΒΕΡ. Η λέξη για την πέτρα.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Και αν δεν έχουμε μεταφορικό μέσο γι' αυτό το σκοπό σε ένα τέταρτο της ώρας...

Η ΓΙΑΣΜΙΝ σηκώνει ένα βαρέλι πετρελαίου.

ΟΛΙΒΕΡ. (Στη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ.) Η λέξη που χρησιμοποίησε για την πέτρα.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. (Αφηρημένα.) Είπε giob' yo'. Είναι η παλιά λέξη.

ΓΙΑΣΜΙΝ. ...θα πραγματοποιήσουμε την απειλή μας.

Κάνει νόημα στον ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ να πάρει το άλλο βαρέλι καθώς ανεβαίνει στην πλατφόρμα.

ΟΛΙΒΕΡ. Παλιά λέξη?

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Στη παλιά γλώσσα. Σου είπα. Όλιβερ-

ΓΙΑΣΜΙΝ. Και όπως είπε και ο κύριος Κατζ θα κάνουμε αυτό το μεγαλύτερο εύρημα του αιώνα στάχτη.

Από την πλατφόρμα, στον ΚΑΡΟΛΙ, αφηρώντας τον:

ΟΚ? Κατάλαβες τώρα?

ΚΑΡΟΛΙ. Μα, αυτό δεν είναι σωστό.

Μικρή πάυση.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Α ναι, διάβασες τη δήλωσή μας?

ΚΑΡΟΛΙ. Ναι, φυσικά. Αλλά μάλλον δεν έχετε πληροφορηθεί σωστά. Η εικόνα είναι πολύ μικρής αξίας.

Μικρή παύση.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Συγγνώμη?

ΚΑΡΟΛΙ. Θεωρούνταν κάποτε πως είχε ζωγραφιστεί στην αρχή του 13^{ου} αιώνα και επομένως πως έχει πολύ μεγάλη αξία όπως λέτε. Αλλά παρά τις προσπάθειες αυτών των διακεκριμένων ιστορικών τέχνης, δεν έχει αποδειχθεί κάτι τέτοιο. Προς μεγάλη λύπη πολλών από μας. Αλλά η τοιχογραφία δεν έχει καμιά αξία. Γι' αυτό τον τόπο, γι' αυτή τη χώρα. Ή για σας. Οπότε τώρα, μήπως είστε έτοιμοι για το λεωφορείο?

Παύση. η ΓΙΑΣΜΙΝ στρέφεται στο ΛΙΟ.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Αχ, αχ. Καθηγητά Κατζ.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Πάτερ, σας παρακαλούμε-

ΓΙΑΣΜΙΝ. Ψέματα. Κι άλλα ψέματα.

Στο ΡΑΪΦ και τον ANTONIO, καθώς κατεβαίνει τη σκάλα:

Πιάστε τον!

ΛΙΟ. Ε-

ΓΙΑΣΜΙΝ. Δεν μπορούμε να πιστέψουμε κανέναν.

Στο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ:

ΓΙΑΣΜΙΝ. Θέλεις να πας στη Γερμανία? Πιάστον τότε.

Ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ πιάνει το ΛΙΟ.

ΛΙΟ. Ε, μα τι είναι αυτά.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Και τότε νομίζω επιτέλους θα μας πιστέψουν. Ότι αφού σκοτώσαμε έναν, θα σκοτώσουμε κι άλλον.

ΛΙΟ. Χριστέ μου-

ΓΙΑΣΜΙΝ. *(Στον ANTONIO.)* Δώσε μου το πιστόλι.

ΚΑΡΟΛΙ. Μη, σας παρακαλώ, αυτό είναι τρέλα.

ΡΑΪΦ. *(Κάνοντας ένα βήμα προς τη ΓΙΑΣΜΙΝ, στα Αζερικά.)* Sus, heyejanlanma... [Ήρεμα, μην εξάπτεσαι.]

ΓΙΑΣΜΙΝ. Αντόνιο, δώσε μου το όπλο. Δώσ' το μου.

Ο ΟΛΙΒΕΡ μπαίνει ανάμεσα στον ANTONIO και την ΓΙΑΣΜΙΝ.

ΟΛΙΒΕΡ. Όχι, μη της το δώσεις.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Α, έλα τώρα, σε παρακαλώ. Το όπλο.

ΟΛΙΒΕΡ. Πρώτον, γιατί έχει δικιο. Είναι τρέλα. Αν σκοτωθεί κανείς. Κανείς σας δεν θα καταφέρει να πάει πουθενά.

Ο ANTONIO δεν κινείται.

Δεύτερον, εντάξει, είπε ψέματα. Αλλά εσείς δεν θα λέγατε?

ΚΑΡΟΛΙ. Κύριε Ντάβενπορτ-

ΟΛΙΒΕΡ. Τρίτον, -επειδή- μπορεί- είχε δικιο.

ANTONIO. Ποιο πράγμα δικιο?

ΟΛΙΒΕΡ. Για την εικόνα. Είναι –πολύ πιθανόν να είναι- η σανίδα σωτηρίας σας τελικά.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Α ναι? Και γιατί παρακαλώ?

ΟΛΙΒΕΡ. Γιατί η λέξη για την πέτρα στην παλιά γλώσσα αυτής της χώρας, είναι «gobbyo». Και «loga» είναι η λέξη για το αστέρι.

ΑΜΠΝΤΟΥΛ. *(Αραβικά.)* eysh yagool.[Τι λέει?]

ΓΙΑΣΜΙΝ. *(Αραβικά.)* yabdoo innoo injann iz-zalami. [Νομίζω ότι του 'στριψε.]

ΟΛΙΒΕΡ. Και αν μου δώσετε τρία λεπτά, θα σας εξηγήσω τι εννοώ.

Παύση. Ο ANTONIO χαμηλώνει το όπλο του. Η ΓΙΑΣΜΙΝ ανασηκώνει τους ώμους. Ο ΟΛΙΒΕΡ δείχνει την τοιχογραφία.

ΟΛΙΒΕΡ. Γιατί εκεί που αυτή η τοιχογραφία έχει δέκα αστέρια, ή «loga», η εικόνα του Τζιόττο έχει δέκα αγγέλους που θρηνούν και ο θρήνος στα ιταλικά είναι «dolore». Και εκεί που αυτή έχει μια πέτρα, ή «gobbio», ο Τζιόττο έχει μια γυναίκα καμπουριασμένη και στα ιταλικά «gobbo» σημαίνει καμπούρης.

Παύση. Ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ αφήνει το ΛΙΟ. και ο ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ πηγαίνει λίγο πιο πέρα.

Και άρα η μία εικόνα αντιγράφηκε από την άλλη με λάθη στη μετάφραση της περιγραφής. όμως δεν είναι δυνατόν να αυτή να είναι αντίγραφο του Τζιόττο γιατί όταν ο Τζιόττο ζωγράφισε στη πάντοβα, τα Ναγολιτικά είχαν πια απαγορευτεί.

Μικρή παύση.

ANTONIO. Τώρα αυτό είναι πολύ ενδιαφέρον-

ΓΙΑΣΜΙΝ. *(Κοιτάει το ρολόι της.)* Μαλακίες είναι.

ΟΛΙΒΕΡ. Όχι. είναι απόδειξη ότι είχαμε δίκιο.

Είναι στη σκάλα.

Βλέπετε, η μεσαιωνική ευρώπη ήταν ένα χάος διασποράς. Άρα είναι πιθανό ένας ταξιδιώτης να έφτασε σ' αυτό το μέρος, και να πιάστηκε αιχμάλωτος, και να προσφέρθηκε για την απελευθέρωσή του να ζωγραφίσει μια εικόνα, εδώ, τόσο όμοια με τη φύση που οι μορφές της μοιάζουν να ζουν και ν' αναπνέουν...

Η ΑΜΙΡΑ σηκώνεται και πηγαίνει πιο κοντά για να εξετάσει την εικόνα.

Και να χρησιμοποίησε γι' αυτό το σκοπό ένα εξαιρετικά ζωηρό αλλά μέχρι τότε άγνωστο βαθύ μπλε. Για τον απλό λόγο- ότι το είχε φέρει μαζί του.

ΛΙΟ. Συγγνώμη?

ΟΛΙΒΕΡ. Ναι, όχι πηγαίνοντας προς την Ανατολή, αλλά ερχόμενος από την Ανατολή. Αφού στα Ναγολιτικά το «από» και το «προς» είναι η ίδια λέξη.

Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ δεν καταλαβαίνει.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Τι εννοείς, είναι –Ιταλός εξερευνητής?

ΟΛΙΒΕΡ. Όχι. Εννοώ, νομίζω πως ήταν Άραβας.

Παύση.

ΛΙΟ. *(Διακριτικά.)* Ένας Άραβας που ζωγραφίζει φιγούρες? Στην αρχή του δεκάτου τρίτου αιώνα?

Τώρα ο ΟΛΙΒΕΡ είναι στην πλατφόρμα μπροστά απ' την τοιχογραφία.

ΟΛΙΒΕΡ. Ναι, μάλιστα, ακριβώς. Ένας Άραβας ειδικός στα χρώματα, που μαθαίνει την τέχνη της νωπογραφίας στα μοναστήρια τη Σερβίας ή της Μακεδονίας. Αλλά το τεράστιο πλεονέκτημά του απέναντι σχεδόν σε οποιονδήποτε άλλο είναι όχι μόνο πως έχει την κλασική γεωμετρία που οι Άραβες κράτησαν ζωντανή για 800 χρόνια, ή τα θεωρήματα της οπτικής που διατύπωσαν γύρω στα 1000 μ.Χ., αλλά το γεγονός πως κανείς δεν του έχει

εξηγήσει ότι οι ζωγράφοι απαγορεύεται να τα χρησιμοποιούν. Οπότε βλέπει με τα μάτια του ότι τα πράγματα έχουν τρεις διαστάσεις, και ζωγραφίζει λοιπόν τον κόσμο έτσι. Με όλη αυτή την αθωότητα, τη φρεσκάδα και αυτή την οργή που φέρνουμε στα πράγματα όταν τα αντιμετωπίζουμε για την πρώτη –πρώτη φορά.

Η ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ πηγαίνει κοντά στη βάση της σκάλας.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Γιατί γι' αυτόν, είναι πρώτη φορά.

ΟΛΙΒΕΡ. Ακριβώς.

Παύση. Το σκέφτονται.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Οπότε είναι αυτό αλήθεια.

ΛΙΟ. Ναι, είναι αλήθεια.

ΟΛΙΒΕΡ. Είναι αλήθεια.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Για φαντάσου.

Παύση. η ΑΜΙΡΑ κοιτάζει την εικόνα με θαυμασμό.

ΑΜΙΡΑ. Δόξα σοι.

ΟΛΙΒΕΡ. Ναι, δόξα σοι.

Παύση.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Άρα, λοιπόν. Δεν χρειαζόμαστε να σκοτώσουμε το καθηγητά Κατζ για να δείξουμε ότι σοβαρολογούμε.

Κοιτάζει τους υπόλοιπους ΠΡΟΣΦΥΓΕΣ.

Χρειάζεται μόνο να καταστρέψουμε αυτή την εικόνα.

Η ΓΙΑΣΜΙΝ σπρώχνει τη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ για να περάσει και ανεβαίνει τη σκάλα.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Μη.

ΓΙΑΣΜΙΝ. (Φωνάζοντας πίσω της, στα Αραβικά.) haat al-banzeen. [Φέρε τη βενζίνη.]

Γυρνάει και βλέπει ότι κανείς δεν κινείται.

Αν δηλαδή θέλει κανείς να βγει από δω μέσα.

Ο ΑΜΠΝΤΟΥΛ, σηκώνοντας τους ώμους, παίρνει το δεύτερο βαρέλι βενζίνης.

ΟΛΙΒΕΡ. Μα τώρα, δεν μπορεί να σκέφτεστε—

ΓΙΑΣΜΙΝ. Αυτό θα το δούμε.

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Μα δεν καταλαβαίνετε- είναι δική σας η εικόνα.

Το τηλέφωνο χτυπάει. Ο ΑΜΠΝΤΟΥΛ στη σκάλα.

ΓΙΑΣΜΙΝ. Αχά. Το τηλέφωνο.

Ο ΚΑΡΟΛΙ πηγαίνει στο τηλέφωνο. Ο ΑΜΠΝΤΟΥΛ είναι σχεδόν στην πλατφόρμα με το βαρέλι του.

ΓΙΑΣΜΙΝ. (Στον ΚΑΡΟΛΙ.) Μπορείς να τους πεις τι γίνεται.

ΛΥΔΙΑ. (Ρώσικα, στον ANTONIO.) Eto prosta byezoomiye. Da astanavi zhe yeyo. [Αυτό είναι παρανοϊκό, σταμάτα την σε παρακαλώ.]

ΓΙΑΣΜΙΝ. Ασφαλίστε τους ομήρους!

ΚΑΡΟΛΙ. (Στο τηλέφωνο.) Ναι? εδώ Κάρολι.

ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ. (Φωνάζει πίσω του, στον ΡΑΪΦ, στα Τούρκικα.) Rehinlere göz qulaq ol, onlari qachirmayin! [Πρόσεχε τους ομήρους, μη τους αφήσεις να δραπέτεύσουν!] Γκριγκόρι!

Ο ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ δίνει το όπλο στο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ. Ο ΡΑΪΦ και ο ANTONIO, λίγο διστακτικά, πλησιάζουν το ΛΙΟ και την ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ.

ΛΙΟ. Τώρα αυτό είναι πραγματικά τρελό.

ΚΑΡΟΛΙ. (Στη γλώσσα της χώρας μας.) Kato che li igrata zagroobyava. [Ασχημαίνουν τα πράγματα.]

ΓΙΑΣΜΙΝ. (Στον ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ, στα αραβικά.) khalleek jaahiz inta wal-banzeen. [Εντάξει, να είσαι σίγουρος ότι η βενζίνη είναι έτοιμη.]

Κατεβαίνει γρήγορα τη σκάλα καθώς ο ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ ετοιμάζεται να περιλούσει την τοιχογραφία με βενζίνη. Ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ έχει ένα όπλο. Ο ΡΑΪΦ φωνάζει στη ΜΑΡΙΝΑ.

ΡΑΪΦ. (Ρώσικα.) Von at dvyeri! Von at dvyeri! [Απομακρύνσου από την πόρτα!]

ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ. Μη το αφήσετε αυτό να συμβεί.

ΟΛΙΒΕΡ. (Στον ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ.) Σας παρακαλώ. Σας παρακαλώ. σας ικετεύω—

ΚΑΡΟΛΙ. (Στη γλώσσα της χώρας μας.) Da mislya che sega. [Ναι νομίζω τώρα.]

ΛΥΔΙΑ. (Στον ANTONIO, στα Ρώσικα.) Astanavi eto, prashoo vas! [Σταματήστε! Σας παρακαλώ!]

ΓΙΑΣΜΙΝ. (Στον ΚΑΡΟΛΙ.) Εντάξει. Τώρα πες τους. Ότι έχουν ακριβώς πέντε—

Ο ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ είναι έτοιμος να περιλούσει την εικόνα. Μια ξαφνική έκρηξη. Δεν φαίνεται αμέσως από πού προέρχεται. Μηχανές βρυχώνται, σειρήνες ουρλιάζουν. Σηκώνεται καπνός. Οπλισμένοι ΚΟΜΑΝΤΟ με μαύρες φόρμες και κουκούλες ξεπηδούν από μια τρύπα που έχει γίνει στο κτίριο, πάνω απ' την πλατφόρμα. Βλέπουν τον ΟΛΙΒΕΡ εκεί.

ΠΡΩΤΟΣ ΚΟΜΑΝΤΟ. Terrorist? Terrorist?

ΟΛΙΒΕΡ. Εε—

Ο ΟΛΙΒΕΡ φυσικά μοιάζει με πρόσφυγα. Ο ΚΟΜΑΝΤΟ τον πυροβολεί και τον σκοτώνει. Ούτε ο ANTONIO, ούτε ο ΡΑΪΦ, ούτε ο ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ μπορούν να πυροβολήσουν. Η ΓΙΑΣΜΙΝ αρπάζει το όπλο του ΓΚΡΙΓΚΟΡΙ.

ΓΙΑΣΜΙΝ. (Αραβικά.) aacteeni iyaaah. [Δωσ' το μου αυτό.]

Ο ΠΡΩΤΟΣ ΚΟΜΑΝΤΟ πυροβολεί τη ΓΙΑΣΜΙΝ και τη σκοτώνει. Ο ΑΜΠΙΝΤΟΥΛ πηδάει στο έδαφος. Ο ΡΑΪΦ σηκώνει το όπλο του και ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΟΜΑΝΤΟ τον πυροβολεί και τον σκοτώνει. Ο ANTONIO ρίχνει το όπλο του, αλλά δεν τον πυροβολεί ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΟΜΑΝΤΟ. Η ΤΟΥΝΟΥ τρέχει να σωθεί, αλλά ο ΠΡΩΤΟΣ ΚΟΜΑΝΤΟ την πυροβολεί. Ο ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΟΜΑΝΤΟ έχει βάλει το ΛΙΟ και την ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ κάτω στο πάτωμα.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΟΜΑΝΤΟ. Tu est terroriste? Tu est terrosriste ?

ΛΙΟ. Όχι ρε, δεν είμαι τρομοκράτης. Ιστορικός τέχνης είμαι ρε γαμώτο μου.

Η ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ αρπάζει το καρτσάκι της και τρέχει προς την πόρτα.

ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ. Το μωρό μου. Μωρό, μωρό, μωρό! Φύγαμε!

Η ΚΛΕΟΠΑΤΡΑ καταφέρνει να περάσει την πόρτα.

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΟΜΑΝΤΟ. (Στη ΓΚΑΜΠΡΙΕΛΑ.) Eσύ τρομοκράτη?

ΛΙΟ. Κι αυτή το ίδιο.

ΠΡΩΤΟΣ ΚΟΜΑΝΤΟ. Jemand getroffen? [Χτυπήσατε κανέναν?]

ΤΡΙΤΟΣ ΚΟΜΑΝΤΟ. Did anyone score? [Σκόραρε κανείς?]

ΔΕΥΤΕΡΟΣ ΚΟΜΑΝΤΟ. (Απαντάει φωνάζοντας.) Zwei hier! [Δύο εδώ!]

ΠΡΩΤΟΣ ΚΟΜΑΝΤΟ. (Φωνάζει.) Nieder halten. Alle fichen nieder! [Όλοι κάτω. Όλοι κάτω γαμώτο!] Όλοι κάτω γαμώτο!

Ο καπνός καθαρίζει. Ο ήχος απ' τις σειρήνες και τις μηχανές αρχίζει να σβήνει.

Τέλος του έργου.